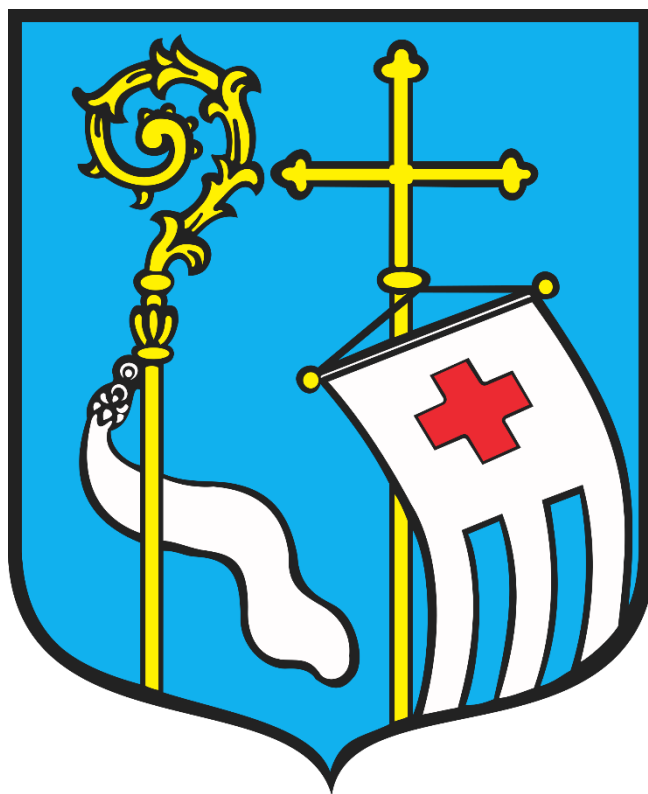


do Uchwały .....  
Rady Miejskiej w Pułtusku  
z dnia ~~25 maja 2017 r.~~

# Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

**„Rewitalizacja zabytkowego centrum Pułtuska  
szansą na poprawę jakości życia mieszkańców”**



## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

### Spis treści

Wprowadzenie do Gminnego Programu Rewitalizacji .....	3
1. Ogólna charakterystyka Gminy Pułtusk .....	8
1.1. Charakterystyka Gminy Pułtusk .....	8
1.1.1. Lokalizacja.....	8
1.2. Zarys historyczny .....	10
1.2.1. Zarys społeczno-gospodarczy.....	11
1.2.2. Stowarzyszenia, fundacje i koła działające na terenie Miasta Pułtusk .....	18
2. Silne i słabe strony Gminy Pułtusk – diagnoza stanu istniejącego. Analiza SWOT/TOWS.....	21
3. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy .....	24
3.1. Powiązanie GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta i gminy Pułtusk .....	24
4. Diagnoza.....	27
4.1. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego. ....	27
4.1.1. Zasięg przestrzenny terenów na których występują zjawiska kryzysowe.....	40
4.1.2. Diagnoza negatywnych zjawisk w oparciu o czynniki.....	46
4.1.3. Wyznaczanie granic obszaru zdegradowanego .....	50
4.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji. ....	52
5. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.....	66
6. Cele rewitalizacji i kierunki działań wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego .....	69
7. Identyfikacja potrzeb i wybór działań rewitalizacyjnych .....	72
7.1. Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	73
7.1.1. Ogólny/zbiorczy/opis innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych .....	86
8. Mechanizmy integrowania działań .....	102
9. Szacunkowe ramy finansowe GPR.....	105
10. Struktura zarządzania i system wdrażania GPR.....	116
11. System monitorowania i modyfikacji GPR .....	120
12. Partycypacja społeczna .....	126
13. Przestrzeń publiczna. Specjalna Strefa Rewitalizacji/SSR/ i Miejscowy Plan Rewitalizacji/MPR/ .....	127
14. Ocena oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji .....	133

## Wprowadzenie do Gminnego Programu Rewitalizacji

Opracowanie- Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025 - „*Rewitalizacja zabytkowego centrum Pułtuska szansą na poprawę jakości życia mieszkańców*” zostało wykonane na podstawie wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Infrastruktury i Rozwoju oraz Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku Dz.U.2015 poz.1777.

W miesiącu styczniu 2016 roku Gmina Pułtusk przystąpiła do konkursu o wsparcie finansowe na opracowanie GPR - wnosząc o dofinansowanie w wysokości 90% opracowania tj. o kwotę 96 642 PLN. Decyzją Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 19.04.2016 r. / Uchwała nr 589/143/16/ - Gminie Pułtusk przyznano dotację celową na opracowanie lub aktualizację programu rewitalizacji w wysokości wnioskowanej tj. 96 642 PLN. W trybie zapytania ofertowego przeprowadzonego w miesiącu czerwcu 2016 r. wyłoniony został wykonawca zamówienia - Firma Audis&Legis Spółka z o.o. z siedzibą w Warszawie, z którą w dniu 11.07.2016 r. Gmina Pułtusk zawarła umowę nr IRPSP.062.1.2016/6.

Faktycznie pozyskiwanie danych do GPR -u rozpoczęto w grudniu 2015 r., kiedy to gmina Pułtusk rozpoczęła prace nad Aktualizacją Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pułtusk do 2023 roku. W tym celu rozpoczęto konsultacje społeczne poprzez badania ankietowe - <http://www.pul-tusk.pl/strona/Badanie-kwestionariuszowe-na-temat-dzia%C5%82an-zwiazan.aspx>, które potwierdziły kumulację negatywnych zjawisk na obszarze zdegradowanym.

Opracowany gminny program rewitalizacji uprawniający do wsparcia z RPO WM 2014-2020 wykonano zgodnie z wersją z 8 grudnia 2015 r. - „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego”.

W myśl Art. 2 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777):

***„Rewitalizację należy rozumieć jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji”.***

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025 - „*Rewitalizacja zabytkowego centrum Pułtuska szansą na poprawę jakości życia mieszkańców*” - zgodnie z Art.15.1. Ustawy o rewitalizacji zawiera:

## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

1. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy:
  - Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk Załącznik do uchwały nr XXIX/321/2005 Rady Miejskiej w Pułtusk z dnia 11 marca 2005 r. i aktualizacji dokonanej uchwałą Nr VIII/35/2011 Rady Miejskiej w Pułtusk (zał. nr 1 do uchwały – aktualizacji LPR - <http://www.pul-tusk.pl/Pliki/testowy/Lokalny-Plan-Rewitalizacji-Miasta-Pu%C5%82tusk.aspx>
  - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta I Gminy Pułtusk do 2020 roku.
  - Studium uwarunkowań I kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pułtusk - Uchwała XLVIII/370/2014 z 28 sierpnia 2014 r.
  - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pułtusk na lata 2014 - 2020" - Uchwała Rady Miejskiej nr XLIV/336/2014 z 21 marca 2014 r.
  - Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pułtusk.
  - Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pułtusk na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018.
  - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pułtusk do 2023 roku (aktualizacja-projekt).
2. Diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych, skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz analizę lokalnych potencjałów. Na podstawie opracowanej diagnozy całej gminy wyznaczono obszar zdegradowany, który obejmuje trzy obszary miasta, a po szczegółowej analizie wskaźników wybrano obszar rewitalizacji, składający się z trzech podobszarów.
3. Na mapie 1:5000 zaznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, opisano poszczególne obszary z identyfikacją potrzeb rewitalizacyjnych. Cały obszar Gminy Pułtusk według GUS wynosi 133,72 km<sup>2</sup>=13 372 ha, wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje 76,22 ha, co stanowi 0,57 % < 20%. Ludność Gminy Pułtusk według GUS 24 148 mieszkańców, obszar rewitalizacji według danych UM zamieszkuje 2 671 mieszkańców, co stanowi 11,06 %<30%.
4. Przedstawiono wizję stanu po przeprowadzonej rewitalizacji /planowany efekt rewitalizacji/, określono na ile uda się wyprowadzić z obszarów zdegradowanych zdiagnozowane wszystkie niepożądane zjawiska kryzysowe. Jak poprawi się jakość życia mieszkańców, stan środowiska, infrastruktura przestrzenna, stan techniczny budynków, o ile zmniejszy się bezrobocie, ile powstanie nowych miejsc pracy na obszarach zdegradowanych.
5. Dokonano identyfikacji potrzeb rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych.
6. Opracowano listę nr 1 wzajemnie uzupełniających się najważniejszych przedsięwzięć i głównych projektów rewitalizacyjnych, które będą realizowane i zostały ujęte w tabelach rewitalizacyjnych zawierających nazwę przedsięwzięcia, podmiot realizujący, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny.

7. Opis innych uzupełniających się przedsięwzięć rewitalizacyjnych umieszczono na liście nr 2 - Lista pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących przyjęte cele i kierunki działań o charakterze społecznym oraz liście nr 3 - Ogólny/zbiorczy/opis innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym z podziałem na trzy wyodrębnione obszary rewitalizacyjne.
8. Gminny Program Rewitalizacji charakteryzuje się czterema podstawowymi cechami: kompleksowość, koncentracja, komplementarność/przestrzenna, problemowa, proceduralno-instytucjonalna, międzyokresowa i źródeł finansowania/ oraz realizacji zasady partnerstwa i partycypacji -wszystkie cztery cechy programu staraliśmy się opisać i pokazać mechanizmy zapewnienia komplementarności.
9. Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze wskazaniem źródeł ich pochodzenia, EFRR, EFES, środki krajowe, prywatne, harmonogram realizacji i wydatków.
10. Miasto Pułtusk postawiło silny akcent na partycypację społeczną, a więc realne włączenie społeczeństwa we wszystkie etapy procesu rewitalizacji – od planowania, przez realizację, po ocenę działań. Zidentyfikowana została grupa interesariuszy, głównie mieszkańcy rewitalizowanego obszaru, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, wspólnoty mieszkaniowe, władze samorządowe gminy, jednostki organizacyjne gminy Pułtusk, społeczność akademicka miasta, osoby i podmioty zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą lub społeczną Wypracowane mechanizmy włączenia mieszkańców zostały opisane w relacjach ze spotkań, debat obywatelskich, warsztatów, spacerów studyjnych. Największym osiągnięciem jest uzyskanie deklaracji mieszkańców obszarów zdegradowanych przeznaczonych do rewitalizacji włączenia się w prace remontowe, porządkowe terenów zieleni, czy wykonanie we własnym zakresie mini placów zabaw dla dzieci, ogródków przed blokami. Najbardziej aktywnymi są mieszkańcy budynku ze wspólnymi łazienkami na korytarzach przy ul. Romualda Traugutta 26, którzy bardzo aktywni uczestniczyli na każdym spotkaniu konsultacyjnym.
11. Opracowany został system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji, którego ważnym elementem jest powołanie Pułtuskiego Komitetu Rewitalizacji oraz pełnomocnika ds. rewitalizacji.
12. Skuteczność działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu zapewni opracowany system monitoringu.
13. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko programu rewitalizacji /Beneficjent ma obowiązek przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu rewitalizacji lub uzyskania dokumentu wskazującego na możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny/.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem WOOŚ-1.410.653.2016.ARM z dnia 24 października 2016 r., po zapoznaniu się z przedłożonym projektem „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Pułtuska”, stwierdził co następuje:

Przedmiotowy projekt nie jest dokumentem, dla którego wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

RDOŚ pismem WSTC.600.22.2016.GD z dnia 24 października 2016 r. - opiniuje pozytywnie projekt GPR Miasta Pułtuska.

14. Propozycję ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji i Miejscowego Planu Rewitalizacji.
15. Propozycję zmiany Studium uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.
16. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3.

Rewitalizacja zdegradowanych i zmarginalizowanych obszarów wskazanych jako problemowe, ma na celu pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach. Działania naprawcze prowadzić będą do polepszenia jakości życia mieszkańców, w tym zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Ponadto pozwolą one na trwałą odnowę obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych.

Zarządzeniem nr 205b/2016 z dnia 5 sierpnia 2016 roku Burmistrz Miasta Pułtusk zarządził rozpoczęcie konsultacji społecznych /na 7 dni przed / w dniach 12.08.-13.09.2016 r. / 30 dni/ dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji.

W dniach 12,17 i 31 sierpnia 2016 r. oraz 2, 9 i 12 września 2016 r. odbyły się debaty obywatelskie, spotkania z mieszkańcami obszarów zdegradowanych, spacer studyjny oraz debata publiczna połączona z prelekcją ekspertów. Szkolenia dla pracowników odbyły się w dniach 17 sierpnia, 22 i 23 września 2016 r.

Sprawozdanie z konsultacji oraz z opracowanej wstępnej diagnozy umieszczono niezwłocznie na stronie BIP Pułtusk.

Konsultacje społeczne podsumowujące projekt Gminnego Programu Rewitalizacji zostały przeprowadzone zgodnie z Zarządzeniem nr 225/2016 Burmistrza Miasta Pułtusk z dnia 20 października 2016 roku. Konsultacje odbyły się w terminie: 28.10.2016 r. do 28.11.2016 r.

Celem konsultacji było zebranie uwag, wniosków i opinii od mieszkańców, przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych z terenu Gminy Pułtusk w sprawie projektu GPR, w formie: 1) w formie pisemnej lub elektronicznej poprzez specjalny formularz zgłoszeniowy /do pobrania w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Pułtusk w zakładce konsultacje społeczne - Ankieta/; 2) ustnie do protokołu w siedzibie

## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Urzędu Miejskiego u Pełnomocnika ds. rewitalizacji w pokoju nr 27 lub telefonicznie nr tel. 23 692 51 11.

Sprawozdanie z konsultacji zostało niezwłocznie zamieszczone na stronie [www.bip.pultusk.pl](http://www.bip.pultusk.pl), w zakładce konsultacje społeczne i na stronie [www.rewitalizacja.pultusk.pl](http://www.rewitalizacja.pultusk.pl).

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dostępny był na stronie internetowej w BIP Gminy Pułtusk w zakładce konsultacje społeczne oraz u pełnomocnika ds. rewitalizacji.

Zgodnie z Art.17.2 pkt. 4a-projekt gminnego programu rewitalizacji został pozytywnie zaopiniowany przez wyszczególnione Ustawą instytucje.

Obszary zdegradowane i rewitalizacji zostały wyznaczone Uchwałą Rady Miejskiej w Pułtusku nr XXXI/253/2016 na posiedzeniu w dniu 28.10.2016r, która została poprzedzona pozytywnymi opiniami poszczególnych branżowych Komisji Rady Miejskiej w dniu 18.10.2016 r.

Uchwała Nr XXXII/270/2016 Rady Miejskiej w Pułtusku z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Pułtuskiego Komitetu Rewitalizacji.

Konferencja podsumowująca prawie roczny okres prac i konsultacji Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Pułtusk na lata 2016-2025 - odbyła się 1 grudnia 2016 r.

Przyjęcie Uchwały Rady Miejskiej w Pułtusku ws .Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Pułtusk na lata 2016-2025 - „*Rewitalizacja zabytkowego centrum Pułtuska szansą na poprawę jakości życia mieszkańców*” w dniu 29 grudnia 2016 r. Uchwała nr XXXIII/283/2016



## 1. Ogólna charakterystyka Gminy Pułtusk

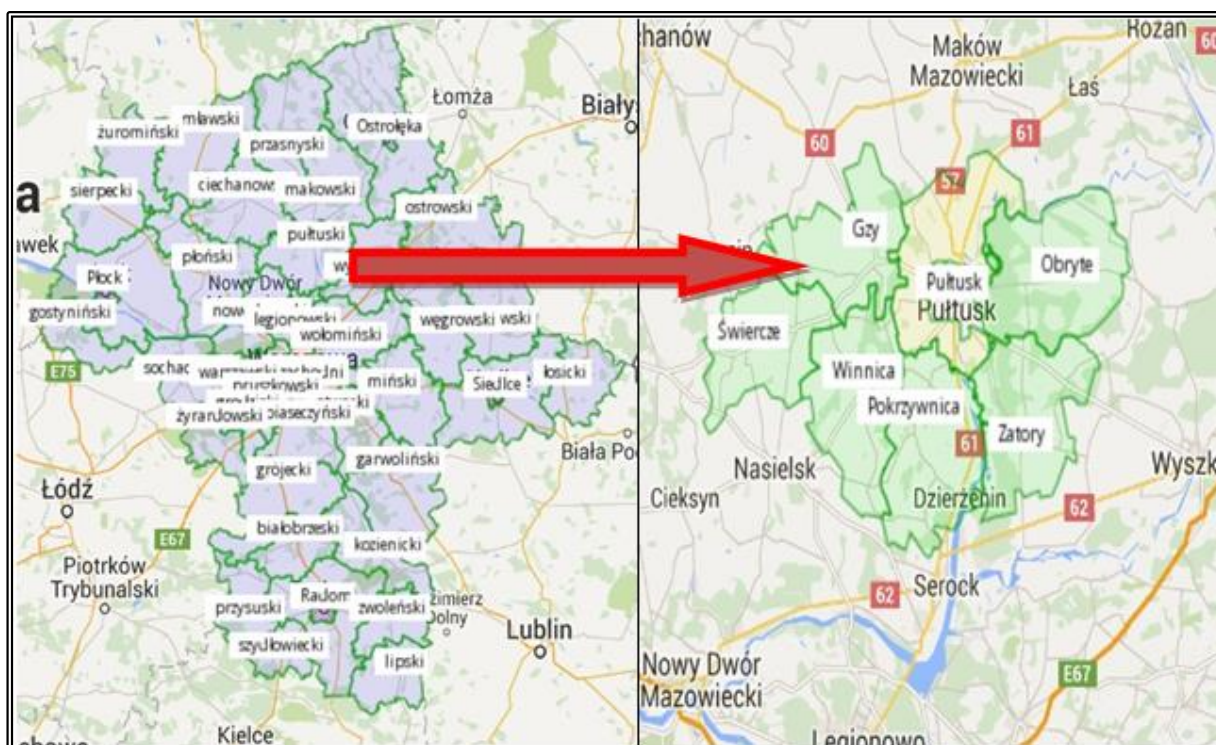
### 1.1. Charakterystyka Gminy Pułtusk

#### 1.1.1. Lokalizacja

Gmina Pułtusk jest gminą wiejsko-miejską, położoną w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie pułtuskim. W obrębie Gminy, występują 23 sołectwa, są to: Białowieża, Boby, Chmielewo, Głodowo, Gnojno, Grabówiec, Gromin, Jeżewo, Kacice, Kleszewo, Kokoszka, Lipa, Lipniki Nowe, Lipniki Stare, Moszyn, Olszak, Pawłówek, Płocochowo, Ponikiew, Przemirowo, Szygówek, Trzciniac, Zakręt.

Lokalizację Gminy na tle województwa i powiatu pokazano na rysunku 2.

Rysunek 1. Położenie Gminy Pułtusk na tle województwa i powiatu



Źródło: zpp.pl/

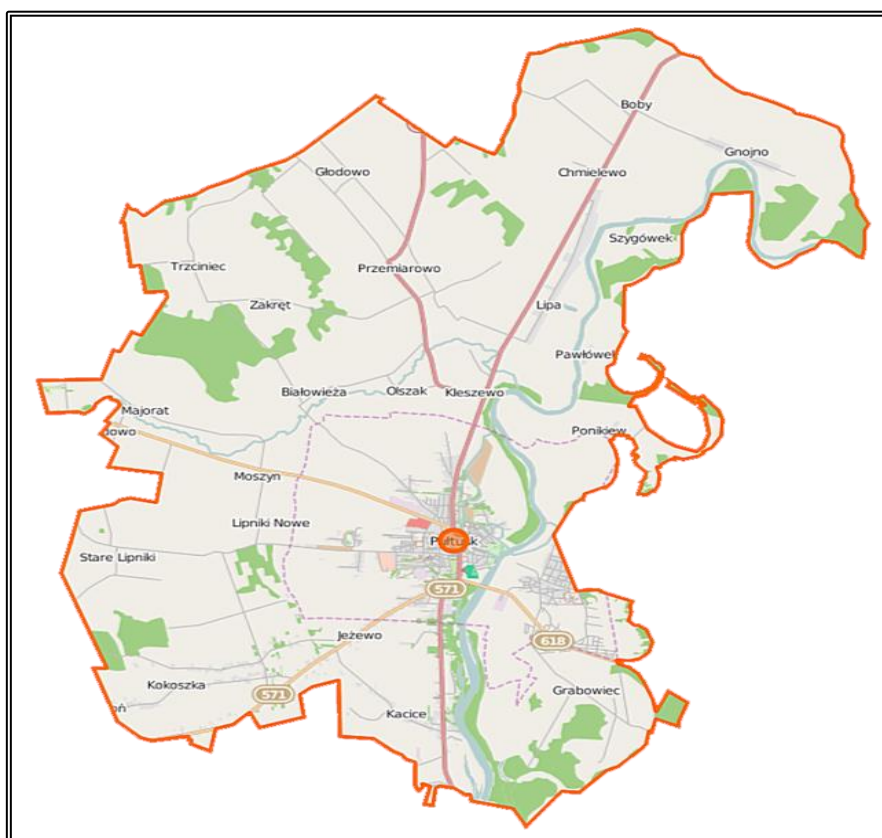
Władze samorządowe oraz usługi administracyjno – oświatowo – gospodarcze Gminy są zlokalizowane w Pułtusku.

Gmina graniczy z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego:

- od wschodu: z Gmina Obryte;
- od południowo- wschodu: z Gminą Zatory;
- od północy z Gminami: Pokrzywnica i Winnica;
- od zachodu z Gminą Gzy;
- od północy z gminami powiatu makowskiego: Gminą Karniewo oraz Gminą Szelków;



Rysunek 2. Gmina Pułtusk



Źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Przez terytorium Gminy Pułtusk przebiega droga nr 61 Warszawa – Ostrołęka – Łomża - Suwałki. Gmina położona jest na prawym brzegu rzeki Narew, jest to końcowy odcinek rzeki. Gmina Pułtusk zajmuje obszar 13372 ha (133,7 km<sup>2</sup>) i zamieszkuje ją obecnie ok. 24 tys. mieszkańców, w tym: ok. 18 tys. w mieście i ok. 5,5 tys. na terenach wiejskich.

Centralną częścią Gminy jest miasto Pułtusk, które otoczone jest terenami wiejskimi. W skład Gminy Pułtusk wchodzi następujące sołectwa: Białowieża, Bobby, Chmielewo, Głodowo, Gnojno, Jeżewo, Grabowiec, Gromin, Kleszewo, Kacice, Kokoszka, Lipa, Lipniki Nowe, Lipniki Stare, Moszyn, Olszak, Pawłówek, Płocochowo, Ponikiew, Przemiarowo, Szygówek, Trzcinec oraz Zakręt.

Na terenie Gminy Pułtusk w 2014 roku funkcjonowały 2 350 podmioty gospodarcze, w tym przeważały podmioty prywatne – w 2014 roku stanowiły one 97,2% wszystkich podmiotów działających na obszarze Gminy. W badanym okresie (2008-2014) liczba podmiotów gospodarki ogółem na terenie Gminy Pułtusk przyjęła niski trend rosnący, ostatecznie w 2014 roku, w porównaniu do roku 2008 wzrosła zaledwie o 0,26%. Wśród podmiotów sektora prywatnego największy udział mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w 2013 roku stanowiły one 80,4% podmiotów w sektorze prywatnym.

## 1.2. Zarys historyczny

Miasto Pułtusk jest jednym z najstarszych miast północno-wschodniego Mazowsza. Nazywany jest w przekazach źródłowych: Peltovsk, Polthowia, Polthowsko. Leży nad rzeką Narwią, poniżej ujścia rzeczki Pełty. Od niej też wywodzi swą nazwę. Przynajmniej od XII wieku Pułtusk należał do biskupstwa płockiego i pod jego jurysdykcją pozostał do 1796 roku. Około 1230 roku na dzisiejszym pułtuskim wzgórzu zamkowym, powstał gród obronny. Strzegł on północno-wschodnich granic Mazowsza przed najazdami Prusów, Jaćwingów i Litwinów.

W 1257 roku miała miejsce przypuszczalnie pierwsza lokacja Pułtuska. Biskup Klemens Pierzchała w 1339 roku lokował miasto na prawie chełmińskim, którego granice w zarysach odpowiadają dzisiejszemu rynkowi. Dynamiczny rozwój Pułtuska był widoczny w XV i XVI wieku, gdy miasto stało się rezydencją biskupów płockich.

W XVI wieku Pułtusk był trzecim, co do znaczenia, po Warszawie i Płocku, miastem na Mazowszu. Rozwijał się tu dynamicznie handel i rzemiosło. Na miejscu dawnego, spalonego przez Litwinów grodu, wybudowali oni murowany zamek, a w 1449 roku kolegiatę. Od 1508 roku miasto wybudowało kościoły, m.in. Kościół pw. N.M. Panny, pw. św. Krzyża, kaplicę pw. Marii Magdaleny oraz przytułek dla ubogich, łaźnię miejską i aptekę. Na pułtuskim zamku był przechowywany najstarszy, zachowany do naszych czasów, relikwiarz średniowiecznej sztuki rękopiśmiennej z XI wieku, tzw. Złoty Kodeks Pułtuski. Tu też powstała pierwsza na Mazowszu drukarnia. Biskup Andrzej Noskowski sprowadził do Pułtuska jezuitów, którzy w 1565 roku utworzyli znane w całej Rzeczypospolitej kolegium jezuickie. Wykładali w nim świetni nauczyciele, m.in. ksiądz Piotr Skarga i Jakub Wujek, pierwszy tłumacz pisma świętego na język polski. Spośród absolwentów kolegium wymieńmy chociażby poetę Macieja Kazimierza Sarbiewskiego zwanego Horacym Północy i kanclerza wielkiego koronnego Jerzego Ossolińskiego. Przy pułtuskim kolegium jezuickim powstała pierwsza na ziemiach polskich scena publiczna. W 1594 roku w Pułtusku utworzono pierwsze w diecezji płockiej Seminarium Duchowne. Na przełomie XVI i XVII w. do pułtuskiego kolegium jezuickiego uczęszczało ponad 700 uczniów, pochodzących z całej Rzeczypospolitej. Miasto nazywane było mazowieckim grodem żaków. W XV-XVI w. Pułtusk stał się ważnym ośrodkiem produkcji rzemieślniczej i eksportu zboża, który był możliwy dzięki położeniu nad spławną Narwią.

O jego znaczeniu i możliwościach świadczy fakt, iż jako trzecie miasto na Mazowszu, po Płocku i Warszawie, otoczony został murami.

Upadek miasta Pułtusk w drugiej połowie XVII wieku i w pierwszej połowie XVIII wieku spowodowany był głównie wydarzeniami potopu szwedzkiego i wielkiej wojny północnej. W maju 1703 roku miasto stało się miejscem wielkiej bitwy między wojskami saskimi i armią szwedzką Karola XII. Mimo upadku gospodarczego miasta, w czasach Komisji Edukacji Narodowej, prowadzona była przez benedyktynów Szkoła Podwydziałowa Pułtuska. Marsz Brygady Madalińskiego, stacjonującej m.in. w Pułtusku, dał sygnał do wybuchu insurekcji kościuszkowskiej.

Pułtusk zapisał się w dziejach walk narodowo-wyzwoleńczych. 26 grudnia 1806 roku wojska napoleońskie stoczyły pod Pułtuskiem bitwę z wojskami rosyjskimi. Napoleon Bonaparte przez 5 dni przebywał

w Pułtusku. Nazwa miasta zamieszczona została na Łuku Triumfalnym w Paryżu, by uświetnić zwycięstwo Napoleona Bonaparte. W okresie porzbirowym Pułtusk początkowo był miastem obwodowym, później powiatowym i drugim, co do wielkości, ośrodkiem miejskim północnego Mazowsza. W czasach Królestwa Kongresowego funkcjonowała tu Szkoła Wojewódzka Księża Benedyktynów. W latach II Rzeczypospolitej Pułtusk był miastem garnizonowym. Stacjonował tu 13 Pułk Piechoty. Podczas II wojny Pułtusk został zniszczony w 85%, a liczba ludności zmniejszyła się o 50%.

W powojennej historii ważnym wydarzeniem było otwarcie w 1989 roku w Pułtuskim Zamku - Domu Polonii. Wielką szansę na dynamiczny rozwój Pułtuska przyniosło utworzenie w 1994 roku Wyższej Szkoły Humanistycznej im. A. Gieysztora, która od roku 2006 nosi nazwę Akademii Humanistycznej im. A. Gieysztora.

### **1.2.1. Zarys społeczno-gospodarczy**

Od 1 stycznia 1999 roku weszła w życie nowa reforma administracyjna w wyniku, której Pułtusk ponownie stał się siedzibą Starostwa Powiatowego w Pułtusku.

Gmina Pułtusk jest ośrodkiem o znaczeniu ponadlokalnym. O roli Pułtuska i jego ponadlokalnym znaczeniu świadczą liczne organizacje i instytucje usługowe, organy administracji samorządowej, instytucje ochrony zdrowia i opieki społecznej, edukacji, kultury i sportu, a także tzw. otoczenia biznesu (banki, instytucje ubezpieczeniowe). Działają też liczne organizacje pozarządowe o zasięgu lokalnym i komórki organizacji ogólnopolskich.

Gmina Pułtusk jest także znaczącym ośrodkiem koncentracji działalności gospodarczej, o dużych tradycjach przemysłowych, rzemieślniczych i kupieckich. Rolnictwo na terenach wiejskich Gminy Pułtusk zajmuje znaczące miejsce. W końcu 2002 roku zarejestrowanych było 1492 gospodarstwa rolne, w tym: 798 gospodarstw do 5 ha (53,4% ogólnej liczby gospodarstw rolnych), 577 (38,7%) gospodarstw od 6 do 15 ha, 114 (7,6%) gospodarstw od 16 do 50 i zaledwie 3 (0,2%) gospodarstwa powyżej 50 ha. Zdecydowanie przeważają grunty rolne klasy III i IV (ponad 71% powierzchni użytków rolnych), a więc gleby o średniej jakości. Tereny rolne stanowią potencjalną rezerwę terenów pod rozwój funkcji mieszkaniowych, turystyczno- wypoczynkowych i nieuciążliwej dla środowiska przyrodniczego działalności gospodarczo- usługowej.

Trwałym elementem zagospodarowania Gminy Pułtusk są zasoby dziedzictwa kulturowego świadczące o ciągłości dorobku wielu pokoleń. Prężnie działają placówki kultury na terenie Gminy. Jedną z nich jest Miejskie Centrum Kultury i Sztuki z kinem „Narew”, którego geneza sięga 1910 roku. Jest ono jedną z najstarszych placówek tego typu na obszarze województwa mazowieckiego. Propozycja programowa jest bardzo bogata skierowana do mieszkańców miasta i okolic w każdym wieku, a proponowane oferty kulturalne to, między innymi:

- Dziecięca Formacja Tańca Towarzyskiego „Iskierki”,
- Młodzieżowy Zespół Tańca Nowoczesnego – grupy taneczne XXL i Dekadence,

- Klub Piosenki dla dzieci i młodzieży,
- Kursy tańca towarzyskiego dla dorosłych,
- Pracownia rysunku i malarstwa,
- Pracownie ceramiki, mozaiki, witrażu i zdobienia szkła,
- Koło Teatralne,
- Warsztaty artystyczne „Ogród sztuk”.

Miejskie Centrum Kultury i Sztuki organizuje wystawy w nowo utworzonej Galerii Edukacyjnej „4 strony świata”, w której przy współpracy z ambasadami i instytucjami różnych państw prezentowana jest kultura i sztuka z różnych stron świata. Funkcjonuje także Pułtuska Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela, w której skład wchodzi: Filia Biblioteczna Nr 1 (osiedle Popławy w Pułtusku), Filia Biblioteczna Nr 2 (osiedle Tysiąclecia w Pułtusku), Filia Biblioteczna Nr 3 (osiedle Na Skarpie w Pułtusku) oraz Filia Biblioteczna w Przemiarowie.

W Pułtusku działa Muzeum Regionalne z cennymi zbiorami zabytków archeologicznych i rzemiosła artystycznego. Muzeum posiada interesujący zespół kartograficzny z Mazowsza, 11 okazów meteorytów, eksponaty związane z kulturą ludową Puszczy Białej.

Znaczącą rolę w dziedzinie kultury i edukacji spełnia Dom Polonii. Jest on miejscem spotkań, zjazdów, konferencji i sympozjów naukowych, domem pracy twórczej pisarzy i malarzy polskiego pochodzenia podczas ich pobytu w kraju. Dom Polonii propaguje model turystyki oparty na tradycji staropolskiej, oferuje gościom różnego rodzaju kursy: staropolskich tańców, wiedzy o folklorze, polskiej kuchni. Dziedziniec i zabytkowe wnętrza zamku są miejscem organizowania nastrojowych koncertów, wieczorów poezji, spektakli oraz imprez o tematyce historycznej.

Na terenie miasta Pułtusk funkcjonuje Akademia Humanistyczna im. A. Gieysztora (utworzona w 1994 roku jako Wyższa Szkoła Humanistyczna im. A. Gieysztora), która kształci studentów na studiach licencjackich i magisterskich na kierunkach: filologia polska, historia, pedagogika, administracja, politologia i nauki polityczne, ochrona środowiska. Od roku 2001 Akademia posiada uprawnienia do nadawania tytułu doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia, a od 2002 roku w dyscyplinie nauki polityczne. Uczelnia zajęła pierwsze miejsce w rankingu Miesięcznika „Perspektywy” za 2003 rok wśród szkół niepaństwowych o charakterze uniwersyteckim z uprawnieniami do nadawania tytułu magistra. Posiada także tytuł najlepszej niepaństwowej szkoły wyższej w kategorii szkół niebiznesowych i uczelni klasy międzynarodowej w rankingu Tygodnika „Wprost”. Od 1 lipca 2000 roku działa przy Akademii Humanistycznej Ośrodek Studiów Epoki Napoleońskiej upowszechniający wiedzę o epoce napoleońskiej oraz wydarzenia związane z pobytem Napoleona w Pułtusku. Organizuje także imprezy i widowiska, wystawy i ekspozycje, konferencje i seminaria. Działalność ośrodka wspiera Fundacja Napoleona w Paryżu.

## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Na terenie Gminy Pułtusk znajduje się wiele cennych zabytków. Należą do nich m.in.:

- Zespół urbanistyczno – architektoniczny na Rynku (kamienice z XVIII i XIX wieku),
- Bazylika kolegiacka p.w. Zwiastowania NMP – 1551 rok i św. Mateusza z najbliższym otoczeniem w promieniu 50m oraz plastycznym i architektonicznym wyposażeniem wnętrza (XV – XVIII w.),
- Dzwonnica przy kolegiacie – 1507 roku, przebudowana w II poł. XVIII wieku,
- Plebania przy parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Mateusza przy ul. Konopnickiej,
- Kościół filialny p.w. św. Piotra i Pawła – XVII/XVIII w. wraz z wyposażeniem wnętrza,
- Kościół filialny p.w. św. Józefa – XVII w. wraz z wyposażeniem wnętrza,
- Kościół p.w. N.P. Marii – XVI w. – obecnie siedziba Archiwum Państwowego,
- Kościół p.w. św. Krzyża – XVI w.,
- Dawny Pałac Biskupi – XIV-XVII w. – obecnie Dom Polonii,
- Budynek Sądu Rejonowego – dawny Dom księży emerytów – XVIII w.,
- Most arkadowy z XVII w.,
- Park zamkowy z XVIII-XIX w.,
- Wieża Ratuszowa – XV-XVI w.,
- Baszta obronna z XVI w. i baszta przy szpitalu z XVI w.,
- Piwnice magazynowe wewnątrz tzw. Wzgórza Abrahama, XVII-XVIII w.,
- Zespół koszar (1880-1890) przy ul. Wojska Polskiego,
- Dawna Synagoga (1815-1825) przy ul. Kotlarskiej,
- Obszar d. Fortu Lipniki,
- Kościół filialny p.w. św. Stanisława Kostki (I poł. XVIII w.), ślady osady starożytnej z okresu późnolateńskiego, park podworski krajobrazowy z XIX w. we wsi Kacice,
- Płaskie cmentarzysko ciałopalne we wsi Kleszewo,
- Osada z okresu późnolateńskiego we wsi Olszak.

Pułtusk spełnia funkcje ośrodka administracji, tradycyjnie od wieków związany jest ze szkolnictwem i Polonią. Jest ważnym ośrodkiem usługowym obsługującym mieszkańców gminy i powiatu w placówkach kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej i sądownictwa. W ostatnich latach powstało wiele małych i średnich firm. Dużą wagę przywiązuje się do remontu dróg i wyglądu ulic.

Mimo wielu zniszczeń wojennych, pożarów i powodzi Pułtusk zachował wiele cennych zabytków o historycznym znaczeniu, co stanowi dużą atrakcję turystyczną nie tylko w skali regionalnej, ale także krajowej i światowej.

Pułtusk to także centrum Polonii, z racji zlokalizowanego w pałacu biskupim Domu Polonii, a także ośrodek akademicki z Akademią Humanistyczną, w której kształcą się studenci z Polski i zagranicy.

Mimo pięknego położenia miasta, występowania wielu cennych zabytków i zainteresowania turystów, gmina boryka się z wieloma problemami związanymi z zachowaniem dziedzictwa i zwiększenia dostępności do jego zasobów.

Z przeprowadzonej analizy własnej w 2015 r. wynika, że 47% osób odwiedzających Pułtusk pochodzi z aglomeracji warszawskiej, 38% to mieszkańcy okolicznych miejscowości (w promieniu 40 km), a jedynie 15% to turyści z dalszych stron Polski oraz turyści zagraniczni. Najwięcej turystów odwiedza Pułtusk krócej niż jeden dzień, głównie są to osoby jadące na Mazury i zatrzymujące się na zakupy lub krótki odpoczynek, korzystające z atrakcji turystycznej i odwiedzający miejsca zabytkowe, nie jako dodatkowo. Liczba turystów pozostających dłużej niż jeden dzień (z noclegiem), zgodnie z danymi GUS <http://warszawa.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/kultura-turystyka-sport/turystyka-w-województwie-mazowieckim-w-2014-r-2,9.html> w powiecie pułtuskim w roku 2014 udzielono 19.818 noclegów, dla 10.118 turystów, w tym 1.456 turystów zagranicznych.

Jest to spadek w porównaniu z rokiem 2013, w którym udzielono 23.752 noclegów dla 10,851 turystów, w tym 2.262 turystów zagranicznych. Dlatego też konieczne jest poszerzenie oferty kulturalnej miasta. Biorąc pod uwagę zwiększającą się bazę noclegową, rozwój agroturystyki oraz brak w perspektywie najbliższych 10 lat budowy obwodnicy Pułtuska, co skutecznie zmniejsza liczbę turystów, można liczyć na wzrost liczby turystów o co najmniej 10 % po realizacji projektu.

Z przeprowadzonych badań wynika, że najczęstszym powodem przyjazdu do Pułtuska jest chęć wypoczynku i rekreacji a także turystyka aktywna. Informacje czerpane przez turystów o ofercie Pułtuska pochodzą głównie z Internetu oraz poprzez tzw. „pocztę szeptaną”. Turyści zapytani o ocenę infrastruktury w Pułtusku najwyżej ocenili parki, rzekę Narew, bazę noclegową oraz trasy rowerowe i piesze. Najslabiej wypadła estetyka i dostępność do informacji turystycznej.

Gminne Centrum Informacji prowadzi statystykę dotyczącą ilości turystów odwiedzających punkt informacji turystycznej. Ze zgromadzonych przez GCI danych wynika, że do punktu informacji turystycznej zgłosiła się następująca liczba turystów:

- w 2014 roku – 758 osób
- w 2015 roku – 1.686 osób
- w 2016 roku – 1.239 osób

W ocenie jakości usług świadczonych na terenie gminy wysoką ocenę uzyskały noclegi, gościnność mieszkańców, zieleń miejska i atmosfera miasta. Słabszą stroną okazał się transport do regionu, zna-



jomość języków obcych a także rozrywka nocna. Ankietowani kojarzą będa Pułtusk w wymiarze pozytywnym z walorami krajobrazowymi, ciszą i spokojem. Kolejna ważna informacja, którą dostarczyły wyniki badań to odpowiedź na pytanie, czego brakuje w Pułtusku? Co czwarty pytany odpowiedział, że brakuje mu bogatszej oferty kulturalnej i lepszego oznakowania turystycznego. Autorzy ankiety zapytali też, czy polecą Pan/Pani Pułtusk swoim znajomym? Ponad 93% badanych odpowiedziało twierdząco i prawie połowa zamierza odwiedzić ją kolejny raz w następnym roku.

Zgodnie z perspektywą rozwoju agroturystyki na Mazowszu „Ekonomiczne i społeczne aspekty rozwoju turystyki wiejskiej” SGGW Izabella Sikorska –Wolak – „W rozwoju turystyki wiejskiej na Mazowszu można też wykorzystać sąsiedztwo wielkiej aglomeracji warszawskiej, a zwłaszcza w odniesieniu do turystyki świątecznej i turystyki opartej na walorach specjalistycznych (np. wędkarstwo, turystyka rowerowa)”. Te właśnie możliwości od kilku lat wykorzystują osoby z okolicznych wiosek, poszerzając bazę turystyczną. W chwili obecnej w okolicy Pułtuska jest 35 gospodarstw agroturystycznych <http://meteor-turystyka.pl/noclegi.agroturystyka,pultusk,60.html> i ich liczba rośnie każdego roku.

Innym rodzajem turystów są osoby młode. Zgodnie z badaniami tur-info, turyści ci:

1. Są dobrze poinformowanymi konsumentami o silnej pozycji. Nie mają problemów z poruszaniem się w świecie Internetu i cyfryzacji. Wymagają całodobowego dostępu do informacji i często wykupują wycieczki na własną rękę. Oczekują również bezproblemowego dostępu do informacji za pośrednictwem urządzeń mobilnych, tabletów oraz komputerów osobistych. Jako klienci, turyści młodego pokolenia nawiązują więź z markami, które uważają wiarygodne, oraz poszukują przejrzystych informacji na temat kosztów i elementów wyróżniających oferowane produkty.
2. Zmieniają się z "turystów" w "odkrywców". Młodzi podróżni poszukują czegoś zupełnie innego. Chcą oferty specjalnie dostosowanej do ich potrzeb, także podczas rezerwacji podróży. Owocna współpraca, która inspiruje zarówno turystę, jak i markę, prowadzi w efekcie do poprawy ogólnego doświadczenia i nawiązania silnych, długotrwałych relacji.
3. Łatwo nawiązują relacje społecznościowe. Lubią być w kontakcie z innymi, wymieniać się doświadczeniami, a dzięki mobilności mogą to robić praktycznie non stop. Turyści młodego pokolenia wymagają od swoich ulubionych marek stałego kontaktu, także podczas podróży. Ważnym elementem oferty turystycznej jest dla nich dostępność informacji gotowych do pobrania w trybie offline lub "lekkich" danych w przypadku połączeń z ograniczonym transferem danych. Dzięki temu mogą korzystać z treści bez względu na miejsce pobytu, pomimo potencjalnych limitów lub ograniczeń mobilnych istniejących w poszczególnych krajach.

Z myślą o tych potrzebach w programie przewidziano udostępnienie zasobów kulturalnych Pułtuska w postaci zdalnie dostępnych systemów IT, a także udostępnionych ich poprzez stronę www.

Wiele atrakcyjnych obiektów nie jest przystosowana do szerokiej dostępności. Zmieniły się również oczekiwania turystów i społeczeństwa. Tradycyjne formy udostępniania zasobów kultury są już nie wystarczające. Użytkownicy potrzebują komfortowych warunków, szybkiej i treściwej informacji dostępnej zarówno w formie tradycyjnej, jak i na urządzeniach mobilnych.

Program przewiduje również zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych. Do budynku Muzeum Regionalnego powstanie podjazd dla osób niepełnosprawnych. Pozostałe obiekty już wcześniej zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, tzn posiadają podjazdy oraz miejsca na wózki dla osób niepełnosprawnych. Również dostęp do zbiorów wirtualnych oraz informacji o zasobach kulturalnych i turystycznych poprzez Internet będzie dostosowanych dla osób niepełnosprawnych zgodnie z zasadami WCAG 2.0.

Generalnie, grupą docelową niniejszego programu stanowią mieszkańcy regionu oraz turyści odwiedzający Gminę Pułtusk. Szacuje się, na podstawie dotychczasowej analizy rynku, że wielkość grupy docelowej wyniesie 50.000 osób z czego ok. 24 tys. to mieszkańcy gminy Pułtusk.

Stopień aktywności gospodarczej (przedsiębiorczości) na terenie Gminy Pułtusk plasuje się na poziomie wyższym od średniej krajowej i nieco poniżej średniej wojewódzkiej. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2000-2003 wzrosła o ok. 19% i w roku 2003 wynosiła 98.

Wskaźnik ten w kraju wynosi – 75, w województwie mazowieckim 103 firmy na 1000 mieszkańców.

## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Zgodnie z GUS podmioty gospodarki narodowej w rejestrze Regon w 2014 r. w Gminie Pułtusk przedstawiają się następująco:

	<b>Powiat</b>	<b>Gmina</b>
Ogółem	3994	2350
w tym w sektorze rolniczym	155	35
przemysłowym	369	232
budowlanym	569	293
na 10 tys. ludności	777	973
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	621	761

Od 1 stycznia 1999 roku Gmina Pułtusk wchodzi wraz z gminami: Gzy, Obryte, Pokrzywnica, Świercze, Winnica, Zatory w skład powiatu pułtuskiego. Jest on jednym z 39 powiatów ziemskich województwa mazowieckiego. Obejmuje obszar 829 km<sup>2</sup>, w tym ok. 72% stanowią użytki rolne, 19% lasy i 9% tereny zabudowane (tzw. tereny osiedlowe i pozostałe).

Powiat zamieszkuje ok. 52 tys. mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi średnio 62 osoby na 1 km<sup>2</sup> powierzchni i jest zróżnicowana w zależności od gminy.

Miasto Pułtusk jest największym skupiskiem ludności, wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 832 osoby na 1 km<sup>2</sup>. Powiat pułtuski cechuje relatywnie młode społeczeństwo. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosi 21%, ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 17%. Pozostała ludność (62%) to osoby w wieku produkcyjnym.

### **1.2.2. Stowarzyszenia, fundacje i koła działające na terenie Miasta Pułusk**

Przedstawiony poniżej wykaz stanowi dodatkową bazę potencjalnych partnerów przy realizacji działań na terenie planowanej rewitalizacji:

#### **Pułuskie Stowarzyszenie Trzeźwości „Świt”**

ul. Stare Miasto 28

06-100 Pułusk

tel. 23 692 53 91

Prezes: Piotr Skiba

#### **Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Oddział Północno-Mazowiecki**

ul. Szkolna 11

06-100 Pułusk

Prezes: Krzysztof Łachmański

#### **Pułuskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne**

ul. Zaulek 22

06-100 Pułusk

tel. 23 692 40 50, 23 692 34 97

Prezes: Radosław Lolo

#### **Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu Ciechanów z siedzibą w Pułusku**

ul. Solna 7

06-100 Pułusk

tel. 23 692 58 86

Prezes: Hubert Walkowski

#### **Polski Związek Wędkarski Zarząd Koła Nr 1 w Pułusku**

ul. Solna 7

06-100 Pułusk

tel. 23 692 58 86

Prezes: Hubert Walkowski

#### **Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Pułuskiej**

ul. Staszica 35

do korespondencji: ul. Nowy Rynek 6

06-100 Pułusk

tel. 23 692 25 55

Prezes: Hubert Sieńkowski

**Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze stowarzyszenie wyższej użyteczności  
Oddział Wodny „PEŁTA” PTTK**

ul. Solna 9

06-100 Pułtusk

Prezes: Tadeusz Guzowski

**„Pułtuski Klub Wodniaków”**

ul. Stare Miasto 28

06-100 Pułtusk

tel. 691 916 678

Prezes: Wojciech Jan Błaszczyk

**Pułtuskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe**

ul. Stare Miasto 28

06-100 Pułtusk

tel. 691 916 678

Prezes: Wojciech Błaszczyk

**Związek Piłsudczyków RP Zarząd Krajowy w Warszawie (Koło Terenowe w Pułtusku)**

ul. Warszawska 27

06-100 Pułtusk

Prezes: Andrzej Dolecki

**Pułtuski Klub Terenowy 4x4 i ATV**

ul. Kościuszki 179

06-100 Pułtusk

Prezes: Sławomir Gogolewski

**Centrum Międzynarodowej Wymiany Młodzieży i Wolontariatu**

ul. 3 Maja 19

06-100 Pułtusk

tel. 23 692 07 53

Prezes: Agata Frankowska

**Fundacja „Przyszłość w Nauce”**

ul. Na Skarpie 11/14

06-100 Pułtusk

Prezes: Tomasz Konrad Deptuła

**Stowarzyszenie na rzecz osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin „SKARB NADZIEI” przy  
Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. A. Karłowicz w Pułtusku**

Al. Tysiąclecia 12  
06-100 Pułtusk  
tel. 23 692 03 75  
Prezes: Alina Rutkowska

**Stowarzyszenie „Pultowia”**

ul. Marii Skłodowskiej – Curie 11  
06-100 Pułtusk  
Prezes: Kamil Gabriel Bulwicki

**Stowarzyszenie AMAZONEK w Pułtusk**

ul. 3 Maja 5  
06-100 Pułtusk  
697 644 007  
Prezes: Teresa Osowiecka

**Stowarzyszenie ROMÓW ROMANII w Pułtusk**

ul. Spacerowa 2  
06-102 Pułtusk

**Stowarzyszenie „Towarzystwo naukowe EDUCARE”**

ul. Mickiewicza 36b  
06-100 Pułtusk  
Prezes: Józef Barański

**Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Pułtusk**

ul. 3 Maja 3  
06-100 Pułtusk  
Prezes: Andrzej Gurgielewicz

**Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Trójeczka**

al. Tysiąclecia 14  
06-100 Pułtusk  
Prezes: Maria Zaremba

Ponadto na terenie Miasta Pułtusk znajdują się: **Dzienny Dom „Senior-Wigor”** oraz **Klub „Srebrnego Wieku”**, które działają na rzecz osób starszych oraz **Placówka Wsparcia Dziennego świetlica „Słonecznikowa Brać”**, która wspiera rodziny w sprawowaniu jej podstawowej funkcji. Również te podmioty stanowią zasoby instytucjonalne Miasta Pułtusk, jako potencjalni partnerzy mogą uczestniczyć realizacji działań rewitalizacyjnych.



## 2. Silne i słabe strony Gminy Pułtusk – diagnoza stanu istniejącego.

### Analiza SWOT/TOWS

Analiza SWOT stanowi przykład podejścia „od wewnątrz na zewnątrz”, dlatego komplementarnym podejściem jest analiza TOWS „z zewnątrz do wewnątrz”. Synteza analizowanych czynników SWOT/TOWS, z uwzględnieniem ich znaczenia dla rozwoju Miasta, pozwoliła określić obecną pozycję Pułtuska oraz najbardziej oczekiwane pola działań.

Zgodnie z metodologią tworzenia analizy TOWS/SWOT dla każdego z ośmiu pytań zbudowano macierz, za pomocą której zbadano relacje pomiędzy poszczególnymi czterema grupami elementów analizy SWOT. Zmierzano do odpowiedzi na pytanie, które elementy analizy SWOT w największym stopniu pozostają w zależności z pozostałymi. Pozwoliło to wskazać obszary, które – na wypadek interwencji strategicznej – przełożą się na poprawę możliwie dużej części pozostałych problemów Miasta.

W analizie SWOT należy odpowiedzieć na osiem pytań:

Czy zidentyfikowane mocne strony pozwolą wykorzystać nadarzające się szanse?

Czy zidentyfikowane mocne strony pozwolą przezwyciężyć zagrożenia?

Czy zidentyfikowane słabe strony nie pozwolą na wykorzystanie nadarzających się szans?

Czy zidentyfikowane słabe strony wzmocnią siłę oddziaływań zagrożeń?

W analizie TOWS musisz odpowiedzieć:

Czy szanse spotęgują mocne strony?

Czy zagrożenia osłabiają mocne strony?

Czy szanse pozwolą przezwyciężyć słabe strony?

Czy zagrożenia spotęgują słabe strony?

Macierz SWOT/TOWS obrazuje następujące możliwości:

Przewaga związków silnych stron z szansami – wskazuje możliwość koncentracji na najważniejszych atutach miasta i wspierania ich, ponieważ to od ich stanu zależy sytuacja w licznych obszarach w mieście, a także wykorzystanie pojawiających się w otoczeniu szans.

Przewaga związków mocnych stron z zagrożeniami – w tym wypadku miasto powinno koncentrować się na takim wykorzystaniu swoich mocnych stron, by mogło wpływać lub możliwie łagodzić pojawiające się w otoczeniu zagrożenia.

Przewaga związków słabych stron z szansami – wskazuje potrzebę koncentracji na słabościach, ale w kontekście szans. Likwidacja wewnętrznych barier rozwoju miasta może i powinna być wspierana przez korzystną sytuację w otoczeniu zewnętrznym.

Przewaga związków słabych stron z zagrożeniami – obrazuje sytuację negatywnego sprzężenia tego, co dzieje się w otoczeniu miasta z jego największymi bolączkami. Oczekiwana powinna być koncentracja celów strategicznych właśnie na słabościach, jednak z głównym naciskiem na zapobieganie zagrożeniom. W analizie SWOT/TOWS Pułtuska właśnie w tym obszarze uzyskano najwyższe oceny związków.

Tabela 1. Analiza SWOT Gminy Pułtusk

Mocne Strony	Słabe Strony
<p>Uchwalone Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy;</p> <p>Uchwalony Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Pułtusk</p> <p>Uchwalone Założenia do Planu Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz</p> <p>Uchwalona i aktualizowana Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pułtusk</p> <p>Przystąpienie do opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji</p> <p>Uchwalenie Wieloletniej Prognozy Finansowej</p> <p>Uchwalony Program Ochrony Środowiska z persp.2015-2018</p> <p>Wielofunkcyjność Gminy Pułtusk</p> <p>Położenie wzdłuż drogi krajowej Warszawa – Ostrołęka – Augustów nr 61 (najbliższa droga łącząca Warszawę z jeziorami mazurskimi) oraz na wodnym szlaku komunikacyjnym wiodącym na Wielkie Jeziora Mazurskie i Pojezierze Augustowskie.</p> <p>Bliskość Warszawy – większość turystów odwiedzających Pułtusk (47%) pochodzi z aglomeracji warszawskiej.</p> <p>Siedziba władz powiatu pułtuskiego</p> <p>Pułtusk, zwany „Wenecją Północy”, jest jednym z najstarszych miast Mazowsza - uzyskał prawa miejskie w 1339 roku.</p> <p>Znaczące walory krajobrazowe i turystyczne.</p> <p>Miasto jest liczącym się ośrodkiem życia kulturalnego i oświatowego. Znajduje się tutaj m.in. Dom Polonii, Pułtuskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne, Akademia Humanistyczna im. A. Gieysztor, Muzeum Regionalne, Państwowa Szkoła Muzyczna I st., Miejskie Centrum Kultury i Sztuki, Kino „Narew”</p>	<p>Ruch tranzytowy przez teren Gminy, co zakłóca bezpieczeństwo i spokój mieszkańców oraz niekorzystnie wpływa na emisję zanieczyszczeń ze źródeł liniowych;</p> <p>Potrzeba modernizacji niektórych lokalnych ciągów komunikacyjnych;</p> <p>Niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów zielonych na terenie Gminy;</p> <p>Niewystarczające wykorzystanie OZE na terenie Gminy;</p> <p>Niewystarczająca wiedza mieszkańców Gminy w obszarze ochrony klimatu.</p> <p>Powolny, lecz systematyczny spadek liczby mieszkańców Pułtuska (więcej osób emigruje z terenu miasta niż się w nim osiedla). Migracja zawodowa ludności poza obszar Gminy, zwłaszcza do Warszawy i za granicę.</p> <p>Spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Gminy. Następuje powolny, ale trwały proces starzenia się jego mieszkańców.</p> <p>Według prognozy demograficznej nastąpią zmiany liczby dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych Gminy Pułtusk. Będzie dokonywał się spadek liczby dzieci w przedszkolach i szkołach się z roku na rok. Przy założeniu, że liczba placówek oświatowych nie ulegnie zmianie, będzie to powodowało stały wzrost kosztów funkcjonowania oświaty.</p> <p>Duże potrzeby remontowe i termomodernizacyjne większości przedszkoli i szkół (wymiana okien, remonty dachów i elewacji).</p> <p>Znaczne zanieczyszczenie wód rzeki Narew. Ostatnie badania wykonane w 2007 roku kwalifikują wody rzeki Narew do IV kategorii ze względu na zanieczyszczenia bakteriologiczne i fizykoche-</p>

<p>Cały teren Gminy wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, czyli obszaru o relatywnie czystym powietrzu atmosferycznym w stosunku do średniej ogólnopolskiej oraz unikatowych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych.</p> <p>Zabytkowy charakter miasta-istotnym czynnikiem jego rozwoju.</p>	<p>miczne. Jest to spowodowane zanieczyszczeniami rzeki powyżej Gminy Pułtusk oraz niedostatecznym zasięgiem sieci kanalizacyjnej oraz niepodłączeniem niektórych jej odcinków do oczyszczalni ścieków w Gminie.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Członkostwo kraju w UE – możliwość ubiegania się o środki finansowe z funduszy strukturalnych;</p> <p>Realizacja celów polityki kraju, UE i światowej w zakresie ochrony klimatu i gospodarki niskoemisyjnej;</p> <p>Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;</p> <p>Korzyści z programu rewitalizacji</p> <p>Rozwój technologii sprzyjających ograniczeniu zużycia energii i paliw kopalnych;</p> <p>Wzrost świadomości społeczeństwa nt. ochrony środowiska.</p> <p>Wykorzystanie turystyczno-rekreacyjne rzeki Narew, parków i terenów zieleni.</p> <p>Wykorzystanie turystyczno-kulturowe obiektów zabytkowych i miejsc historycznych.</p>	<p>Rosnąca konkurencja innych gmin w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.</p> <p>Obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają ochronie konserwatorskiej, co powoduje obowiązek dla właściciela obiektu i inwestora uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych w obrębie zabytku oraz w jego otoczeniu a także przy podejmowaniu innych działań w obrębie zabytku;</p> <p>Wzrost zużycia energii elektrycznej w skali kraju;</p> <p>Wzrost wykorzystania samochodów indywidualnych w transporcie osobowym.</p>

Na podstawie uzyskanych wyników analizy SWOT/TOWS oraz oceny ważności poszczególnych elementów analizy SWOT uzyskano zestaw zagadnień, który stał się podstawą do formułowania celów strategicznych

### 3. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

#### 3.1. Powiązanie GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta i gminy Pułusk

##### - Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pułusk

Załącznik do uchwały nr XXIX/321/2005 Rady Miejskiej w Pułusk z dnia 11 marca 2005 r.

i aktualizacji dokonanej uchwałą Nr VIII/35/2011 Rady Miejskiej w Pułusku (zał. nr 1 do uchwały

– aktualizacji LPR - <http://www.pulusk.pl/Pliki/testowy/Lokalny-Plan-Rewitalizacji-Miasta-Pu%C5%82tusk.aspx>

Właściwie cały dokument jest potwierdzeniem konieczności przeprowadzania procesu rewitalizacji, opracowania GPR, a w szczególności widoczne to jest na niżej wymienionych stronach:

- ✓ Polityka Rewitalizacji Obszarów Miejskich /str.3,4/
- ✓ Lokalny Program Rewitalizacji/str.5/
- ✓ III. Obszar i Czas Realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji /str.8/
- ✓ VII. Zasięg Terytorialny Rewitalizowanego Obszaru i Uzasadnienie /str.79/
- ✓ VIII. Podział na Zadania I Projekty Inwestycyjne na Poszczególnych Obszarach Objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji /str.92-121

##### - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pułusk do 2020 roku

W Strategii wskazanie związku z opracowanym Gminnym Programem Rewitalizacji znajdujemy na niżej wymienionych stronach:

- ✓ Opracowanie programu rewitalizacji „starówki pułuskiej” – obszaru tożsamości miasta jako konkretyzacja ustaleń w tej części lokalnej strategii mieszkaniowej. /str.59-III Cel operacyjny/
- ✓ Zagospodarowanie starorzeczy wód płynących przez Pułusk, nadbrzeżnych bulwarów – „plantów”, - Wenecja Mazowska. Stworzenie systemu ogrodów miejskich i szlaków wodnych /str.59/
- ✓ Rewitalizacja zieleni miejskiej w obrębie wyspy i jej otoczenia oraz w pozostałych częściach miasta (budowa „ogrodu botanicznego” skwery, parki, pasáže, pobocza dróg, kwietniki i inne elementy małej architektury. /str.60/
- ✓ Modernizacja budynku Miejskiego Centrum Kultury i Sztuki oraz uzupełnienia wyposażenia do działalności stacjonarnej i imprez plenerowych. /str.60/
- ✓ Remont budynku oraz kontynuacja komputeryzacji i uzupełnianie księgozbioru dla Pułuskiej Biblioteki Publicznej i jej 4 filii: • wymiana pokrycia dachowego, stolarki okiennej i drzwiowej, /str.60/
- ✓ Rozbudowa i modernizacja stacji wodnej PTTK (realizacja w dwóch etapach – I etap budynek stacji, II etap urządzenie nabrzeży). /str.62/

- ✓ Rewitalizacja obiektów związanych z historią miasta. /str.63/
- ✓ VI. Cel operacyjny: Zachowanie dziedzictwa kulturowego Pułtusk/str.63/
- ✓ Remonty bieżące i kapitalne oraz modernizacja budynków oraz mieszkań komunalnych – zlokalizowanych na Rynku, wyspie i poniemieckich /str.72/
  
- **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pułtusk - Uchwała XLVIII/370/2014 z 28 sierpnia 2014 r.**
  - ✓ Zarys wizji miasta i gminy w przyszłości -zrewaloryzowane zabytkowe centrum miasta; modernizacja starych układów urbanistycznych - str.111
  
- **"Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pułtusk na lata 2014 - 2020"**
  - ✓ Uchwała Rady Miejskiej nr XLIV/336/2014 z 21 marca 2014 r.
  - ✓ Cele główne i cele strategiczne-str.85-98
  - ✓ Zgodność Gminnego Programu Rewitalizacji z podstawowym dokumentem odnoszącym się do fery społecznej, czyli kluczowej w programach rewitalizacji, jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest oczywista, Szczególnie zgodność da się zauważyć w opisie celu głównego/str.85/ i celów strategicznych ujętych w pięciu Priorytetach.
    - ❖ Cel główny: zaspokojenie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
      - Priorytet I: aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. /str.87/
      - Priorytet II: wielozakresowy system wspierania rodziny i dzieci /str.90/
      - Priorytet III: wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania uzależnienia i przemocy domowej/ str.93/
      - Priorytet IV: zintegrowany system pomocy dla seniorów /str.95/
      - Priorytet V: poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich środowisk rodzinnych. /str.97/
  
- **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pułtusk.Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, posiada wspólne zadania przyjęte do realizacji między innymi:**
  - ✓ Rewitalizacja staromiejskiej zabudowy zabytkowej Wyspy oraz drogowych i pieszych ciągów komunikacyjnych -str. 96-PGN
  - ✓ Rewitalizacja odnowienie targowiska i poprawa komunikacji Rynku -str. 97-PGN
  - ✓ Zmniejszenie emisyjności budynków użyteczności publicznej str.8 oraz Tab.34 str.92
  - ✓ Modernizacja oświetlenia ulicznego-Tab.34 str 94
  - ✓ Termomodernizacja budynków mieszkalnych Tab.34 pkt.7 -str.94

- **Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pułtusk na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018 (POŚ - <http://www.pultusk.pl/Strategie-i-programy/Program-Ochrony-Srodowiska-dla-Gminy-Pu%C5%82tusk-na-la.aspx>) podkreśla potrzeby gminy Pułtusk w sferze środowiskowej zakresie**
  - ✓ gospodarki wodno-ściekowej (s.19)
  - ✓ ochrony powietrza (s.21),
  - ✓ ochrony przed hałasem (s.34),
  - ✓ edukacji ekologicznej (s.40),a więc działania zbieżne z GPR.
- **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pułtusk do 2023 roku (aktualizacja-projekt).**

W wyniku przeprowadzonych na przełomie lat 2015/2016 konsultacji społecznych ankiet zostały wypracowane priorytetowe działania, które zostały umieszczone w Strategii, jako propozycje do dalszej akceptacji społecznej, radnych i władz miasta. Jednym z priorytetowych działań, oznaczony w aktualizowanej Strategii nr I jest przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. /str.84-94/ oraz działanie nr IV - Koncepcja zagospodarowania Rynku w Pułtusku -str.105-108.



## 4. Diagnoza

### Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych Gminy Pułtusk wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Niniejsza diagnoza powstała zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U.2015 poz.1777) , w oparciu o dokumenty strategiczne gminy takie jak :Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk-aktualizacja z dnia 31 stycznia 2011r.zał.nr1 do uchwały nr VIII/35/2011; Strategię Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pułtusk do roku 2023 Program Gospodarki Niskoemisyjnej oraz w wyniku analizy zebranych dokumentów z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, Komendy Powiatowej Policji w Pułtusku , Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku, Straży Miejskiej, Starostwa Powiatowego, dyrektorów szkół, Biblioteki i Muzeum.

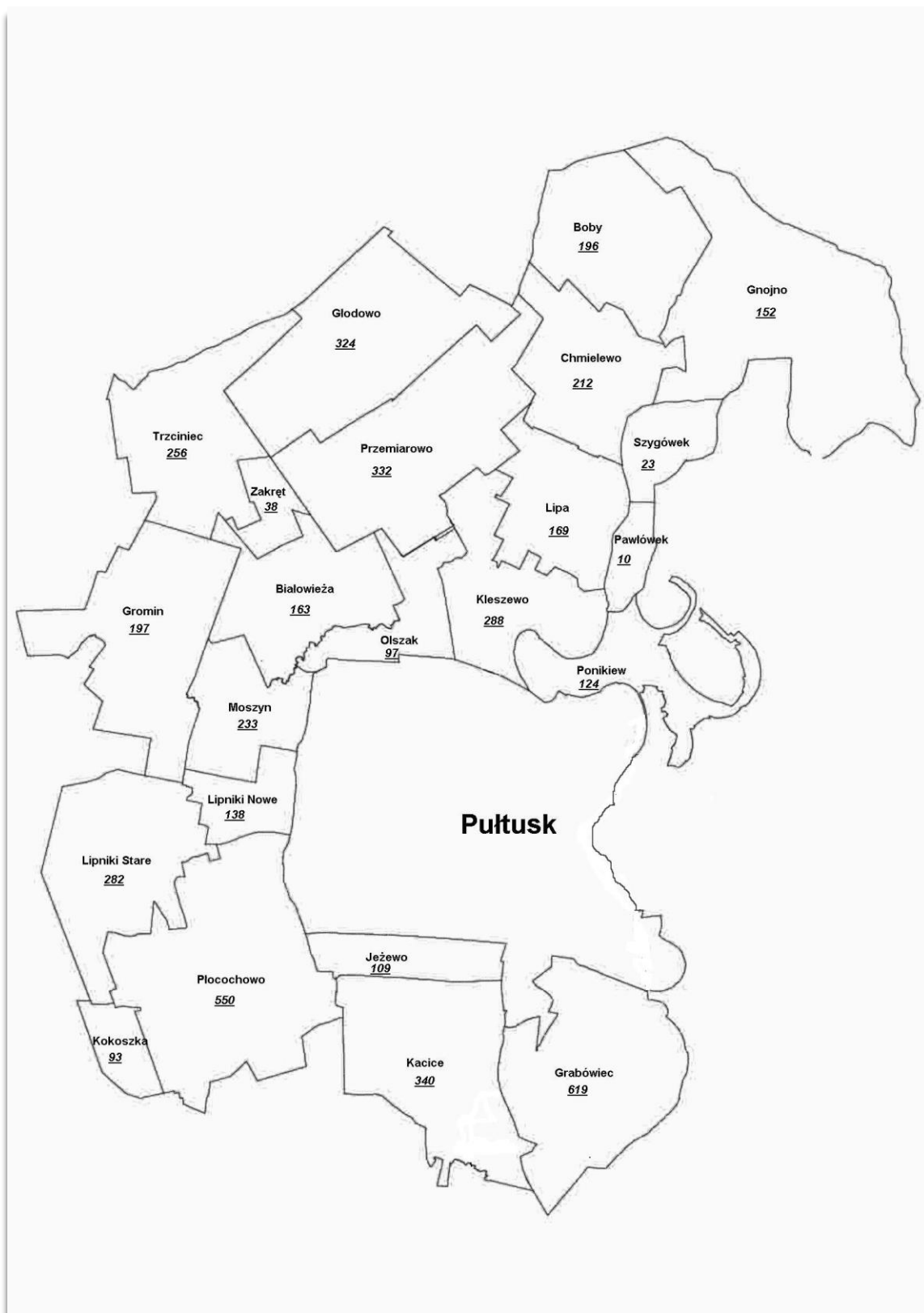
Diagnoza jest jednym z najważniejszych etapów procesu rewitalizacji, na jej podstawie wyznaczono obszary zdegradowane, a z nich wyłoniono po szczegółowej analizie zjawisk kryzysowych - obszar rewitalizacyjny. Następnie powstała wizja rewitalizacji obszaru obejmowanego działaniem, jak również cele i odpowiadające im kierunki działań. Diagnoza zostanie szczegółowo uzupełniona poprzez wnioski ze spacerów studyjnych oraz działania skierowane bezpośrednio do społeczności lokalnej terenu obejmowanego rewitalizacją, narzędziami badawczymi, które dostarczą szczegółowego materiału ilościowego i jakościowego będą: badanie fokusowe, wywiad swobodny ukierunkowany, ankiety. W procesie rewitalizacji tkanki społecznej, zostanie wykorzystana innowacyjna metoda środowiskowa pracy socjalnej – model organizowania społeczności lokalnej, którego celem jest wyrównywanie różnic społecznych, włączanie przedstawicieli społeczności lokalnych do współdecydowania, wzmacnianie podmiotowości, sprawstwa (empowerment) i potencjału społeczności lokalnych, szczególnie tych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Diagnoza zawiera propozycje działań społecznościowych, które będą kierowane w obszar rewitalizacji, nie mniej jednak aby zwiększyć skuteczność ich realizacji oraz zachować zasady partycypacji szczegółowe ich planowanie, analiza i realizacja będą odbywały się przy udziale wszystkich partnerów oraz członków Komitetu Rewitalizacji, włączając przede wszystkim przedstawicieli mieszkańców. W diagnozie zawarta jest również propozycja ewaluacji działań skierowanych do społeczności lokalnej terenu obejmowanego rewitalizacją.

Przedstawiony dokument został opracowany na podstawie prawnych podstaw Aktywnej Polityki Społecznej: Polska 2030 Wyzwania Rozwojowe.

#### 4.1. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

Pułtusk jest gminą miejsko-wiejską zamieszkałą przez 24 148 osób. Miasto Pułtusk liczy 19 203 mieszkańców, natomiast w 23 sołectwach/25 miejscowościach/ mieszka 4 945 osób. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach jest bardzo zróżnicowana - w największej mieszka 550 osób, w najmniejszej 10 osób. Ze względu na wrażliwość danych trudno jest ujawniać dane o zjawiskach kryzysowych np. niebieskich kartach, czy wysokim poziomie przestępczości- w miejscowości liczącej 10 mieszkańców.



## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

### Liczba mieszkańców w gminie

	<i>miejsowość</i>	<i>liczba mieszkańców</i>
miasto	Pułtusk	19 273
sołectwa		
1	Białowieża	163
2	Boby	196
3	Chmielewo	212
4	Głodowo	324
5	Gnojno	152
6	Grabowiec	619
7	Gromin	197
8	Jeżewo	109
9	Kacice	340
10	Kleszewo	288
11	Kokoszka	93
12	Lipa	169
13	Lipniki Nowe	138
14	Lipniki Stare	282
15	Moszyn	233
16	Olszak	97
17	Pawłówek	10
18	Płocochowo	550
19	Ponikiew	124
20	Przemiarowo	332
21	Szygówek	23
22	Trzciniec	256
23	Zakręt	38
	Ogółem:	24 218

Aby obszar badawczy został włączony do obszaru zdegradowanego, musi spełnić wcześniej zdefiniowane warunki w zakresie koncentracji co najmniej dwóch kryzysowych zjawisk społecznych i jednocześnie występowania przynajmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczego, funkcjonalno-przestrzennego, technicznego, środowiskowego.

Rzetelne wyznaczenie obszaru wsparcia wymagało przeanalizowania całego obszaru gminy pod kątem spełniania poszczególnych kryteriów. Ze względu na dostępność danych, w badaniu brano pod uwagę następujące kryteria:

- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia – definiowany jako liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności (punktem wyjścia są osoby, które zgodnie z ustawą z 12 marca

2004 o pomocy społecznej są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej),

- wysoki poziom przestępczość i wykroczeń – rozumiany jako liczba przestępstw na 1 tys. ludności, a także czyny karalne popełnione przez nieletnich,
- niski poziom wydajności energetycznej budynków – rozumiany jako udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989, do ogólnej liczby budynków mieszkalnych
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia – liczona jako udział długotrwanie bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.

Poziom spełniania poszczególnych kryteriów badano przy pomocy siedmiu wskaźników.

Dane bezwzględne do przeprowadzenia analizy uzyskano od następujących podmiotów funkcjonujących w Pułtusku:

- Urząd Miejski w Pułtusku
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku
- Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku
- Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Pułtusku

Wartości wskaźnika w każdej miejscowości i na każdej z ulic porównano do średniej wartości danego wskaźnika w gminie, a następnie jako miejscowości i ulice, na których panuje zła sytuacja wskazano te powyżej wartości średniej dla gminy, w badanym obszarze, a w przypadku wskaźnika: niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej, poniżej wartości średniej dla całej gminy.

Poszczególne wskaźniki policzono w odniesieniu do liczby ludności zamieszkującej poszczególne miejscowości i ulice, a wskaźnik: wysoki poziom przestępczości i wykroczeń – czyny karalne nieletnich (osoby które w chwili popełnienia czynu miały ukończone 13 lat, ale nie ukończyły 17 lat) – do liczby osób nieletnich zamieszkałych dane ulice. Zasady kwalifikacji miejscowości i ulic jako spełniającej badane kryterium przedstawia poniższa tabela.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Tabela nr 4.0

Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń – czyny karalne nieletnich	Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń – przestępstwa popełnione	Ilość działań wspierających kierowanych do osób starszych	Niski poziom wydajności energetycznej budynków	Ilość założonych Niebieskich Kart	Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia
>średnia dla gminy	>średnia dla gminy	>średnia dla gminy	>średnia dla gminy	>średnia dla gminy	>średnia dla gminy	>średnia dla gminy

Następnie spośród wszystkich miejscowości i ulic wybrano te, dla których spełnione są co najmniej dwa z badanych kryteriów.

Dane za 2016 r. z terenu gminy Pułtusk dotyczące liczby przestępstw i wykroczeń ogółem, liczby przestępstw i wykroczeń nieletnich i liczby interwencji ogółem/Tabela 4.1/. Dane dotyczą okresu 1.01.2016 r. - 30.11.2016 r.

Tabela 4.1

Nazwa miejscowości	Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem Przepięstwa Wykroczenia*		Liczba przestępstw i wykroczeń nieletnich Przepięstwa Wykroczenia		Liczba interwencji ogółem
Białowieża	2	0	0	0	13
Boby	4	0	0	0	26
Chmielewo	3	0	0	1	26
Głodowo	9	2	0	0	88
Gnojno	3	0	0	0	20
Grabówiec	6	0	0	0	45
Gromin	2	0	0	0	22
Jeżewo	4	2	0	0	14
Kacice	8	1	0	0	75
Kleszewo	11	0	0	1	47
Kokoszka	0	0	0	0	2
Lipa	3	1	0	0	24
Lipniki Nowe	2	0	0	0	13
Lipniki Stare	2	0	0	0	19
Moszyn	2	1	0	0	20
Olszak	1	0	0	0	6
Pawówek	1	0	0	0	4
Płocochowo	6	4	0	0	36
Ponikiew	3	0	0	0	13
Przemiarowo	7	4	0	0	13
Szygówek	4	1	0	0	9
Trzcinec	2	0	0	0	10
Zakręt	2	0	0	0	8
Pułtusk	514	318	0	21	3880

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Tabela 4.1.a – (szczegółowe dane dla miasta Pułtusk)

Nazwa ulicy	Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem		Liczba przestępstw i wykroczeń nieletnich		Liczba interwencji ogółem
	przestępstwa	wykroczenia	przestępstwa	wykroczenia	
Aleja Polonii	1	5	0	0	24
Benedyktyńska	1	0	0	0	17
Daszyńskiego Ignacego	13	33	0	1	204
Flisacka	0	0	0	0	0
Gomulickiego Wiktor	0	0	0	0	7
Konserwatorska	0	0	0	0	7
Kotlarska	0	0	0	0	14
Marii Konopnickiej	1	2	0	0	16
Młodzieżowa	0	0	0	0	4
Nadwodna	1	0	0	0	3
Nowy Rynek	1	2	0	0	29
Panny Marii	0	0	0	0	11
Piotra Skargi	4	4	0	0	61
Plac Teatralny	0	4	0	0	23
Podzamcze	0	0	0	0	0
Przechodnia	0	0	0	0	4
Reformacka	0	2	0	0	6
Rybitew	6	0	0	0	32
Rynek	16	48	0	4	197
Saperów	0	0	0	0	4
Słowackiego Juliusza	0	0	0	0	2
Solna	0	1	0	0	8
Sportowa	1	1	0	0	9
Stare Miasto	3	1	0	0	8
Staszica Stanisława	0	1	0	0	5
Sukiennicza	0	1	0	0	5
Szkolna	4	1	0	0	14
Świętojańska	4	13	0	0	82
Wspólna	1	0	0	0	19
Zaulek	0	0	0	0	0
<b>Razem Wyspa i Stare Miasto</b>	<b>57</b>	<b>119</b>	<b>0</b>	<b>5</b>	<b>815</b>
Traugutta	20	11	0		83
17-go Sierpnia	15	3	0	1	59
<b>Razem III obszar</b>	<b>35</b>	<b>14</b>	<b>0</b>		<b>142</b>
<b>Wojska Polskiego II obszar</b>	<b>37</b>	<b>30</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>120</b>
Tartaczna	18	9	0	0	79
Uzdrowskowa	2	1	0	0	4
Bartodziejska	3	1	0	0	14
Polna	2	3	0	0	13
<b>Razem Popławy</b>	<b>25</b>	<b>14</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>110</b>
Tysiąclecia	29	16	0	1	177
Jana Pawła	23	25	0	0	172
Mickiewicza	26	13	0	1	62
<b>Razem I, II i III</b>	<b>129</b>	<b>163</b>	<b>0</b>	<b>7</b>	<b>1077</b>

Wykroczenia \*- wykroczenia tzw. szczególnie uciążliwe społecznie tj. (art. 51 k.w., art. 119 k.w., art. 124 k.w., art. 43' ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi)



Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Tabela nr 4.2 przedstawia wartości poszczególnych wskaźników w poszczególnych miejscowościach i na ulicach miast

1	2	3	4	5	6	7			8			9	10
						a	b	c	d	e	f		
						Zasilki stałe			Zasilki okresowe				
Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób korzystających z posilku	Liczba usług opiekuńczych						
Ilość założonych Niebieskich Kart		Ilość rodzin objętych wsparciem ze strony asystenta rodziny	Ilość interwencji pracowników socjalnych związanych z zabezpieczeniem dzieci	Ilość działań wspierających kierowanych do osób starszych									
1.	11 Listopada	1			1							1	
2.	13 Pułku Piechoty		1		3	11	1	1				4	2
3.	17 Sierpnia	4	1		3	79	8	15	6	2	5	26	
4.	17 Stycznia	3			6	18	2	2	96	18	44	9	
5.	3 Maja	1			6	48	4	4	11	3	5	15	
6.	5 Brygady Saperów								10	1	1		
7.	Adama Mickiewicza	2			8	91	9	11	32	4	14	15	2
8.	Akacyjowa				1	9	1	2					
9.	Aleksandra Gajkowicza												
10.	Aleksandra Konopki												
11.	Andrzeja Batorego											1	
12.	Andrzeja Madalińskiego												
13.	Andrzeja Noskowskiego	1										2	
14.	Antoniego Sikorskiego											4	
15.	Armii Krajowej												
16.	Baltazara				2	12	1	1	3	1	6	1	1
17.	Bartodziejska				2	13	1	2	51	5	10	8	
18.	Batalionów Chłopskich	1											
19.	Benedyktyńska				3	12	1	1	12	1	2	3	
20.	Białowiejska				1	2	1	1	40	7	9	5	
21.	Bogdana Teodora Jasińskiego												
22.	Brzozkwiowa												
23.	Brzozowa				2	37	3	3				1	
24.	Bukowa												
25.	Burmistrza Stanisława Śniegockiego											2	
26.	Bursztynowa												
27.	Cedrowa												
28.	Chabrowa												
29.	Cisowa												
30.	Cyprysowa						12	1	2	10	2	2	
31.	Czereśniowa												
32.	Dworkowa												
33.	Erazma Ciołka												
34.	Flisacka												
35.	Gen. Franciszka Kleeberga												
36.	Gen. Józefa Hallera												
37.	Gen. Kazimierza Sosnowskiego												
38.	Gen. Stanisława Maczka												
39.	Gen. Tadeusza Kutrzeby												
40.	Gen. Władysława Andersa												
41.	Gen. Zygmunta Bohusza- Szyszko												
42.	Glinki												
43.	Górna												
44.	Górna Dróżka												

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

1	2	3	4	5	6	7			8			9	10
						a	b	c	d	e	f		
45.	Grabowa						12	1	1				
46.	Graniczna												
47.	Harcerska												
48.	Henryka Sienkiewicza												
49.	Horeszki												
50.	Ignacego Daszyńskiego	2			4		12	2	5	20	4	14	2
51.	Ignacego Paderewskiego												
52.	im. 1 Pułtuskiego Batalionu Saperów												
53.	Jacka Soplicy												
54.	Jakuba Wujka												
55.	Jana Pawła II	1			5		24	2	2			5	1
56.	Jana Tarnowskiego												
57.	Jarzębinowa												
58.	Jaśminowa												
59.	Jerzego Ossolińskiego												
60.	Jeżynowa												
61.	Józefa Hornowskiego												
62.	Juliusza Hornowskiego												
63.	Kardynała Stefana Wyszyńskiego												
64.	Kasztanowa				2	44	4	7	2	1	2		1
65.	Klonowa					12	1	1				1	
66.	Kolejowa	1										1	
67.	Kombatantów	5			9	90	9	9	36	7	13	12	1
68.	Komisji Edukacji Narodowej								18	3	7	1	
69.	Konserwatorska												
70.	Konwaliowa	1											
71.	Kosynierów												
72.	Kotlarska					12	1	1				2	1
73.	Kryształowa												
74.	ks. Ignacego Skorupki												
75.	ks. Stefana Zielonki												
76.	Kubusia Puchatka												
77.	Łabędzia												
78.	Łączna												
79.	Łąkowa												
80.	Leona Butrymowicza											3	
81.	Leśna											4	
82.	Leszczynowa												
83.	Letniskowa												
84.	Lipowa												
85.	Macieja Kazimierza Sarbiewskiego												
86.	Majora Jana Kazimierza Mazura												
87.	Makowa												
88.	Malinowa												
89.	Marii Konopnickiej												
90.	Marii Skłodowskiej-Curie												
91.	Marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego												
92.	Marszałka Józefa Piłsudskiego												
93.	Młodzieżowa												
94.	Modrzewiowa												
95.	Nadnarwiańska												
96.	Nawodna				1	13	1	1				1	
97.	Narutowicza												
98.	Nasielska												
99.	Na Skarpie	5			6	72	8	7	37	8	17	25	
100.	New Britain												
101.	Nowy Rynek				1								1
102.	Ogrodowa	1							6	2	8	6	
103.	Pana Tadeusza	5			5	37	3	3	10	2	6	9	
104.	Panny Marii												
105.	Pasaż Krzysztofa Klenczona												
106.	Pawła Giżyckiego												
107.	Piaskowa												

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

1	2	3	4	5	6	7			8			9	10
						a	b	c	d	e	f		
108.	Piotra Koczary												
109.	Piotra Skargi	1			5	36	3	3				7	1
110.	Podchorążych				3	13	1	1	9	1	5	4	1
111.	Podkomorzego					12	1	1				2	
112.	Podzamcze												
113.	Pod Wróblem				3	12	1	1	3	1	2	6	
114.	Polna												
115.	Polonii					2	2					6	
116.	Popławska				1	36	3	3					
117.	Poziomkowa				1								1
118.	Ppłk. Alojzego Nowaka	1							3	1	1		
119.	Przechodnia												
120.	Przemiarowska						1	1	12	1	6	4	
121.	Rafała Krajewskiego				1	12	1	2	37	4	11	4	1
122.	Reformacka												
123.	Romualda Traugutta	8	1	1	24	78	19	26	130	25	52	52	11
124.	Rybitew				1	12	1	1	1	1	4	2	
125.	Rynek	1			1	25	11	16	29	10	25	32	5
126.	Słoneczna												
127.	Solidarności												
128.	Solna				1				9	1	2	2	
129.	Sosnowa				6	94	9	9	3	1	2		
130.	Spacerowa												
131.	Sportowa				3							1	
132.	Stanisława Staszica												
133.	Stanisława Suleja												
134.	Stare Miasto				2	14	2	2	7	1	7	2	
135.	Strzelecka												
136.	Sukiennicza												
137.	Świerkowa												
138.	Świętego Andrzeja Boboli												
139.	Świętojańska	1			2	24	2	2				5	1
140.	Świętokrzyska												
141.	Szkołna												
142.	Szymona Kupisa												
143.	Tadeusza Kościuszki	1	1		3	33	3	3	26	4	11	7	1
144.	Tartaczna	2	2		2	48	5	6	8	1	3	10	
145.	Teatralny				3	6	1	2	10	2	3	14	
146.	Telimeny												
147.	Teofila Kwiatkowskiego												
148.	Teofila Lenartowicza												
149.	Traczy												
150.	Tulipanowa												
151.	Tysiąclecia	6	1		9		6	7	44	10	24	28	2
152.	Ustronna												
153.	Uzdrowska				4	36	3	4	12	1	1	1	
154.	Warszawska				2	42	4	5	13	2	4	3	1
155.	Wąska	1			1							6	1
156.	Wędkarska								11	1	1		
157.	Wesoła												
158.	Widok	1			1							6	1
159.	Wiklinowa												
160.	Wiktora Gomulickiego												
161.	Wincentego Pola												
162.	Winogronowa												
163.	Wiśniowa												
164.	Władysława Syrokomli												
165.	Wojska Polskiego	7	2		16	1	16	23	217	36	96	71	1
166.	Wrzosowa												
167.	Wspólna				1				8	1	1	7	1
168.	Wyszowska												
169.	Żabia												
170.	Zakolejowa												
171.	Zalewowa												

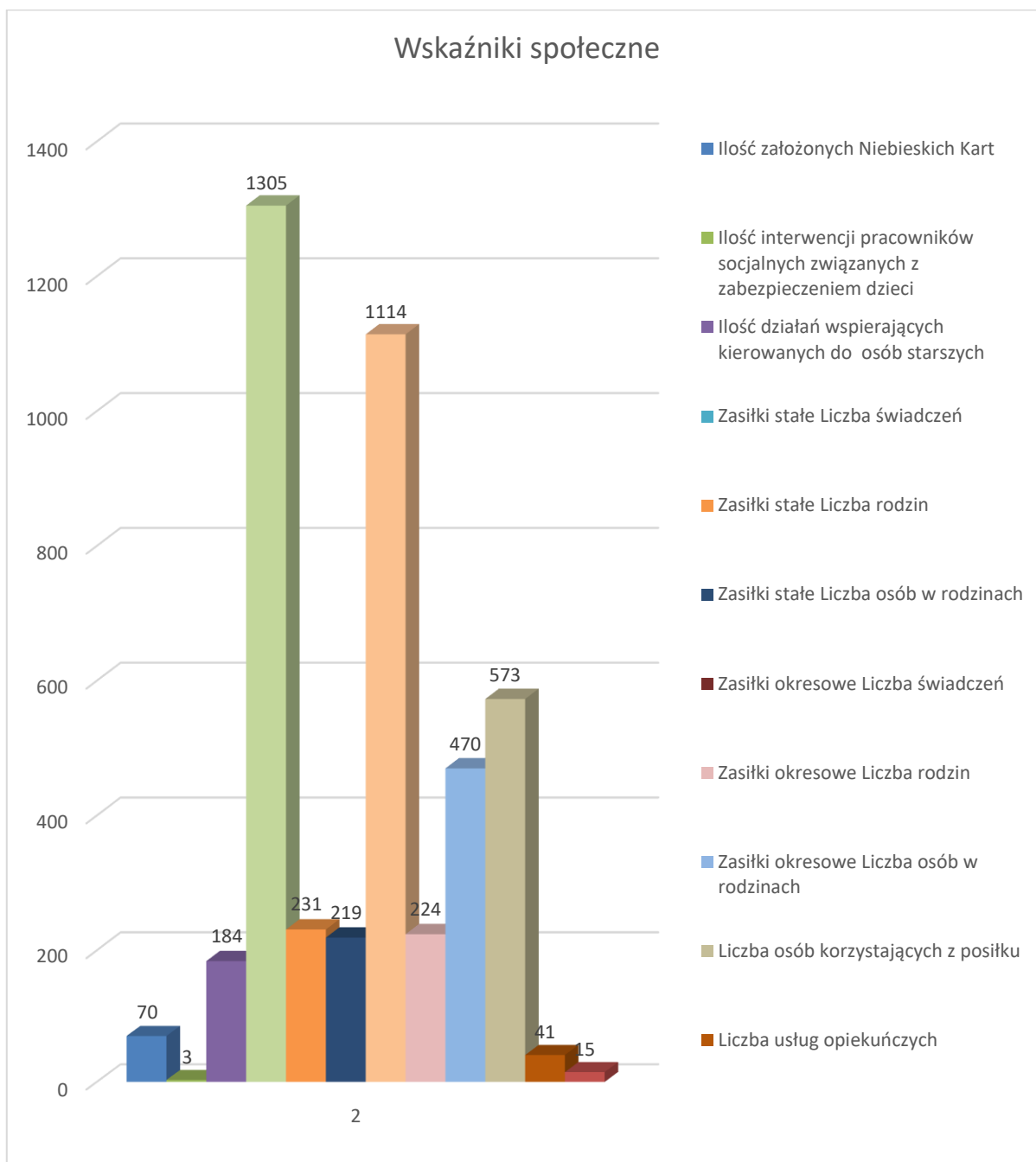
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

1	2	3	4	5	6	7			8			9	10
						a	b	c	d	e	f		
Lp	Nazwa ulicy	Ilość założonych Niebieskich Kart	Ilość rodzin objętych wsparciem ze strony asystenta rodziny	Ilość interwencji pracowników socjalnych związanych z zabezpieczeniem dzieci	Ilość działań wspierających kierowanych do osób starszych	Zasilki stałe			Zasilki okresowe			Liczba osób korzystających z posiłku	Liczba usług opiekuńczych
						Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach		
172.	Zaulek				2								
173.	Żeglarska												
174.	Zielona Dróżka												
175.	Zosi											2	
176.	Żwirki i Wigury		1	1	1	6	2	5	11	2	4	2	
177.	Szygówek		1									5	
178.	Olszak		1	1								3	
179.	Trzciniec		1		1	12	1	1	11	1	1	6	
180.	Płocochowo	1	1		1	9	1	3	6	3	14	23	
181.	Boby		1		2				2	1	1	4	
182.	Lipniki Stare					6	1	1				5	
183.	Lipniki Nowe												
184.	Głodowo				1	13	1	1	5	1	6	3	
185.	Grabówiec	1				3	1	1	16	3	7	8	
186.	Ponikiew	1			3	24	2	2	24	2	2	2	
187.	Kacice				2	24	2	2	4	2	6	2	
188.	Jeżewo					12	1	1				3	
189.	Kokoszka					8	1	1	2	1	1	1	
190.	Białowieża	1										5	
191.	Chmielewo	2			1				18	3	7	6	
192.	Kleszewo											8	
193.	Lipa											1	
194.	Przemiarowo				1	17	2	3	12	1	1	6	
195.	Moszyn								11	2	2	8	
196.	Gromin				1	11	1	1				4	
197.	Zakręt				1	12	1	1	11	1	1		
198.	Gnojno								9	1	1		
<b>Łącznie</b>		<b>70</b>	<b>15</b>	<b>3</b>	<b>184</b>	<b>1305</b>	<b>231</b>	<b>219</b>	<b>1114</b>	<b>224</b>	<b>470</b>	<b>573</b>	<b>41</b>

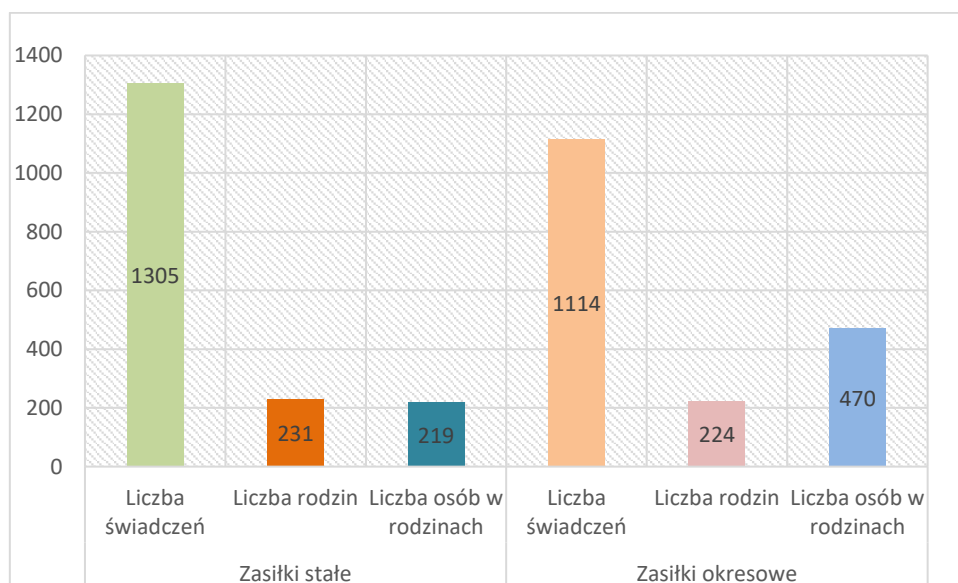
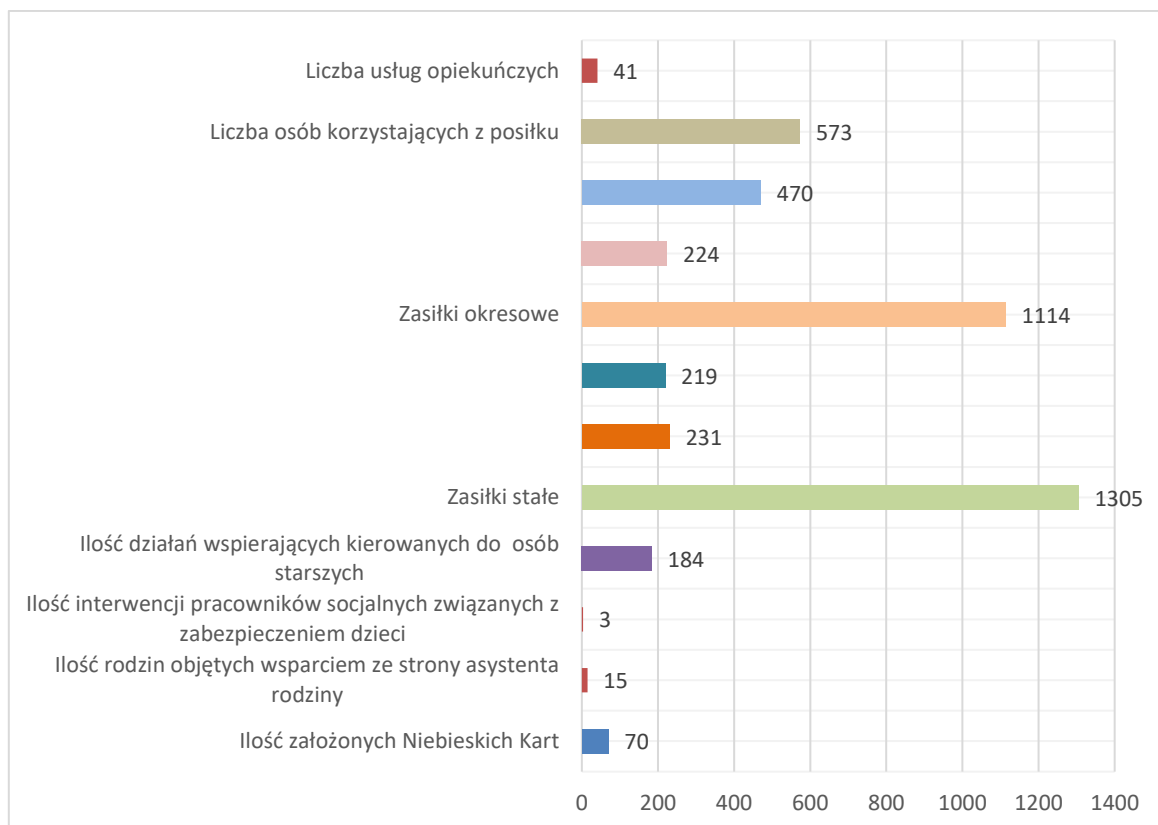
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Tabela nr 4.3 liczba osób bezrobotnych wg obszarów

Nazwa ulicy	Liczba osób bezrobotnych (stan na dzień 26.01.16r.)
Aleja Polonii	7
Benedyktyńska	11
Daszyńskiego Ignacego	51
Flisacka	0
Gomulickiego Wiktor	0
Konserwatorska	0
Kotlarska	6
Marii Konopnickiej	0
Młodzieżowa	0
Nadwodna	3
Nowy Rynek	0
Panny Marii	1
Piotra Skargi	26
Plac Teatralny	23
Podzamcze	0
Przechodnia	1
Reformacka	0
Rybitew	7
Rynek	69
Saperów	0
Słowackiego Juliusza	0
Solna	0
Sportowa	6
Stare Miasto	11
Staszica Stanisława	1
Sukiennicza	8
Szkolna	9
Świętojańska	14
Wspólna	14
Zaulek	1
<b>Razem: Wyspa i Stare Miasto</b>	<b>270</b>
Tatraczna	42
Akacyjowa	8
Bartodziejska	30
Cyprysowa	3
Grabowa	1
Kasztanowa	3
Klonowa	3
Popławska	9
Sosnowa	7
Uzdrowskowa	12
<b>Razem: Popławy</b>	<b>118</b>
Wojska Polskiego	85
17 Sierpnia	52
Romualda Traugutta	59
<b>Razem obszar zdegradowany</b>	<b>584</b>



## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025





**4.1.1. Zasięg przestrzenny terenów na których występują zjawiska kryzysowe.**

Zasady kwalifikacji miejscowości i ulic jako spełniającej badane kryterium dokonano według tabeli 4.0 oraz na podstawie danych z tabel: 4.1; 4.2 i 4.3. /dane z MOPS, PUP i Policji./

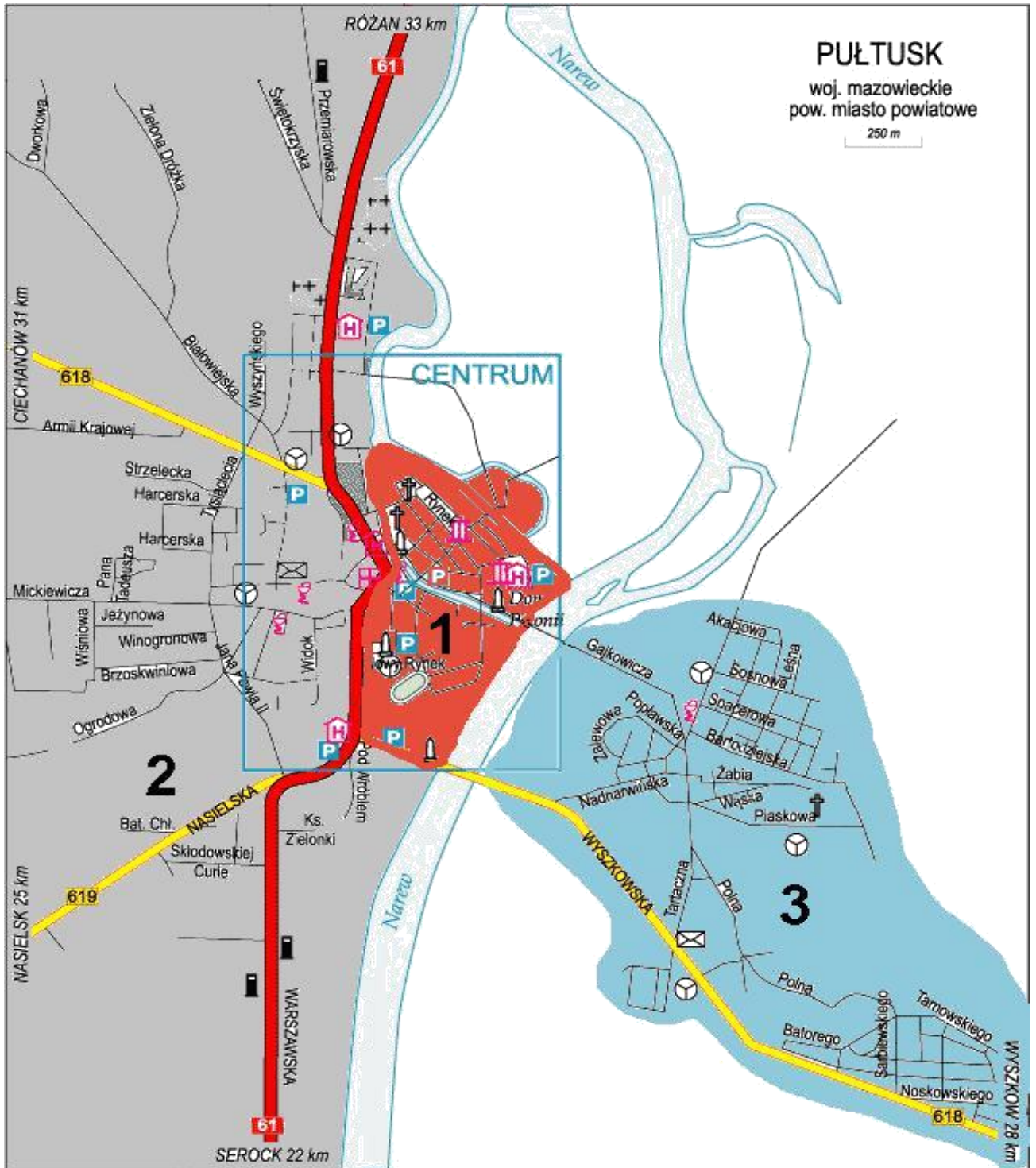
Tabela 4.4

nazwa	dla całej gminy		Miasto Pułtusk		łącznie 23 sołectwa	
	ilość	udział %	ilość	udział %	ilość	udział %
<i>średnia stopa długotrwałego bezrobocia</i>	1882	7,79%	1600	6,62%	288	1,16%
<i>ilość założonych „Niebieskich Kart”</i>	70	0,28%	64	0,33%	6	0,12%
<i>liczba przestępstw</i>	601	2,48%	514	2,67%	87	1,75%
<i>zasiłki stałe / liczba świadczeń</i>	1305	5,40%	1154	6,00%	151	3,05%
<i>ilość działań wspierających kierowanych do osób starszych</i>	184	0,76%	170	0,88	14	0,28

Analizując cały obszar Gminy należało stwierdzić, że bardzo różni się częstotliwość występowania społecznych zjawisk kryzysowych w mieście i w 23 sołectwach, również przyjęty dla całej Gminy wskaźnik techniczny-niski poziom wydajności energetycznej budynków, który dla sołectw wynosi 59%, a dla miasta Pułtusk 68%.

Szczegółowa analiza pozostałych wskaźników z Tabel 4.1, 4.2 i 4.3 wyraźnie wskazuje, że przy wyborze obszarów zdegradowanych należy raczej się skupić na dokładnej analizie zjawisk kryzysowych na poszczególnych dzielnicach i ulicach miasta Pułtusk.

W wyniku przeprowadzonych analiz wyznaczono następujące tereny/dzielnice/ gminy na których występują zjawiska kryzysowe.



## Teren/Dzielnica I

Dzielnica I obejmuje teren Wyspy oraz Starego Miasta. Granice obszaru wyznaczają ulice: Wyszowska od strony południowej, Bulwar Brygady Saperów od strony nadbrzeża rzeki Narwi, Daszyńskiego od strony zachodniej. Teren Wyspy ograniczają naturalne granice kanałów A i B. W centrum obszaru znajduje się Rynek i większość zabytków architektury, jak również placówek kulturalnych miasta. Zabudowę osiedla w obrębie Rynku stanowi staromiejski zespół urbanistyczny kamienic z XVIII i XIX wieku z zachowanymi elementami murów podziemi sięgających XIV, XV i XVI wieku oraz współczesne uzupełnienia zabudowy zrealizowane w stylistyce historycznej. Infrastruktura techniczna osiedla charakteryzuje się dostępnością do sieci zasilania energetycznego, zaopatrzenia w wodę z wodociągu miejskiego, do sieci kanalizacji sanitarnej, w części terenu sieci gazowej średniego ciśnienia, układem dróg wewnętrznych o nawierzchni utwardzonej, wymagającym modernizacji i rozbudowy miejsc parkingowych i postojowych.

Stan techniczny i wygląd zewnętrzny budynków wymaga odnowienia zgodnie z zasadami ochrony konserwatorskiej zabytków, w której strefie się znajdują. Renowacji wymagają także kanały wyznaczające granice Wyspy, A, B i C. Przeobrażenia ustrojowo gospodarcze mogą sprzyjać przekształceniu tej części miasta w celu lepszego wykorzystania jego walorów przestrzennych i historycznych dla turystyki i ochrony dziedzictwa kulturowego. Specyficznym dla osiedla, niekorzystnym zjawiskiem o charakterze społecznym jest występowanie zagrożeń bezpieczeństwa, nieposzanowanie mienia i elementów małej architektury stwarzanych przez zubożałą ludność zamieszkałą w prywatnych budynkach na podstawie przydziału administracyjnego.

Na osiedlu Stare Miasto dominuje jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe z lat 70 z zabudową szeregową. Infrastruktura techniczna osiedla charakteryzuje się dostępnością do sieci zasilania energetycznego, zaopatrzenia w wodę z wodociągu miejskiego, do sieci kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej średniego ciśnienia, układem dróg wewnętrznych o nawierzchni utwardzonej, wymagającym modernizacji i rozbudowy miejsc parkingowych i postojowych oraz usprawnienia połączeń z siecią dróg gminnych i wyższych kategorii. Uzasadnieniem objęcia tego obszaru Lokalnym Programem Rewitalizacji jest w głównej mierze zanikanie aktywności gospodarczej tego obszaru, niezgodne i kontrastujące z jego potencjałem rozwojowym. Teren Starego Miasta oraz Skarpy skupia większość zabytkowych obiektów miasta, co stwarza naturalną podstawę promocji miasta jako miejsca atrakcyjnego turystycznie. Centralny obszar miasta dzięki walorom zabudowy architektonicznej oraz możliwości organizacji wielu imprez kulturalnych może stanowić miejsce spotkań towarzyskich oraz swoiste centrum kulturalno-rozrywkowe miasta. W chwili obecnej potencjał ten nie jest jednak wykorzystywany. Mimo niewątpliwych walorów obszaru obecnie obserwuje się liczne zjawiska patologii, bezrobocie oraz narastające zaniedbanie zabytkowych budowli zlokalizowanych na opisywanym terenie.

Biorąc pod uwagę zarówno aspekty społeczne, jak i ekonomiczne dalsze zaniedbanie obszaru zabytkowej części miasta przyczyni się do narastania zjawisk negatywnych wśród społeczności lokalnej, zwłaszcza ludności biernej zawodowo, która przeważa wśród mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

Na Wyspie i Starym Mieście mieszka aż 270 osób bezrobotnych, co stanowi 46,23% całego obszaru zdegradowanego/584 osoby bezrobotne/ Najwięcej na ulicach: Daszyńskiego-51 osób, Rynek- 69, Piotra Skargi 26 oraz na Placu Teatralnym-23/

Na obszarze tym zanotowano 815 interwencji, 174 przestępstw, 119 wykroczeń oraz 5 wykroczeń nieletnich. Najwięcej zanotowano na ulicach Daszyńskiego /46z204/ i Rynek /64z197/.

Na Wyspie i Starym Rynku występuje wsparcie dla osób starszych ponad (28 na 184=15,21%), ponad 246szt=18,85% wniosków o zasiłki stałe i 73 szt = 6,55% zasiłków okresowych.

## Teren/Dzielnica II

Dzielnica II obejmuje prawobrzeżną część miasta położoną na zachód od zabytkowej Wyspy oraz Starego Miasta. Teren obejmuje dzielnice mieszkaniowe, z przewagą zabudowy wielorodzinnej. W osiedlach mieszkaniowych obszar II zamieszkuje większa część populacji Pułtuska. Osiedla zlokalizowane na tym obszarze to: Osiedle Kościuszki, Osiedle Nowaka, Osiedle Tysiąclecia, Osiedle Pana Tadeusza oraz Osiedla Skarpa Górna i Skarpa Dolna. Osiedla te zlokalizowane są pomiędzy głównymi trasami wylotowymi z prawobrzeżnej części miasta. Są to ulice: Kościuszki prowadząca w stronę Ostrołęki, ulica Wojska Polskiego prowadząca w kierunku Ciechanowa, ulica Mickiewicza prowadząca w stronę Nowego Miasta oraz ulice Nasielska i Warszawska prowadzące do Nasielska i Warszawy. W zasięgu ww. obszaru znajdują się tereny dawnej jednostki wojskowej obejmujące obszar ok. 8 ha oraz 12 488 m<sup>2</sup> powierzchni użytkowej. W zabudowie Osiedla Skarpa Dolna i Skarpa Górna dominuje wielorodzinne budownictwo mieszkaniowe z lat 80, w sąsiedztwie którego znajdują się niewielkie ilości jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej, budynki wielorodzinne są własnością Spółdzielni Mieszkaniowej, jednorodzinne własnością osób prywatnych. Infrastruktura techniczna osiedla charakteryzuje się pełnym uzbrojeniem z dostępem do sieci zasilania energetycznego, zaopatrzenia w wodę z wodociągu miejskiego, do sieci kanalizacji sanitarnej, sieci ciepłej, sieci gazowej średniego ciśnienia, układem dróg wewnętrznych o nawierzchni utwardzonej, wymagającym modernizacji o rozbudowę miejsc parkingowych i postojowych oraz usprawnienia połączeń z siecią dróg gminnych i wyższych kategorii. Specyficznym dla osiedla, niekorzystnym zjawiskiem o charakterze społecznym jest występowanie zagrożeń bezpieczeństwa, nieposzanowanie mienia w częściach wspólnych budynku niszczenie elementów małej architektury i dóbr wspólnych W zabudowie osiedla Tysiąclecia dominuje wielorodzinne budownictwo mieszkaniowe z lat 70, w sąsiedztwie, którego znajdują się niewielkie ilości jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej oraz 4 wielorodzinne budynki z czasów wojny. Budynki wielorodzinne są własnością spółdzielni Mieszkaniowej, gminy, wspólnot mieszkaniowych, jednorodzinne własnością osób prywatnych. Stan techniczny budynków wielorodzinnych wymaga termomodernizacji realizowanej sukcesywnie w budynkach spółdzielni mieszkaniowej w zakresie docieplenia ścian i dofinansowania wymiany okien, u pozostałych zarządców dotychczas nie podjętej, najgorszy stan techniczny występuje w budynkach wielorodzinnych powstałych w latach 40-tych. Infrastruktura techniczna osiedla charakte-

ryzuje się dostępnością do sieci zasilania energetycznego, zaopatrzenia w wodę z wodociągu miejskiego, do sieci kanalizacji sanitarnej, układem dróg wewnętrznych o nawierzchni utwardzonej, wymagającym modernizacji i rozbudowy miejsc parkingowych i postojowych oraz usprawnienia połączeń z siecią dróg gminnych i wyższych kategorii. Brakującymi elementami jest sieć gazowa średniego ciśnienia dla budynków przy ul. Traugutta. Niekorzystnym zjawiskiem o charakterze społecznym jest występowanie zagrożeń bezpieczeństwa na tle innych osiedli w zwiększonym stopniu, zjawiska marginalizacji grup społecznych, rodzin niewydolnych wychowawczo zagrożonych uzależnieniami alkoholizmu i narkomanii, nieposzanowanie mienia w częściach wspólnych budynku i elementów małej architektury, niszczenie dóbr wspólnych.

Kumulacja problemów dotyczy zwłaszcza mieszkańców budynków komunalnych przy **Al. Wojska Polskiego i ul. Traugutta**. W zabudowie osiedla Pana Tadeusza dominuje wielorodzinne budownictwo mieszkaniowe z lat 90 w sąsiedztwie, którego znajdują się niewielkie ilości jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej. Infrastruktura techniczna osiedla charakteryzuje się dostępnością do sieci zasilania energetycznego, zaopatrzenia w wodę z wodociągu miejskiego, sieci kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej średniego ciśnienia, układem dróg wewnętrznych o nawierzchni utwardzonej, wymagającym rozbudowy miejsc parkingowych i postojowych oraz usprawnienia połączeń z siecią dróg gminnych i wyższych kategorii. W zabudowie osiedla Osiedle Nowaka dominuje jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe z lat 80-tych, oraz budownictwo jednorodzinne z lat 2000 na terenie udostępnionym do zabudowy po roku 1994 oraz nieliczne budynki wielorodzinne z lat 90-tych przy ul. Komisji Edukacji Narodowej. Infrastruktura techniczna osiedla charakteryzuje się dostępnością do sieci zasilania energetycznego, zaopatrzenia w wodę z wodociągu miejskiego, do sieci kanalizacji sanitarnej, układem dróg wewnętrznych o nawierzchni utwardzonej oraz częściowo nieutwardzonej, wymagającym usprawnienia połączeń z siecią dróg gminnych i wyższych kategorii. Brakującymi elementami uzbrojenia technicznego terenu istniejącej zabudowy mieszkaniowej są: urządzenie utwardzonej nawierzchni dróg publicznych, na terenie udostępnionym sieci gazowej średniego ciśnienia

Na obszarze mieszka 196 osób bezrobotnych, co stanowi 33,56 % całego obszaru zdegradowanego. Najwięcej na ulicach Wojska Polskiego 85 osób, Romualda Traugutta 59 osób oraz na 17 Sierpnia 52 osoby.

Zanotowano 262 interwencje, 72 przestępstwa, 44 wykroczenia oraz 2 wykroczenia nieletnich.

Najwięcej na ulicach: Wojska Polskiego/67-120/Traugutta/31-83/, 17-go Sierpnia /18-59/, Tysiąclecia /45-177/, Mickiewicza/39-62/ oraz Jana Pawła/48-172/

Na obszarze założono najwięcej Niebieskich Kart-22szt, co stanowi 31,42% w stosunku do całej gminy, w której wydano 70 szt.

Wsparcie dla osób starszych-117szt-63,58 %, zasiłki stałe-469 szt. tj.35,93%, zasiłki okresowe - 610szt-55,30%.



### Teren/Dzielnica III

Dzielnica III obejmuje tereny położone w lewobrzeżnej części miasta znajdujące się w granicach osiedli: Popławy Północne, Popławy Zachodnie oraz osiedle Wyszowska. Od strony wschodniej sąsiaduje z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym, od południa zaś granica przebiega wzdłuż ulicy Wyszowskiej. Zabudowę osiedli stanowi jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe z lat 1980-2000 typu rozproszonego. Infrastruktura techniczna osiedla charakteryzuje się dostępnością do sieci zasilania energetycznego, zaopatrzenia w wodę z wodociągu miejskiego, układem dróg wewnętrznych o nawierzchni nieutwardzonej, wymagającym usprawnienia połączeń z siecią dróg gminnych i wyższych kategorii. Brakującymi elementami uzbrojenia technicznego terenu istniejącej zabudowy mieszkaniowej są: sieć kanalizacji sanitarnej, urządzenie utwardzonej nawierzchni dróg publicznych, dojazdowych do osiedla i komunikacji z centrum miasta sieci gazowej średniego ciśnienia. Tereny Obszaru III są znacznie oddalone od centrum miasta co utrudnia mieszkańcom dostęp do usług oraz funkcji spełnianych tradycyjnie przez centrum miasta. Obecnie dzielnice te nie zapewniają wielu zbiorowych potrzeb społecznych, ze względu zaś na braki powiązań komunikacyjnych terenu z centrum miasta utrudnione są procesy integracyjne pomiędzy mieszkańcami poszczególnych obszarów Pułtuska. Na Osiedlu Wyszowska znajduje się także wyrobisko pożwirowe wymagające odpowiedniej rekultywacji. Na III obszarze wskazanym jako obszar rewitalizowany znajduje się też teren dawnej strzelnicy wojskowej, również wymagający odpowiedniego zagospodarowania przestrzennego. Na niezagospodarowanych terenach położonych na dawnych obszarach wojskowych planowane jest osiedle domków jednorodzinnych i wielorodzinnych wraz z obiektami handlowousługowymi. Wobec przewidywanego zwiększenia zaludnienia obszaru tym bardziej zasadne jest uzupełnienie braków infrastruktury społecznej, ale też technicznej na tym terenie. Rewitalizacja obszaru przebiegać powinna więc w oparciu o koncepcje zagospodarowania przestrzennego opracowane w Urzędzie Miejskim, ale też inwestycje prywatnego przedsiębiorcy w zakresie budowy osiedla mieszkaniowego. Rewitalizacja zidentyfikowanych obszarów problemowych na terenie miasta jest działaniem komplementarnym do programów wytyczonych uprzednio w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Pułtusk.

Na obszarze mieszka 118 osób bezrobotnych-20,20% całego obszaru zdegradowanego.

Najwięcej na ulicach: Tartaczna-42, Bartodziejska -30 oraz Uzdrowska 12 osób.

Na Popławach zanotowano 110 interwencji,25 przestępstw oraz 14 wykroczeń.

Założono Niebieskie Karty – szt.3, wsparcie dla osób starszych-22szt=11,95%,

Zasiłki stałe-329szt=25,21%, zasiłki okresowe -87szt=7,80%

#### **4.1.2. Diagnoza negatywnych zjawisk w oparciu o czynniki gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne**

Zgodnie z art.9.1 Ustawy o rewitalizacji, można uznać jako teren zdegradowany w przypadku dodatkowego występowania jednego z negatywnych zjawisk:

- gospodarczych-w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorców lub
- środowiskowych- w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska lub
- przestrzenno-funkcjonalnych -niewystarczająca lub jej brak infrastruktura techniczna i społeczna, brak dostępu do podstawowych usług komunalnych, komunikacyjnych, socjalnych, niskiej jakości terenów publicznych lub -technicznych- w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, niskiej efektywności energetycznej i ochrony środowiska.

W przypadku zjawisk gospodarczych -wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej wynosi 66, 59 i jest wyższy od średniej dla miasta -62,12/LPR/.

Wskaźniki zanieczyszczenia środowiska/emisja CO<sub>2</sub>, PM10/ znacznie przewyższają średnie wskaźniki całego miasta./PGN/.

Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne na terenie rewitalizacji nie odbiegają od miasta.

Negatywne zjawiska techniczne, zły stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, **niski poziom wydajności energetycznej budynków obszaru zdegradowanego- wynosi 94%, w stosunku do obszaru całej gminy, gdzie wskaźnik kształtuje się na poziomie - 68%.**

***Właśnie ten wskaźnik jako najbardziej wymierny został zastosowany do analizy i diagnozy przy wyznaczeniu obszaru zdegenerowanego.***

Najbardziej energochłonnym sektorem gospodarki są gospodarstwa domowe. Poziom zużycia energii w tym segmencie jest wyższy niż w przemyśle czy transporcie. Nowe technologie oraz modernizacje procesów produkcyjnych skutkują większym wzrostem efektywności energetycznej w przemyśle. Przemysł kieruje się dziś ekonomią, dlatego też wiele przedsiębiorstw, szukając oszczędności, inwestuje w działania mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię. Wzrost liczby nowych budynków mieszkalnych, dzięki zaostreniu wymagań i rozwojowi technologii wytwarzania ciepła, skutkuje nieznacznym obniżeniem zużycia energii w tym sektorze.



## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Na terenie Gminy Pułtusk istnieje centralny system ciepłowniczy obsługiwany przez

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Pułtusku Sp. z o. o.

ul. Mickiewicza 36

06 – 100 Pułtusk

Ponadto ogrzewanie budynków usytuowanych na terenie Gminy odbywa się za pomocą indywidualnych kotłowni spalających najczęściej węgiel (miał i koks), w mniejszym stopniu drewno, olej opałowy i sporadycznie brykiet trocinowy. Kotłownie lokalne obsługują natomiast budynki wielorodzinne, budynki użyteczności publicznej oraz zakłady przemysłowe.

Na terenie Gminy Pułtusk energia ciepła wykorzystywana jest:

- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym;
- do przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych;
- na potrzeby zakładów przemysłowych (ogrzewanie, c. w. u., technologia);
- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c. w. u. i na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych i użyteczności publicznej.

Tabela 4.5 Sieć ciepłownicza w Gminie Pułtusk w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	2005	2010	2013	2014
Długość sieci w m				
Łącznie	9 123	9 222	9 875	10 198
- w tym sieć preizolowana	3 352	4 170	5 005	5 773
- w tym sieć tradycyjna	5 771	5 052	4 870	4 425
Liczba węzłów w szt.				
Grupowych	9	9	7	7
Indywidualnych	69	76	87	92
Ciepło dostarczane odbiorcom końcowym na terenie Gminy Pułtusk w GJ				
Łącznie		157 558	126 693	113 158

Źródło: Dane PEC w Pułtusku Sp. z o.o.

Sieci ciepłe na terenie Gminy Pułtusk są wyeksploatowane. Wiek większości sieci przekracza 25 lat, sieć kanałowa powstała w latach 1874-1980. Natomiast stan techniczny węzłów ciepłych jest dobry.

**Tabela 4.6.**

**Wykaz budynków, które opalane są piecami węglowymi.**

I.p.	Adres	Ilość lokali	Ilość osób
1.	Al. Wojska Polskiego 9	9	26
2.	Al. Wojska Polskiego 12	11	30
3.	Al. Wojska Polskiego 36	29	97
4.	Al. Wojska Polskiego 36A	39	114
5.	Al. Wojska Polskiego 36B	33	111
6.	Al. Wojska Polskiego 36C	9	29
7.	Białowiejska 1	11	31
8.	17 Sierpnia 4	8	18
9.	17 Sierpnia 58	18	40
10.	17 Sierpnia 60	28	75
11.	Traugutta 23	34	74
12.	Traugutta 26	46	122
13.	Rynek 9	10	24
14.	Rynek 13	2	6
15.	Rynek 21	18	43
16.	Rynek 29	7	24
17.	Rynek 31	8	20
18.	Rynek 33/35	7	14
19.	Rynek 8	6	11
20.	Rynek 18	4	5
21.	Rynek 22	2	1
22.	Rynek 28	4	10
23.	Rynek 32	4	3
24.	Rynek 40	9	31
25.	Szkolna 9	8	22
26.	Szkolna 10	4	7
27.	Wspólna 2	6	16
28.	Piotra Skargi 18	14	38
29.	Świętojańska 9	8	22
30.	Świętojańska 10	11	20
31.	Pl. Teatralny	33	86
32.	Daszyńskiego 5	11	30
33.	Daszyńskiego 8	11	31
34.	Daszyńskiego 72	6	16
35.	Benedyktyńska 5	32	69
36.	3 Maja 9	13	24
37.	3 Maja 21	10	30
38.	3 Maja 16	33	42
39.	3 Maja 10	5	9
40.	Kleszewo 57	3	7
41.	Tartaczna 71	6	16
42.	Kasztanowa 1	4	8
	Razem:	42 budynki	1452 osób

Obecnie najczęściej stosowanymi odnawialnymi źródłami ciepła na terenie Gminy jest biomasa (drewno, trociny).

Analiza zasobów Gminy Pułtusk wykazała następujące obszary problemowe, przy których wskazano najbardziej znaczące braki:

1. Budynki użyteczności publicznej:
  - a. Niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków,
  - b. Niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej;
2. Budynki komunalne i indywidualne:
  - a. Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy,
  - b. Niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków,
  - c. Niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
3. Oświetlenie elementów infrastruktury:
  - a. Przestarzałe elementy oświetlenia ulicznego,
  - b. Nieefektywne programy pracy oświetlenia i sygnalizatorów;
4. Transport drogowy:
  - a. Duże natężenie ruchu tranzytowego na terenie Gminy,
  - b. Szlaki komunikacyjne wymagające modernizacji lub rozbudowy,

Niewystarczająca infrastruktura sprzyjająca alternatywnym środkom transportu.

#### 4.1.3. Wyznaczanie granic obszaru zdegradowanego

Najważniejszym etapem był wybór obszarów, w którym minimum dwa wskaźniki społeczne potwierdzają sytuację kryzysową/ w tabelkach oznaczone kolorem niebieskim/ i co najmniej jednym z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznym.

Za obszar zdegradowany należy uznać, taki w którym na negatywnie zdiagnozowany wymiar społeczny nakłada się co najmniej jedno z negatywnych zjawisk technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych czy gospodarczych. w którym na negatywnie zdiagnozowany wymiar społeczny nakłada się co najmniej jedno z negatywnych zjawisk technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych czy gospodarczych.

Ze względu na charakter Gminy Pułtusk, gmina miejsko-wiejska, było bardzo trudno wybrać charakterystyczne zjawisko kryzysowe o wiarygodnym i porównywalnym wskaźniku. Niski poziom wydajności energetycznej budynków wynikający między innymi z datami budowy budynków, /główny wskaźnik brany pod uwagę przy opracowywanym dla gminy Planie Gospodarki Niskoemisyjnej /, wydawał się być najbardziej właściwym. Mając powyższe pod uwagę, a jednocześnie podkreślając zgodność GPR z obowiązującym w gminie dokumentem strategicznym jakim jest PGN, za zasadne uznano przyjęcie tego wskaźnika jako kluczowego warunku wyznaczania obszaru zdegradowanego.

*Biorąc pod uwagę okresy budowy budynków, ich degradacje stanu technicznego, które jednocześnie wskazują niskie normy ciepłne budynków jak i braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.*

Jak wynika z tabel 4.1, 4.2 i 4.3, obszar zdegradowany w kontekście przeprowadzonej analizy charakteryzują:

- Poziom ubóstwa i wykluczenia przewyższający średnią dla gminy – jest to związane głównie ze średnią wieku zamieszkujących obszar osób. Większość z nich to osoby w wieku poprodukcyjnym, które w większości żyją z zasiłków społecznych, rent czy emerytur.

Wysoki poziom przestępczości wykroczeń – badany obszar jest najstarszym terenem w mieście. Ze względu na zaniedbania i nieuporządkowane przestrzenie, wielość zaułków stanowi doskonale miejsce do popełniania przestępstw i różnego rodzaju wykroczeń.

Natomiast o znaczeniu tego terenu w mieście stanowi obfitość zabytkowej architektury.

Negatywne zjawiska techniczne, zły stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, niski poziom wydajności energetycznej budynków obszaru zdegradowanego- wynosi 94%, w stosunku do obszaru całej gminy, gdzie wskaźnik kształtuje się na poziomie -68%.

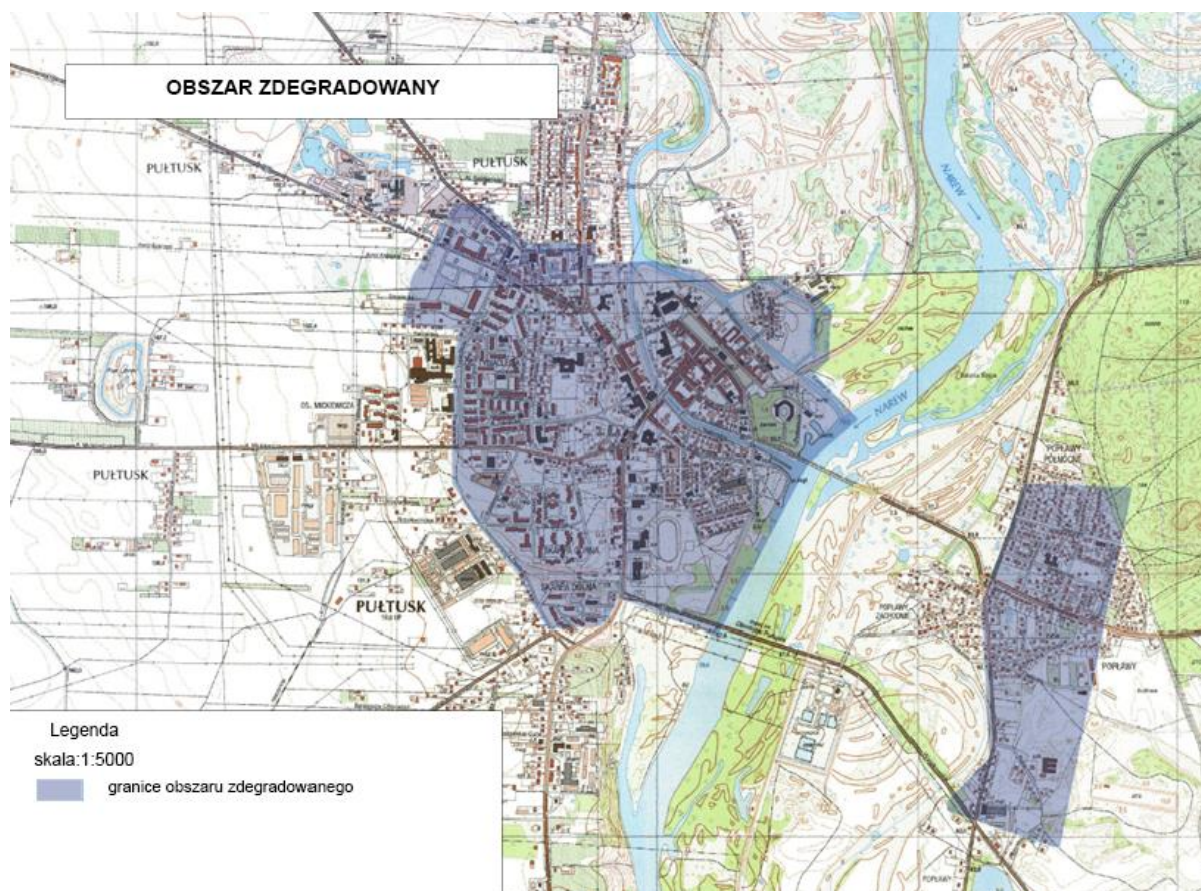
Wszystkie 42 budynki opalane piecami węglowymi położone są na obszarze zdegradowanym. W budynkach tych mieszka 1452 osoby/6,01% mieszkańców gminy - 7,53% mieszkańców miasta/

**Właśnie ten wskaźnik jako najbardziej wymierny został zastosowany do analizy i diagnozy przy wyznaczaniu obszaru zdegenerowanego.**

Mapa nr.1-cały obszar zdegradowany.

Mapka obszaru zdegradowanego na mapie gminy w skali 1:5000

Granica obszaru zdegradowanego zaznaczona jest kolorem niebieskim.



#### 4.2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Opracowanie diagnozy obszaru rewitalizacji Gminy Pułtusk rozpoczyna działanie związane z procesem rewitalizacji w tym obszarze. Obszar wskazany do rewitalizacji powinien obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego.

Wskazanie zdegradowanych obszarów do rewitalizacji powinno nastąpić na podstawie:

-szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, a więc poziomu wskaźnika syntetycznego oraz liczby kryzysowych wskaźników uzupełniających;

-identyfikacja negatywnych zjawisk społecznych jest fundamentem diagnozy;

-istotnego znaczenia dla rozwoju lokalnego /subiektywna ocena rady gminy na podstawie potrzeb/

Tabela 4.7

Nazwa	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń – czyny karalne nieletnich	Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń – przestępstwa popełnione	Ilość założonych Niebieskich Kart	Niski poziom wydajności energetycznej budynków	Ilość działań wspierających kierowanych do osób starszych	Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia
obszar	59,56	50,00	70,29	33 - 12,35%	94%	109 – 40,80%	24,76%
Gmina	37,88	46,37	36,01	70 – 2,89%	68%	184 – 7,61%	7,79%

Diagnoza obszaru zdegradowanego polega na pogłębieniu badań i analizie zidentyfikowanych w nim negatywnych zjawisk i potencjałów. Jej wynikiem jest wskazanie obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

„Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic“. [z ustawy]

Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową obszaru zdegradowanego, obszarami charakteryzującym się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk – największą liczbą zjawisk kryzysowych, mierzonych wskaźnikami społecznymi takimi jak:

ilość założonych Niebieskich Kart,

wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,

ilość rodzin objętych wsparciem ze strony asystenta rodziny,

ilość interwencji pracowników socjalnych związanych z zabezpieczeniem dzieci,

ilość działań wspierających kierowanych do osób starszych,

ilość zasiłków stałych i okresowych,



liczba osób korzystających z posiłków czy wreszcie liczba usług opiekuńczych

poziom bezrobocia

oraz przyjętym jednym wskaźnikiem technicznym „niski poziom wydajności energetycznej budynków”,  
który jest ściśle związany z wiekiem budynków i stanem technicznym. są:

Wyspa i Stare Miasto wyznaczona jako obszar rewitalizacji -nr1,

obszar nr2 – Osiedle Wojska Polskiego- obszar między ulicami/ Wojska Polskiego, Białowiejską/ -  
tkz. bloki "koszarowe", które są najbardziej zniszczone i są zabytkowe:

a. ul. Wojska Polskiego 36,

b. ul. Wojska Polskiego 36A,

c. ul. Wojska Polskiego 36B,

oraz obszar nr3- kwartał ulic/ R. Traugutta, Kombatantów, 17 Sierpnia/ tkz. bloki "poniemieckie":

a. ul. 17 Sierpnia 58,

b. ul. 17 Sierpnia 60,

c. ul. Romualda Traugutta 23,

d. ul. Romualda Traugutta 26.

Wszystkie te trzy obszary charakteryzuje wspólny wskaźnik techniczny -niski poziom wydajności energetycznej budynków. Na obszarach tych znajdują się najstarsze budynki w mieście, wymagające ociepleń i remontów technicznych.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Tabela 4.8 Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na obszarach rewitalizacji.

Nazwa ulicy	Liczba osób bezrobotnych (stan na dzień 26.01.16r.)
Aleja Polonii	7
Benedyktyńska	11
Daszyńskiego Ignacego	51
Flisacka	0
Gomulickiego Wiktor	0
Konserwatorska	0
Kotlarska	6
Marii Konopnickiej	0
Młodzieżowa	0
Nadwodna	3
Nowy Rynek	0
Panny Marii	1
Piotra Skargi	26
Plac Teatralny	23
Podzamcze	0
Przechodnia	1
Reformacka	0
Rybitew	7
Rynek	69
Saperów	0
Słowackiego Juliusza	0
Solna	0
Sportowa	6
Stare Miasto	11
Staszica Stanisława	1
Sukiennicza	8
Szkolna	9
Świętojańska	14
Wspólna	14
Zaulek	1
Razem: Wyspa i Stare Miasto obsz.rew.nr I	270
Wojska Polskiego obszar rewital. Nr.II	85
17 Sierpnia,Traugutta - obsz.rew. nr.III	111
Razem cały obszar rewitalizacji/ I+II+III/	466



Tabela nr 4.9 przedstawia wartości poszczególnych wskaźników w poszczególnych obszarach rewitalizacji.

1	2	3	4	5	6	7			8			9	10	11
						a	b	c	d	e	f			
						Zasilki stałe			Zasilki okresowe					
Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób korzystających z posiłku	Liczba usług opiekuńczych	Numer obszaru rewitalizacji						
1.	17 Sierpnia	4	1		3				79	8	15	6	2	5
2.	Benedyktyńska				3	12	1	1	12	1	2	3		1
3.	Flisacka													1
4.	Ignacego Daszyńskiego	2			4		12	2	5	20	4	14	2	1
5.	Juliusza Słowackiego													1
6.	Kombatantów	5			9	90	9	9	36	7	13	12	1	3
7.	Konserwatorska													1
8.	Kotlarska					12	1	1				2	1	1
9.	Marii Konopnickiej													1
10.	Młodzieżowa													1
11.	Nawodna				1	13	1	1				1		1
12.	Nowy Rynek				1								1	1
13.	Panny Marii													1
14.	Piotra Skargi	1			5	36	3	3				7	1	1
15.	Podzamcze													1
16.	Polonii					2	2					6		1
17.	Przechodnia													1
18.	Reformacka													1
19.	Romualda Traugutta	8	1	1	24	78	19	26	130	25	52	52	11	3
20.	Rybitew				1	12	1	1	1	1	4	2		1
21.	Rynek	1			1	25	11	16	29	10	25	32	5	1
22.	Solna				1				9	1	2	2		1
23.	Sportowa				3							1		1
24.	Stanisława Staszica													1
25.	Stare Miasto				2	14	2	2	7	1	7	2		1
26.	Sukiennicza													1
27.	Świętojańska	1			2	24	2	2				5	1	1
28.	Szkolna													1
29.	Teatralny				3	6	1	2	10	2	3	14		1
30.	Wiktora Gomułickiego													1
31.	Wojska Polskiego	7	2		16	1	16	23	217	36	96	71	1	2
32.	Zaułek				2									1
<b>Łącznie</b>		<b>29</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>80</b>	<b>404</b>	<b>89</b>	<b>104</b>	<b>462</b>	<b>106</b>	<b>213</b>	<b>252</b>	<b>24</b>	

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Tabela nr.4.10 Liczba interwencji, przestępstw i wykroczeń na obszarach rewitalizacji I , II, III.

Nazwa ulicy	Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem		Liczba przestępstw i wykroczeń nieletnich		Liczba interwencji ogółem
	przestępstwa	wykroczenia	przestępstwa	wykroczenia	
Aleja Polonii	1	5	0	0	24
Benedyktyńska	1	0	0	0	17
Daszyńskiego Ignacego	13	33	0	1	204
Flisacka	0	0	0	0	0
Gomulickiego Wiktor	0	0	0	0	7
Konserwatorska	0	0	0	0	7
Kotlarska	0	0	0	0	14
Marii Konopnickiej	1	2	0	0	16
Młodzieżowa	0	0	0	0	4
Nadwodna	1	0	0	0	3
Nowy Rynek	1	2	0	0	29
Panny Marii	0	0	0	0	11
Piotra Skargi	4	4	0	0	61
Plac Teatralny	0	4	0	0	23
Podzamcze	0	0	0	0	0
Przechodnia	0	0	0	0	4
Reformacka	0	2	0	0	6
Rybitew	6	0	0	0	32
Rynek	16	48	0	4	197
Saperów	0	0	0	0	4
Słowackiego Juliusza	0	0	0	0	2
Solna	0	1	0	0	8
Sportowa	1	1	0	0	9
Stare Miasto	3	1	0	0	8
Staszica Stanisława	0	1	0	0	5
Sukiennicza	0	1	0	0	5
Szkolna	4	1	0	0	14
Świętojańska	4	13	0	0	82
Wspólna	1	0	0	0	19
Zaulek	0	0	0	0	0
<b>Razem Wyspa i Stare Miasto obszar nr.I</b>	<b>57</b>	<b>119</b>	<b>0</b>	<b>5</b>	<b>815</b>
Traugutta	20	11	0		83
17-go Sierpnia	15	3	0	1	59
<b>Razem III obszar</b>	<b>35</b>	<b>14</b>	<b>0</b>		<b>142</b>
<b>Wojska Polskiego II obszar</b>	<b>37</b>	<b>30</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>120</b>
<b>Razem obszary rewitalizacji I, II i III</b>	<b>129</b>	<b>163</b>	<b>0</b>	<b>7</b>	<b>1077</b>

Tabela 4.11 Obszar rewitalizacji do pozostałej części Miasta

Lp	Rodzaj wsparcia i odbiorców pomocy	Obszar rewitalizacji (liczba oraz wartość %)	Pozostała część Miasta (liczba)	Razem
1	Wszczęta procedura Niebieskiej Karty	24 40,68%	35	70
2	Wsparcie ze strony asystenta rodziny	5 62,50%	3	8
3	Interwencje pracowników socjalnych związane z zabezpieczeniem dzieci	1 25,00%	3	4
4	Wsparcie dla osób starszych	80 43,47%	104	184
5	Wnioskowane zasiłki stałe	404 30,95%	901	1305
6	Rodziny objęte zasiłkami stałymi	89 38,52%	142	231
7	Osoby objęte zasiłkami stałymi	104 47,48%	115	219
8	Wnioskowane zasiłki okresowe	462 41,47%	652	1114
9	Rodziny objęte zasiłkami okresowymi	106 47,32%	118	224
10	Osoby objęte zasiłkami okresowymi	213 45,31%	257	470
11	Osoby korzystające z posiłku	252 43,97%	321	573
12	Wsparcie w formie usług opiekuńczych	24 58,53%	17	41
13	Liczba osób bezrobotnych	466 29,12%	1134	1600
14	Liczba przestępstw	129 25,09%	385	514
15	Liczba wykroczeń	163 51,25%	155	318
16	Liczba wykroczeń nieletnich	7 33,33%	14	21
17	Liczba interwencji ogółem	1077 27,75%	2803	3880

Uzasadnieniem rewitalizacji tych obszarów są występujące ze szczególną intensywnością zjawiska wskazujące wykluczenie społeczne oraz patologie, zwłaszcza wśród młodego pokolenia mieszkańców wymienionych osiedli. Rosnące wartości wskaźników przestępczości oraz brak poczucia bezpieczeństwa na tym terenie wskazują na istotne, negatywne przemiany w strukturze społecznej tego obszaru. W dużej mierze jest to wynikiem bezrobocia powstałego w wyniku likwidacji głównych ośrodków przemysłowych Pułtuska. Mieszkańcy osiedli w znacznej części związani byli ze zlikwidowanymi zakładami pracy. W chwili obecnej marginalizacja i wykluczenie mieszkańców obszaru dotyka także pokoleń młodszych. Sytuacja ekonomiczna a także ograniczona baza sportowo-kulturalna osiedli uniemożliwiają zapewnienie młodzieży odpowiednich możliwości rozwoju oraz aktywnej formy spędzania czasu wolnego. Postępują więc zjawiska wandalizmu, przestępczości a także alkoholizmu i narkomanii. Uzasadnione są więc wszelkiego typu inwestycje o charakterze rewitalizacyjnym obejmujące społeczność obszaru, które stanowią podstawę trwałości możliwych do osiągnięcia rezultatów.

W kontekście przeprowadzonej analizy obszary rewitalizacji charakteryzują:

- Poziom ubóstwa i wykluczenia przewyższający średnią dla gminy – jest to związane głównie ze średnią wieku zamieszkujących obszar osób. Większość z nich to osoby w wieku poprodukcyjnym, które w większości żyją z zasiłków społecznych, rent czy emerytur.

Jak wynika to z tabeli 4.11 „Teren rewitalizacji do pozostałej części miasta” , ze wsparcia dla osób starszych korzysta aż 43,47%, z usług opiekuńczych korzysta 58,53%, osoby objęte zasiłkami stałymi i okresowymi stanowią odpowiednio 47,48% i 45,41%.,aż 43,97% osób korzysta z posiłków.

Wysoki poziom przestępczości wykroczeń – badany obszar jest najstarszym terenem w mieście. Ze względu na zaniedbania i nieuporządkowane przestrzenie, wielość zaułków stanowi doskonałe miejsce do popełniania przestępstw i różnego rodzaju wykroczeń. Ponad 51 % wykroczeń w mieście zanotowano na obszarze rewitalizacji.

Zgodnie z danymi opublikowanymi w Tabeli 4.11- procedury Niebieskiej Karty wszczęto w 40,68% w stosunku do całego miasta.

Niekorzystne trendy demograficzne – jak już wcześniej wspomniano obszar zamieszkuje w grupa osób w wieku poprodukcyjnym, co jest zjawiskiem powszechnym w centrach miast.

Wysoki stopień bezrobocia na obszarach rewitalizowanych, który wynosi 29,12 %. Dla całej gminy kształtuje się według danych z Powiatowego Urzędu Pracy na wysokości 7,77 %

***Cały obszar Gminy Pułtusk według GUS wynosi 133,72 km<sup>2</sup>=13 372 ha, wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje 76,22 ha, co stanowi 0,57 % < 20%***

***Ludność Gminy Pułtusk według GUS 24 148 mieszkańców, obszar rewitalizacji według danych UM zamieszkuje 2 671 mieszkańców, co stanowi 11,06 % < 30%.***

Zabytkowy charakter Wyspy i Starego Miasta wskazuje na znakomity potencjał tego obszaru i jest wskazywany w SWOT jako silna strona miasta. Rada Miejska w swojej subiektywnej ocenie uznała, że cały obszar Wyspy i Starego Miasta ma szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego

W centrum obszaru nr1 znajduje się Rynek i większość zabytków architektury, jak również placówek kulturalnych miasta. Zabudowę osiedla w obrębie Rynku stanowi staromiejski zespół urbanistyczny kamienic z XVIII i XIX wieku z zachowanymi elementami murów obronnych pod ziemią sięgających XIV, XV i XVI wieku oraz współczesne uzupełnienia zabudowy zrealizowane w stylistyce historycznej.

Stan techniczny i wygląd zewnętrzny budynków wymaga odnowienia zgodnie z zasadami ochrony konserwatorskiej zabytków, w której strefie się znajdują. Renowacji wymagają także kanały wyznaczające granice Wyspy, A, B i C. Przeobrażenia ustrojowo gospodarcze mogą sprzyjać przekształceniu tej części miasta w celu lepszego wykorzystania jego walorów przestrzennych i historycznych dla turystyki i ochrony dziedzictwa kulturowego.

Specyficznym dla osiedla, niekorzystnym zjawiskiem o charakterze społecznym jest występowanie zagrożeń bezpieczeństwa, nieposzanowanie mienia i elementów małej architektury stwarzanych przez zubożałą ludność zamieszkałą w prywatnych budynkach na podstawie przydziału administracyjnego, co potwierdzają wysokie wskaźniki przestępczości w tym rejonie.

Na osiedlu Stare Miasto dominuje jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe z lat 70 z zabudową szeregową. Uzasadnieniem objęcia tego obszaru Programem Rewitalizacji jest w głównej mierze zanikanie aktywności gospodarczej tego obszaru, niezgodne i kontrastujące z jego potencjałem rozwojowym. Teren Starego Miasta oraz Wyspy skupia większość zabytkowych obiektów miasta, co stwarza naturalną podstawę promocji miasta jako miejsca atrakcyjnego turystycznie. Centralny obszar miasta dzięki walorom zabudowy architektonicznej oraz możliwości organizacji wielu imprez kulturalnych może stanowić miejsce spotkań towarzyskich oraz swoiste centrum kulturalno – rozrywkowe miasta. W chwili obecnej potencjał ten nie jest jednak wykorzystywany. Mimo niewątpliwych walorów obszaru obecnie obserwuje się liczne zjawiska patologii, tj. wysoki wskaźnik przestępczości, wysoki wskaźnik bezrobocia długotrwałego oraz narastające zaniedbanie zabytkowych budowli zlokalizowanych na opisywanym terenie.

Teren ten charakteryzuje się także występowaniem niekorzystnych trendów demograficznych.

Biorąc pod uwagę zarówno aspekty społeczne, jak i ekonomiczne dalsze zaniedbanie obszaru zabytkowej części miasta przyczyni się do narastania zjawisk negatywnych wśród społeczności lokalnej, zwłaszcza ludności bierniej zawodowo, która przeważa wśród mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Średnia obszaru wybranego do rewitalizacji, spełnia wartości referencyjne powyżej średniej dla całej gminy. Ograniczenie obszaru rewitalizacji jedynie do trzech w/w znajduje swoje uzasadnienie również w konieczności koncentracji przestrzennej działań rewitalizacyjnych i zachowania komplementarności przestrzennej.

Cechą charakterystyczną obszaru 2 są budynki tkz.pokoszarowe.Budynki wymagają kapitalnego remontu,docieplenia,wymiany stolarki,likwidację występującej wilgoci zwłaszcza w piwnicach,remonty klatek schodowych,dachu,przewodów kominowych,pieców c.o.Na obszarze mieszka 85 osób bezrobotnych,217 osób pobiera zasiłki okresowe,z posiłków korzysta 71 osób,założonych jest 7 Niebieskich Kart,16 osób starszych objętych jest opieką,zanotowano 37 przestępstw ,30 wykroczeń i 120 razy Policja podejmowała interwencję .

Obszar rfewitalizacji nr.3 to kwartał ulic Kombatantów, Traugutta,17 Sierpnia, są to tkz.budynki pruskie.Bardzo stare,wymagające remontu,docieplenia,a szczególnie likwidacji wspólnych łazienek na korytarzach.Wspólne łazienki są przyczyną wielu kłótni,awantur,intervencji Policji-142 razy.Zanotowano 35 przestępstw i 14 wykroczeń.Na obszarze rweitalizacji nr.3 mieszka 111 osób bezrobotnych,36 osób starszych objętych jest wsparciem,aż 247 osób otrzymuje zasiłki stałe i 172 zasiłki okresowe.

Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie obszaru rewitaizacji nr.2 /Wojska Polskiego/ - 85

Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie obszaru rewitaizacji nr.3 /Kwartał ulic Trauguta, Kombatantów,17-go Sierpnia/ -111osób.

Razem na obszarach rewitalizacji nr.1, 2 i 3 -liczba osób bezrobotnych wynosi 466 osób.

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie całej Gminy wynosi -1 882 osób z tego:

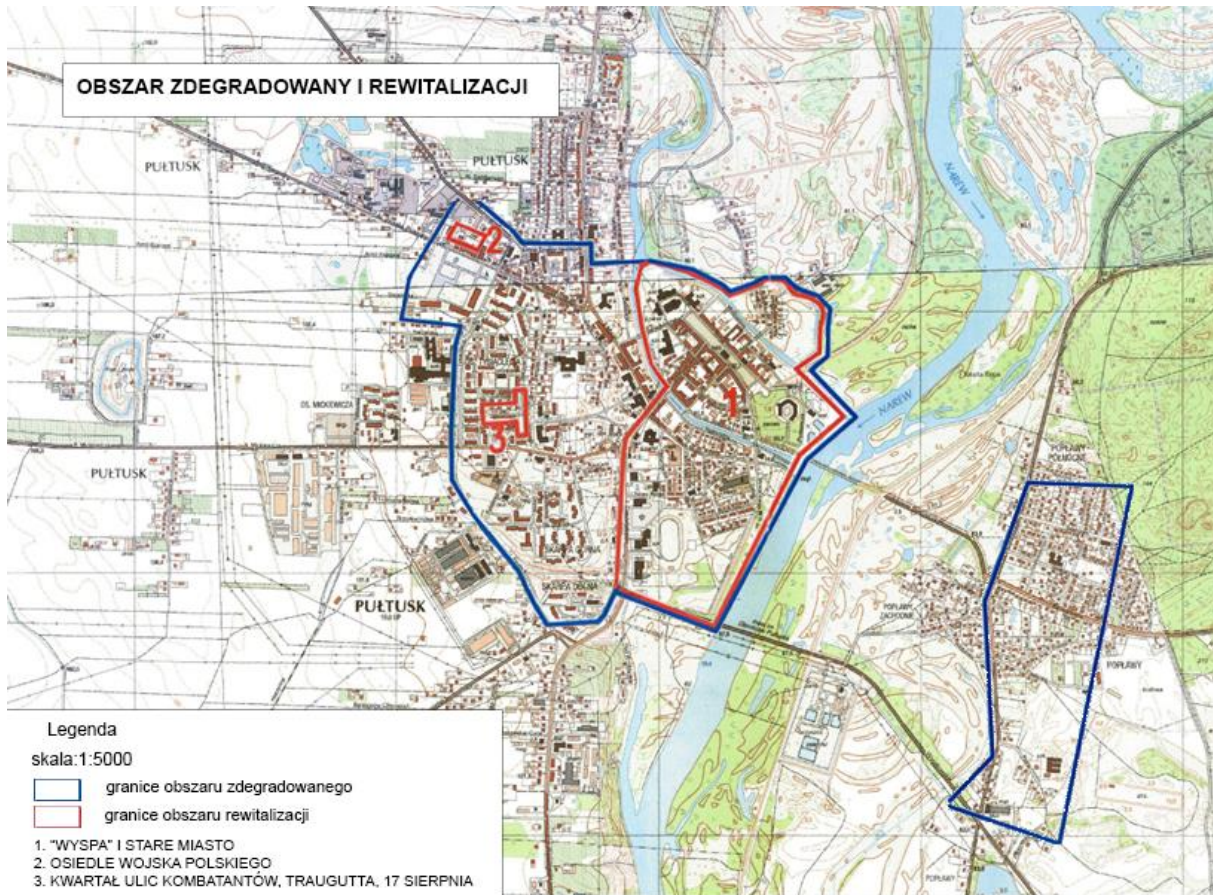
Miasto Pułtusk-1 600 osób/6,6%/, sołectwa -282 osoby. /1,16%/

Z przedstawionego powyżej materiału badawczego nasuwają się następujące wnioski, ulice na których plasują się wyraźnie najwyższe wyniki osób bezrobotnych, korzystających ze wsparcia pomocy społecznej oraz z największą liczbą interwencji Policji to: - ul. Ignacego Daszyńskiego, ul. Rynek.17 Sierpnia, Kombatantów, Romualda Traugutta i Wojska Polskiego.

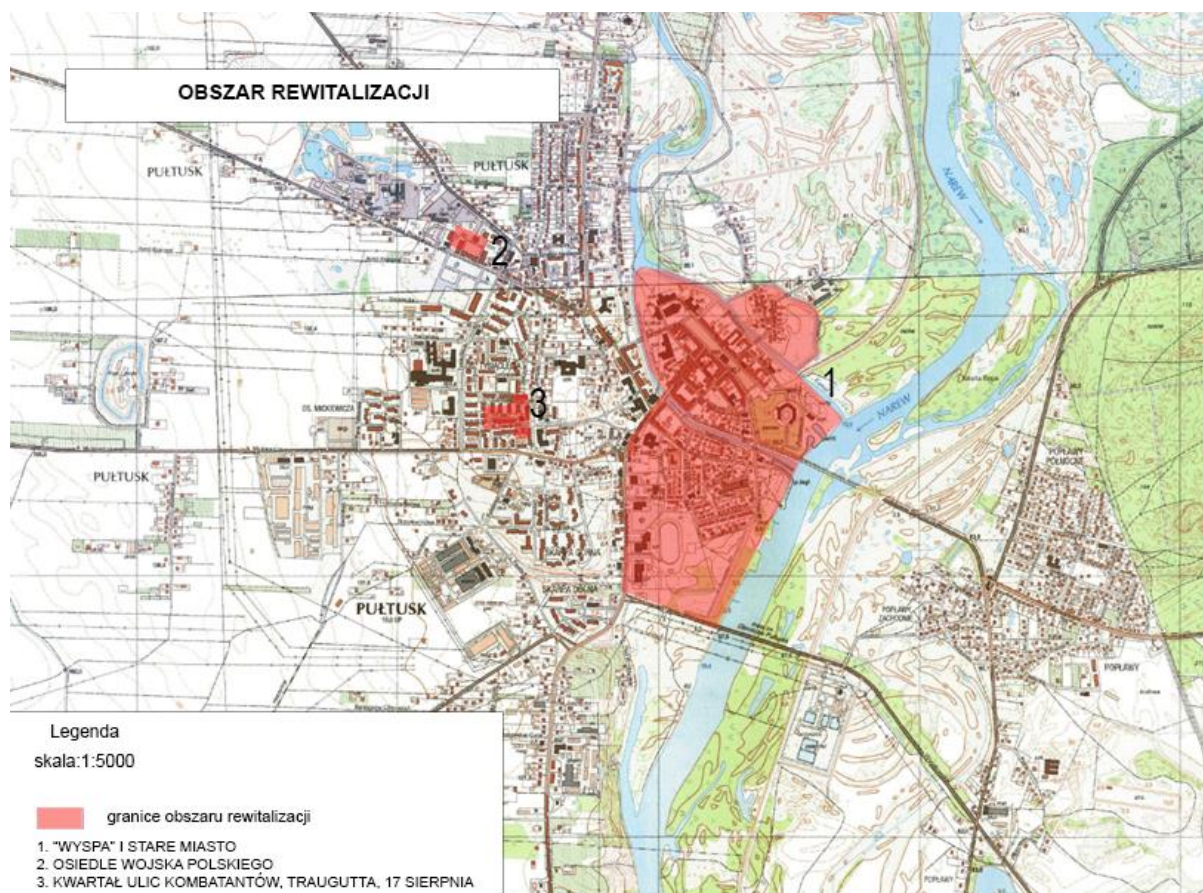
Ponadto prezentowane dane dowodzą o zależności przedstawionych problemów społecznych stanowią uzasadnienie do wprowadzenia zintegrowanych działań, mających na celu poprawę życia społecznego, wzmocnienia kompetencji społecznych i wyrównania deficytów w zakresie funkcjonowania w społeczności lokalnej na prezentowanym terenie badawczym.

Opracowanie diagnozy obszaru rewitalizacji Gminy Pułtusk rozpoczyna działanie związane z procesem rewitalizacji w tym obszarze, w związku z tym dla potrzeb powyższego dokumentu została przeprowadzona dokładna analiza sytuacji społeczno – gospodarczo – przestrzennej, która wskazała występujące problemy w poszczególnych obszarach. Aktualne, obiektywne metody i wskaźniki wskazały koncentrację negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej, w związku z tym wyznaczyły one Stare Miasto i Wyspę oraz dwa podobszary jako obszar wsparcia.





Na powyższej mapie zaznaczono obszary rewitalizacji nr.1, nr.2 i nr.3 -kolorem czerwonym, na tle obszaru zdegradowanego, którego granice zaznaczono kolorem niebieskim.



Na powyższej mapie zaznaczono kolorem czerwonym granice obszarów rewitalizacji:

1. Obszar rewitalizacji nr.1- "Wyspa" i Stare Miasto

Cały obszar dzielnicy jako obszaru istotnego znaczenia dla rozwoju lokalnego-subiektywna ocena rady gminy na podstawie potrzeb. Obszar ten wyznaczony był również w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Pułtusk z 2005 roku.

2. Obszar rewitalizacji nr.2-Osiedle Wojska Polskiego

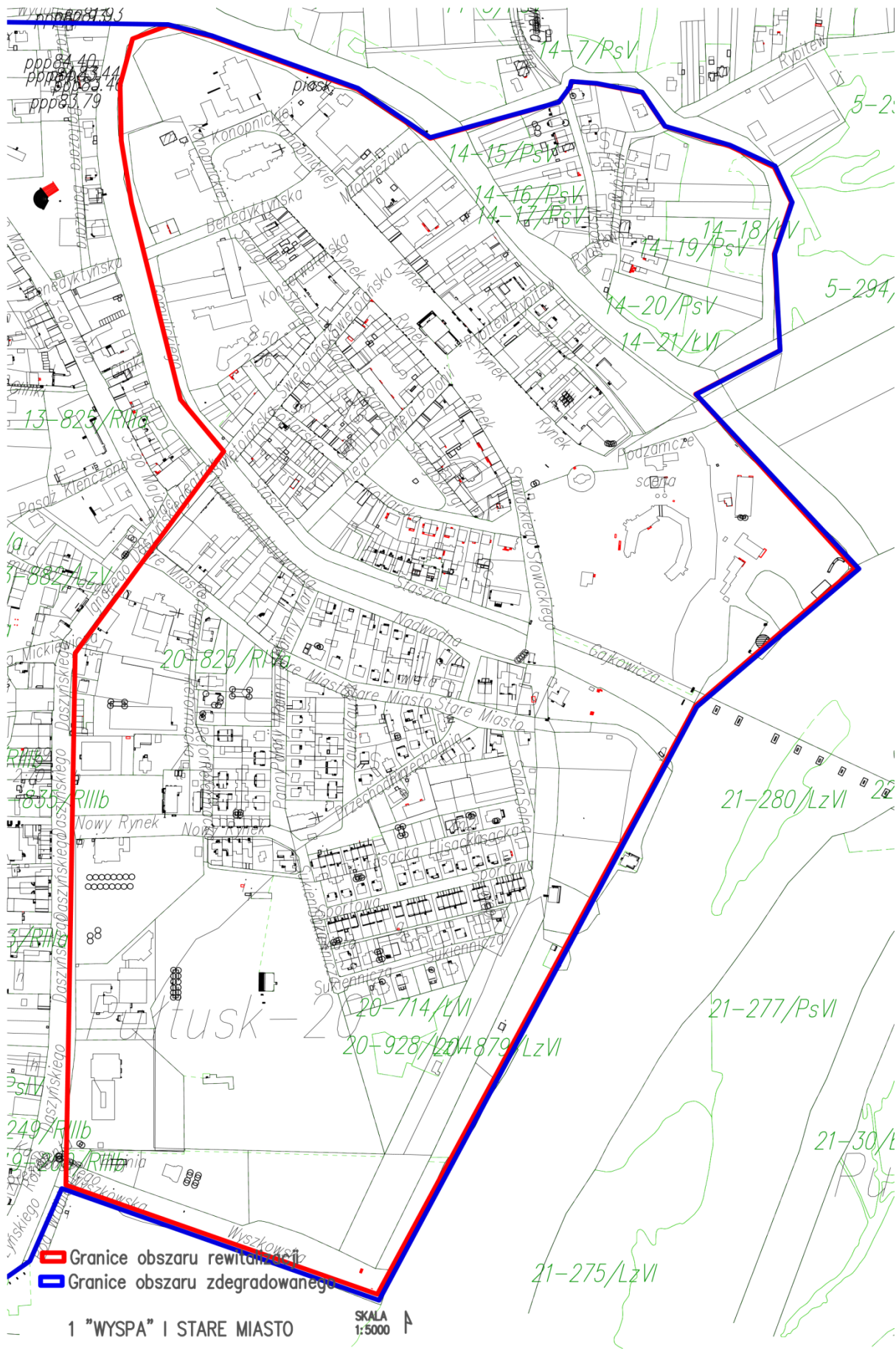
Budynki: ul. Wojska Polskiego 36,36A,36B

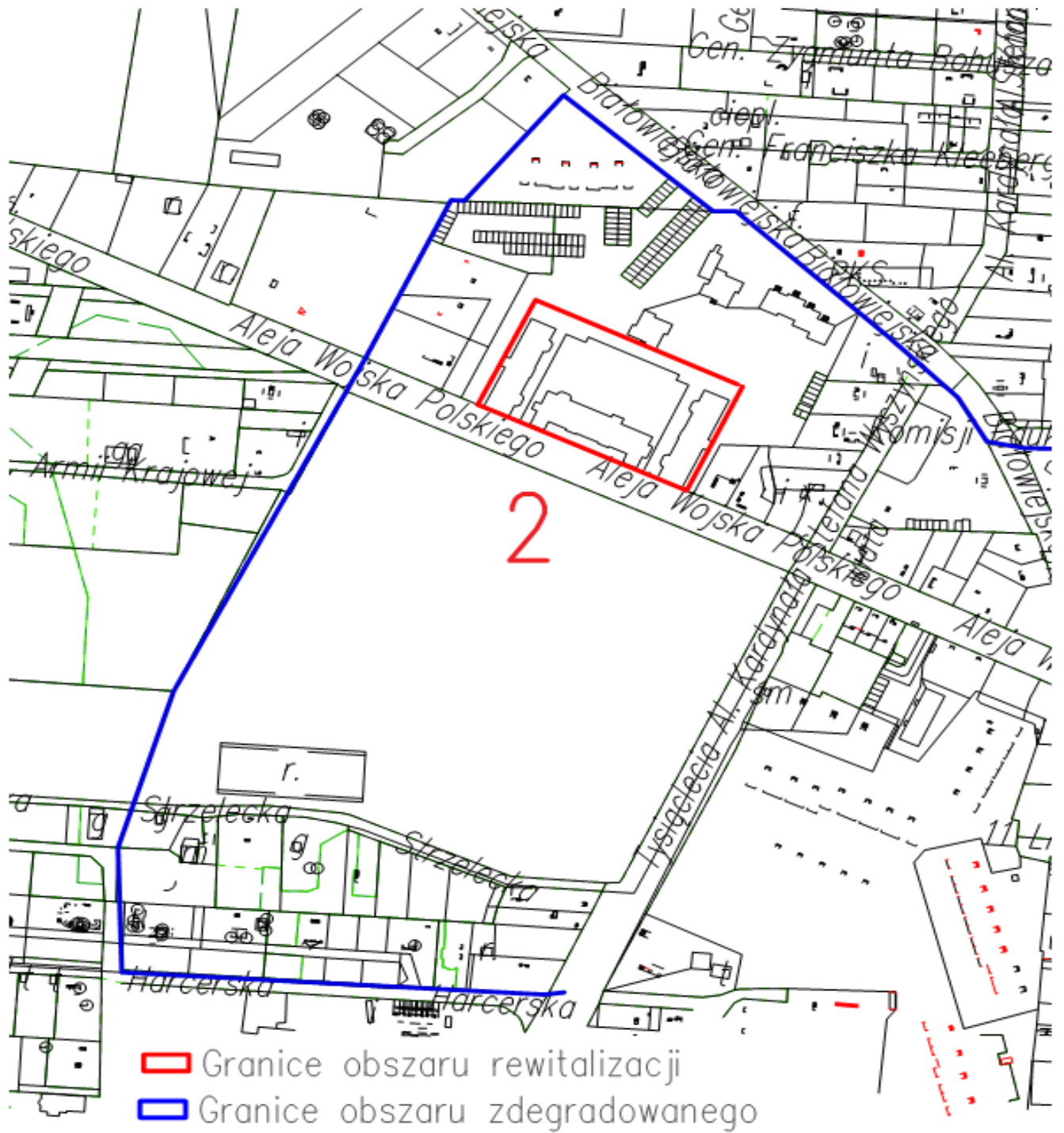
3. Obszar rewitalizacji nr.3-kwartał ulic: Kombatantów, Traugutta, 17 Sierpnia

Budynki: ul. 17 Sierpnia 58,60 oraz ul. Romualda Trauguta 23,26



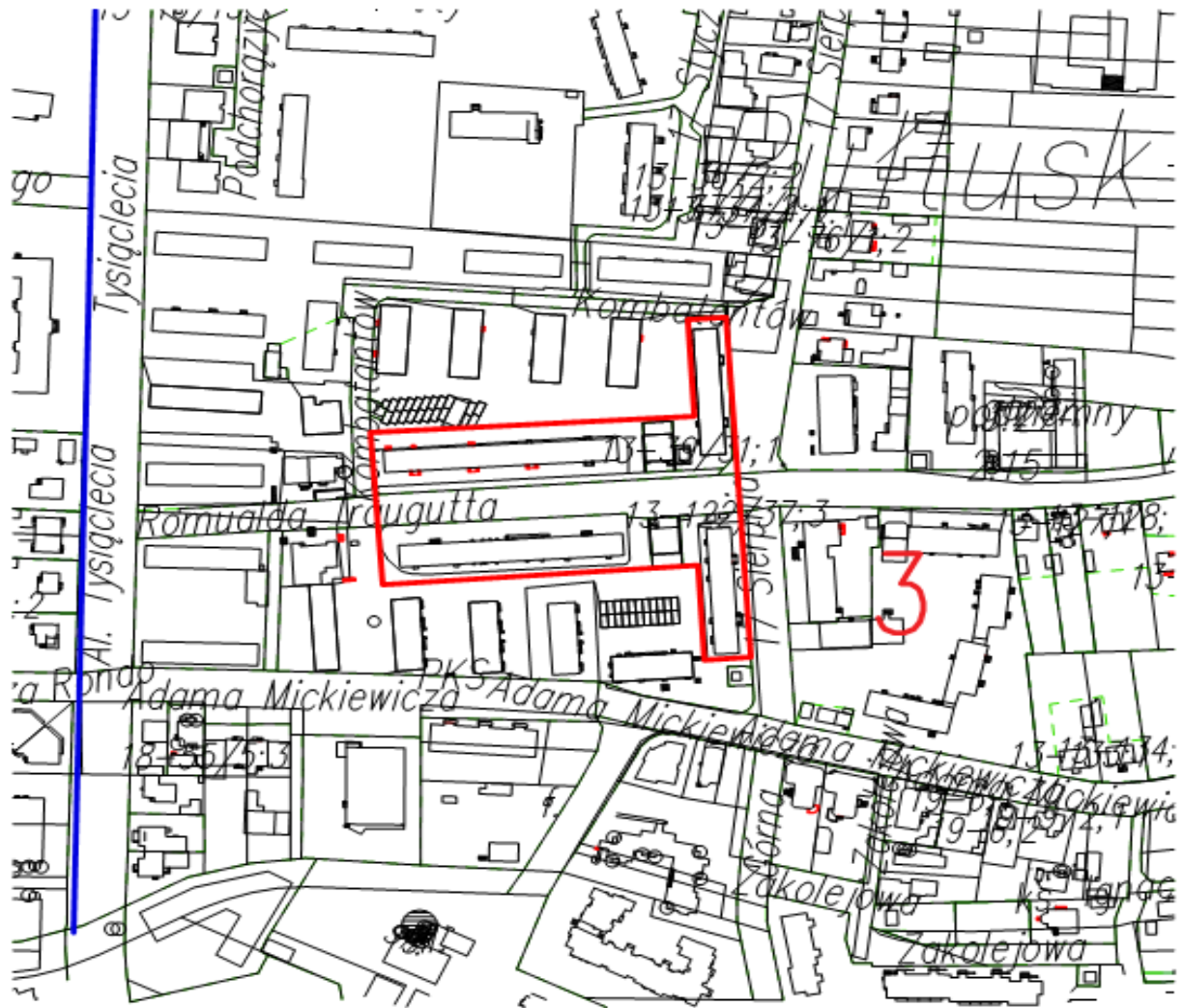
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025







2 OSIEDLE WOJSKA POLSKIEGO

SKALA 1:2500



-  Granice obszaru rewitalizacji
-  Granice obszaru zdegradowanego

3 KWARTAŁ ULIC KOMBATANTÓW,  
TRAUGUTTA, 17 SIERPNI

SKALA 1:2500 



## 5. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji

### Wizja obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Otwarty na inwestorów zewnętrznych, sprzyjający lokalnym przedsiębiorstwom i wzmacniający rolę usług turystycznych, okołoturystycznych i gastronomicznych obszar zrewitalizowanego centrum miasta Pułtuska z uspokojonym ruchem kołowym i funkcjonalnym układem stref publicznych.

Jako obszar historycznego centrum miasta wraz z ulicami przyległymi stanowi ośrodek działań społecznych, kulturalnych i inicjatyw społeczeństwa w zakresie upowszechniania kultury, rekreacji, wypoczynku i tradycji regionalnych.

Aktywna i zintegrowana społeczność Pułtuska w pełni wykorzystująca walory przyrodnicze i kulturalne dające możliwość do prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju społeczno-gospodarczego mieszkańców miasta.

Przywrócenie spójności społecznej i zrównoważenie procesów rozwojowych w obszarze rewitalizacji w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej, wymaga stworzenia warunków dla:

- poprawy warunków życia mieszkańców,
- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i aktywizacji zawodowej mieszkańców
- wyrównania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji,
- aktywizacji gospodarczej i wypromowanie miasta jako lokalnego ośrodka turystycznego.
- wzmocnienia tożsamości lokalnej.

Wizję tę zrealizować pozwolą cele główne i szczegółowe rewitalizacji opisane powyżej

W wyniku przeprowadzonej rewitalizacji zostanie osiągnięty zamierzony efekt GPR, a więc w możliwie dużym stopniu wyprowadzone zostaną zjawiska kryzysowe z obszarów rewitalizacji.

W obszarze rewitalizacji nr 1-Wyspa i Stare Miasto-zdiagnozowane zostało największe bezrobocie 270 osób/57,93% wielkości bezrobocia całego obszaru rewitalizacji/. Podstawowe działania rewitalizacyjne oraz uzupełniające mają przynieść efekt w postaci zmniejszenia bezrobocia w okresie 2017-2025 do średniej wielkości w gminie, a więc do 7,78%.

Zmniejszenie bezrobocia bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie ubóstwa, a co za tym idzie na zmniejszenie o prawie 10% liczby osób pobierających zasiłki.

Wysoki poziom przestępczości dzięki podstawowemu działaniu nr 5-Strażnicy własnej dzielnicy-zostanie zmniejszony o 30%, również ilość założonych Niebieskich Kart-dzięki działaniu nr.6 -zmień przemoc w pomoc-zostanie zmniejszona o 50%.

W obszarze rewitalizacji nr 2-oprócz zdiagnozowanego bezrobocia, ubóstwa, przestępczości i przemocy, zdiagnozowano bardzo złe warunki techniczne budynków, nieszczelności, wilgoć, niedogrzewanie mieszkań, duże koszty eksploatacyjne w związku z koniecznością dogrzewania.

W związku z powyższym powstała konieczność wprowadzenia do planu podstawowe przedsięwzięcie nr 3 -remont budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacyjnym nr 2 i 3 oraz przedsięwzięcia nr 4-przebudowa budynku mieszkalnego rotacyjnego, dla rodzin wysiedlanych na czas remontu. Przedsięwzięcia są ze sobą zkorrelowane i mają służyć przede wszystkim rodziną zamieszkałym na obszarach rewitalizacji

Podobna sytuacja i takie same zjawiska kryzysowe zdiagnozowano na obszarze nr 3-do złego stanu technicznego budynków należy jeszcze wprowadzić modernizację, polegającą na likwidacji wspólnych łazienek na korytarzach, które stanowią szczególne zagrożenie dla matek z dziećmi i osób starszych.

Do przebudowy i remontów będą stosowane klauzury społeczne, a więc zatrudnienie będą znajdowali mieszkańcy remontowanych budynków.

Wizja w swoim rozwinięciu zwraca uwagę na:

- zaspokojenie oczekiwań mieszkańców obszarów rewitalizowanych związanych z jakością życia.
- wspieranie postaw przedsiębiorczych i gospodarki lokalnej na obszarach rewitalizowanych.
- wykorzystanie dogodnego położenia i zabytkowego charakteru obszaru rewitalizowanego nr 1-Wyspa i Stare Miasto.
- współpracę z najbliższym otoczeniem.
- konieczność integracji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

W wymiarze społecznym na rewitalizowanym obszarze nastąpi poprawa jakości życia części mieszkańców miasta/lepsze warunki bytowe w wyniku przeprowadzonych remontów, modernizacji i wybudowaniu dodatkowych mieszkań, poprawa jakości przestrzeni do wypoczynku -skwery, place zabaw, boiska oraz aktywizacja społeczna i zawodowa /dzięki programom wsparcia -EFES i inicjatywom społecznym /

W wymiarze gospodarczym rewitalizacja przyczyni się w sposób bezpośredni do aktywizacji części mieszkańców z obszarów objętych rewitalizacją

## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

-w obszarze nr.1-Wyspa i Stare Miasto-dzięki remontom i modernizacji kilkunastu kamienic, powstaną nowe stanowiska pracy np. w lokalach gastronomicznych, kawiarniach, cukierniach.

Na Rynku będą funkcjonowały kwaciarnie, małe punkty gastronomiczne, pijalnie.

W wymiarze przestrzennym dzięki modernizacji i przebudowie Rynku powstanie nowoczesna przestrzeń publiczna z elementami małej architektury, która znakomicie otworzy się na mieszkańców terenów rewitalizowanych, uatrakcyjnając ją, jednocześnie poprawiając bezpieczeństwo publiczne.

-w obszarze rewitalizacyjnym nr.2- bloki „koszarowe” - zorganizowanie boiska osiedlowego i nowych placów zabaw dla dzieci. Skweru z zieleńcami.

-remont i adaptacja budynku pokoszarowego na potrzeby mieszkaniowe około 60 mieszkań.

- Zorganizowanie społecznego mini -przedszkola oraz świetlicy środowiskowej.

-obszarze rewitalizacyjnym nr.3- bloki „pruskie” - generalne remonty z ociepleniem i modernizacją, likwidacja wspólnych łazienek, urządzenie przyblokowych placów zabaw,

-Zorganizowanie społecznego przedszkola oraz świetlicy środowiskowej.

-utworzenie skwerów z zieleńcami i sklepikami osiedlowymi.

## 6. Cele rewitalizacji i kierunki działań wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego

### Cele rewitalizacji

Celem strategicznym Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025 jest „Rewitalizacja zabytkowego centrum Pułtuska szansą na poprawę jakości życia mieszkańców”

Cel główny nr 1 - Rozwój kapitału społecznego oraz zapobieganie i redukcja negatywnych zjawisk społecznych w obszarze rewitalizowanym /przestępczość, ubóstwo, marginalizacja, wykluczenia itp./

Cel główny nr 2 - Rozwój ekonomiczno -gospodarczy obszaru zdegradowanego poprzez wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego Pułtuska. / tworzenie nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej/

Cel główny nr 3 – Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny - zachowanie dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawa warunków mieszkaniowych i środowiska naturalnego na obszarach rewitalizacji.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych.
2. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych.
3. Poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych poprzez modernizację odcinków dróg o niskich standardach
4. Stworzenie infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców obszarów rewitalizacji oraz turystów w tym osób niepełnosprawnych.
5. Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców obszarów rewitalizacji, skupionych wokół branży turystycznej a także rozwój przedsiębiorczości.
6. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizowanych, a co za tym idzie zmniejszenie liczby osób pozostających bez zatrudnienia.
7. Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców z obszarów rewitalizacji do realizacji partnerskich inicjatyw lokalnych.
8. Zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno – turystyczne.

9. Zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców obszaru objętego wsparciem w szczególności osób starszych oraz dzieci i młodzieży.

I.infrastruktura komunalna, komunikacja i bezpieczeństwo

II. kultura, sport, rekreacja, tematyka społeczna

III. zagospodarowanie przestrzenne i tereny zielone

IV.przedsiębiorczość, usługi około turystyczne.

Ad.I - infrastruktura komunalna, komunikacja i bezpieczeństwo

Realizacja celu głównego nr.1-- Rozwój kapitału społecznego oraz zapobieganie i redukcja negatywnych zjawisk społecznych w obszarze rewitalizowanym /przestępczość, ubóstwo, marginalizacja, wykluczenia itp./

Realizacja celów szczegółowych:

Nr.1-. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych

Nr.2- Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych

Nr.6- Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizowanych, a co za tym idzie zmniejszenie liczby osób pozostających bez zatrudnienia.

Nr.7- Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców z obszarów rewitalizacji do realizacji partnerskich inicjatyw lokalnych.

Nr.9- Zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców obszaru objętego wsparciem w szczególności osób starszych oraz dzieci i młodzieży

Ad.II- kultura, sport, rekreacja, tematyka społeczna

Realizacja celu głównego nr.2-- Rozwój ekonomiczno -gospodarczy obszaru zdegradowanego poprzez wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego Pułtusk. / tworzenie nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej/



Realizacja celów szczegółowych:

Nr.3- Poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych poprzez modernizację odcinków dróg o niskich standardach

Nr.4- Stworzenie infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców obszarów rewitalizacji oraz turystów w tym osób niepełnosprawnych.

Nr.5- Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców obszarów rewitalizacji, skupionych wokół branży turystycznej a także rozwój przedsiębiorczości.

Nr.8- Zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno – turystyczne

Ad.III-zagospodarowanie przestrzenne i tereny zielone

Realizacja celu głównego nr.3-- Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny - zachowanie dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawa warunków mieszkaniowych i środowiska naturalnego na obszarach rewitalizacji.

Realizacja celów szczegółowych:

Nr.2- Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych.

Nr.4- Stworzenie infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców obszarów rewitalizacji oraz turystów w tym osób niepełnosprawnych

Nr.8- Zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno – turystyczne

Ad. IV-przedsiębiorczość, usługi około turystyczne.

Realizacja celów głównych 1,2 i 3 oraz celów szczegółowych nr.:3,4,5,6,7,8 oraz 9.

## 7. Identyfikacja potrzeb i wybór działań rewitalizacyjnych

Kluczową płaszczyzną szczegółowych analiz i wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji i integrowania działań rewitalizacyjnych (synchronizowania interwencji – projektów) w tym i innych obszarach. Dotyczy to np. równoczesnych i spójnych, a przez to bardziej efektywnych, w tym finansowo, działań społecznych (np. łączenie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 z aktywizacją zawodową rodziców z grup zagrożonych marginalizacją), czy inwestycyjnych (np. synchronizowania działań związanych z efektywnością energetyczną budynków z poprawą infrastruktury komunalnej i przestrzeni publicznych). Wymogi związane z poprawą efektywności energetycznej, które na Polskę nakładają dyrektywy UE wraz z wiążącą się z tym dostępnością funduszy na określone działania inwestycyjne na rzecz niskoemisyjności, powodują, że w każdym przedsięwzięciu rewitalizacyjnym powinno się brać pod szczególną uwagę istniejące uwarunkowania. Podniesienie efektywności energetycznej budynku, wiążące się z obniżeniem zużycia i kosztów energii, staje się w naturalny sposób jednym z celów rewitalizacji. Z uwagi na charakter i stan zabudowy standardowe rozwiązania w tym zakresie nie zawsze okażą się technicznie wykonalne i ekonomicznie racjonalne, stąd konieczne może się okazać poszukiwanie innowacji. Aby zapewnić koordynację działań proniskoemisyjnych i innych inwestycji infrastrukturalnych oraz budowlanych, należy dokonywać analizy większego obszaru miasta.

Analiza powinna dotyczyć przeglądu planowanych oraz potencjalnie możliwych inwestycji publicznych. Powinno to prowadzić do optymalizacji końcowych efektów, łączenia prac i działań w zintegrowane wielobranżowe projekty (wiązki projektów), i oszczędności związanych z eliminacją zbędnych kosztów.

Planując rewitalizację analizować również należy możliwość lokowania instytucji publicznych i innych obiektów użyteczności publicznej w odnawianych budynkach. Wzmacnia to szanse poprawy sytuacji społecznej i zwiększenia znaczenia obszaru rewitalizacji w strukturze całego miasta, a dodatkowo może stanowić impuls dla inwestorów prywatnych do lokowania własnej działalności i siedzib na obszarach rewitalizacji.

W prowadzeniu rewitalizacji istotną rolę pełni kultura i dziedzictwo kulturowe, które są ważnym elementem budowania wartości i tożsamości miasta oraz planowania społeczno-gospodarczego rozwoju. Przedsięwzięcia w sferze kultury są ważnym spoiwem więzi społecznych na obszarze i mogą być ważnym elementem rewitalizacji w zakresie włączenia społecznego, budowania tożsamości, zwiększania atrakcyjności obszaru itd. Równocześnie należy dążyć do skutecznego łączenia działań rewitalizacyjnych z ochroną zabytków. Historyczne centra miast należy traktować jako zjawisko kulturowe, często o ponadlokalnym zasięgu. Stąd też np. zespoły zabytkowe i parki kulturowe (jak też, w odpowiednio mniejszej skali, pojedyncze zabytki, instytucje kultury lub pomniki historii) mogą być potencjalnym istotnym czynnikiem katalizującym rewitalizację. Tam, gdzie jest to uzasadnione, powinna być sporządzana diagnoza konserwatorska na potrzeby opracowania programu rewitalizacji. Osiągnięcie celów odnowy

wymaga często przekształceń funkcji obiektów, co nakłada na wszystkich uczestniczących w tym procesie dodatkowe uwarunkowania i wymagania. W szczególności organy ochrony zabytków powinny wspierać działania rewitalizacyjne przez niezbędną pieczę konserwatorską oraz wsparcie merytoryczne. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, aby wymagany zakres i sposób prowadzenia prac konserwatorskich oraz wskazania niezbędnych do zastosowania materiałów i technologii określone były w takim zakresie, w jakim jest to potrzebne, nie wywołując przy tym nieuzasadnionych kosztów podważających tym samym logikę działań rewitalizacyjnych.

## 7.1. Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

### Lista nr 1 - Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

1. Zmniejszenie bezrobocia przez poprawę zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Wzrost regionalnego potencjału turystycznego w Pułtusku poprzez ochronę obiektów zabytkowych
3. Remont budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacyjnych nr 2 i nr 3.
4. Przebudowa budynku mieszkalnego/rotacyjnego-18 mieszkań po 40m<sup>2</sup>, przeznaczonych dla rodzin wysiedlanych na czas remontu/modernizacji z dotychczasowych zasobów.
5. "Strażnicy własnej dzielnicy"
6. "Zmień przemoc w pomoc"
7. Odnowa zabytkowego centrum Pułtuska szansą na poprawę jakości życia mieszkańców.

**Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne**

Tabela I. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 1

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Zmniejszenie bezrobocia przez poprawę zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
<b>Podmiot realizujący</b>
Gmina Pułtusk-MOPS
<b>Lokalizacja</b>
Obszar rewitalizacji-Wyspa, Stare Miasto
<b>Opis zadań i działań</b>
<p>Przedsięwzięcie zakłada poprawę zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym poprzez poprawę dostępu do usług społecznych. W ramach przedsięwzięcia zakłada się realizację takich działań, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Diagnozowanie indywidualnej sytuacji uczestników projektów i pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy (w tym pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe);</li> <li>- Podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy;</li> <li>- Pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego;</li> <li>- Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób oddalonych od rynku pracy w ramach współpracy międzysektorowej,</li> <li>- Aktywna integracja dla włączenia społecznego realizowana przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (PCPR, MOPS), <ul style="list-style-type: none"> <li>- Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełno sprawnościami,</li> <li>- Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo,</li> <li>- Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.</li> </ul> </li> </ul>
<b>Okres realizacji</b>
2017-2025
<b>Szacowana wartość</b>
1 200 000,00 PLN
<b>Źródła finansowania</b>
<p>Środki UE (EFS) – 80% kosztów kwalifikowalnych  Krajowe środki publiczne (budżet państwa) – do 15% kosztów kwalifikowanych  Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy) – min. 5% kosztów kwalifikowanych, ewentualne koszty niekwalifikowalne.  W ramach realizacji planuje się również orobę pozyskania środków z innych źródeł, takich jak Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku. Wkład PUP /60%-720 000 PLN, wkład własny -480 000 PLN</p>
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 80 osób
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
<p>Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 80 osób.  Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które poprawiły kompetencje społeczne w programie – 80 os.</p>
<b>Sposób oceny (zmiernienia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji będą

monitorowane za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie list obecności, certyfikatów, sprawozdań pracowników, ankiet wśród uczestników. Umożliwią one ocenę stopnia osiągnięcia celu

2. Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszarów rewitalizowanych. Przedsięwzięcie przyczyni się do osiągnięcia celu nadrzędnego programu, którym jest ożywienie społeczno-gospodarcze Miasta Pułtusk. W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami:

Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności,  
 Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,  
 Liczba przestępstw na 1 tys. ludności,  
 Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych,  
 Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę,  
 Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców  
 Udział osób do 18 roku życia korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności

Tabela II. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 2

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Wzrost regionalnego potencjału turystycznego w Pułtusku poprzez ochronę obiektów zabytkowych
<b>Podmiot realizujący</b>
Gmina Pułtusk w partnerstwie. Niniejszy projekt będzie realizowany w partnerstwie z następującymi partnerami: 1. Pułtuskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne - w zakresie doradztwa i promocji (bezinwestycyjnie w ramach działalności statutowej) 2. Parafia Rzymskokatolicka św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty - w zakresie prac remontowych Kościoła i Dzwonnicy (inwestycyjne,
<b>Lokalizacja</b>
Obszar rewitalizacji nr1-Wyspa i Stare Miasto
<b>Opis zadań i działań</b>
Niniejszy projekt dotyczy ochrony obiektów zabytkowych Pułtuska w tym Rynku Pułtuskiego, Wzgórza Abrahama i Regionalnego Muzeum w Pułtusku. Celem projektu jest wzrost atrakcyjności turystycznej Gminy Pułtusk, a także polepszenie wizerunku i estetyki miasta i gminy. Zakres projektu obejmuje: 1. Wykonanie rewitalizacji powierzchni zabytkowego Rynku Pułtuskiego wraz z przebudową funkcjonalną. 2. Przebudowa infrastruktury technicznej w obrębie Rynku Pułtuskiego. 3. Remont lochów podziemnych i amfiteatru w obszarze Wzgórza Abrahama. 4. Digitalizacja zbiorów Regionalnego Muzeum w Pułtusku. 5. Wymiana okien w zabytkowej Wieży Ratuszowej (Regionalne Muzeum w Pułtusku) 6. Modernizacja wystaw stałych w Muzeum Regionalnym. 7. Dostosowanie wejść i pomieszczeń obiektów zabytkowych dla osób niepełnosprawnych. 8. Zagospodarowanie Parku Solna. Głównym celem projektu jest zahamowanie procesu degradacji obiektów zabytkowych, nadaniu im nowych funkcji oraz utrwalenia ich historycznych i artystycznych walorów, pozwalając na zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń. Celami szczegółowymi są: 1. Wzmocnienie procesów przekształcania instytucji kultury w nowoczesna centra dostępu do wiedzy i oferty kulturalnej oraz lokalne ośrodki życia społecznego. 2. Wzrost atrakcyjności turystycznej i gospodarczej Pułtuska i okolic. 3. Poprawa dostępu do zasobów kultury

Zwiększona dostępność oraz rozwój zasobów kulturowych regionu. W ramach projektu podjęte będą następujące działania inwestycyjne:

1. Prace renowacyjne Rynku Pułtuskiego. Rynek Pułtuski, to perła architektoniczna Europy. Do niedawna najdłuższy rynek w Europie (380m), obecnie dłuższym rynkiem może pochwalić się Myszyniec, ale pod względem zabytkowym to Rynek Pułtuski wpisany jest do rejestru zabytków. Rynek położony jest na wyspie, na trudnym terenie geologicznym, który powoduje zapadanie się powierzchni jednej pod naciskiem samochodów, głównie dostawczych powodując nierówności w części drogowej wykonanej z kostki granitowej. Dlatego w ramach projektu zaplanowano przebudowę instalacji odwadniającej oraz przełożenie kostki i zmianę organizacji ruchu na Rynku, uniemożliwiając dalszą degradację zabytkowego rynku. Jednocześnie planuje się zmianę funkcjonowania rynku. Do tej pory rynek był podzielony na dwie główne części. Jedna, między Kolegiatą, a Ratuszem pełni głównie funkcje handlową. Handel głównie odbywa się z samochodów dostawczych i namiotów, częściowo z wiat handlowych. Funkcjonuje też kilka małych pawilonów, w których sprzedawane są kwiaty. Handel jest słabo zorganizowany, a estetyka tej części rynku budzi wiele wątpliwości. W ramach projektu planuje się ujednoczenie miejsc handlowych poprzez stworzenie części całorocznych, drewnianych pawilonów oraz części handlowej sezonowej w postaci jednorodnej namiotów handlowych możliwych do demontażu. Druga część rynku, między Ratuszem, a Magdalenką, obecnie jest nieformalnym, dużym parkingiem. Sezonowo organizowane są ogródki restauracyjne oraz imprezy masowe. W ramach projektu, ma być wydzielony obszar Ratusza i Wieży Ratuszowej, jako obszar reprezentacyjny, a na część obecnego parkingu ma być znacznie ograniczona na rzecz zwiększenia miejsc gastronomicznych. W ramach renowacji wykonane będą również prace modernizacyjne podziemi znajdujących się pod Ratuszem w celu udostępnienia ich turystom oraz wykonane podjazdu do Wieży Ratuszowej oraz Muzeum Regionalnego dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Dodatkowo wykonana zostanie tzw; mała architektura oraz udostępnione 3 punkty ładowania urządzeń mobilnych dla turystów i mieszkańców.

2. Adaptacja kompleksu historycznego Wzgórze Abrahama. Podziemia Pod Wzgórzem Abrahama stanowią jedne z tajemniczych części zabytkowych Pułtuska. Wykonane w średniowieczu, służyły za magazyny żywnościowe, choć służyły też do ochrony ludności. Położone w zabytkowej części wzgórza, stanowią dużą atrakcję turystyczną. Obecnie nie dostępne do zwiedzania, konieczne są prace odtworzeniowe i remontowe. Po wykonaniu prac, podziemia stanowiąc będą jedną z największych atrakcji turystycznych Pułtuska.

3. Prace renowacyjne w Kościele pw. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny. Bazylika kolegiacka Zwiastowania NMP w Pułtusku została ufundowana przez biskupa płockiego Pawła Giżyckiego w 1449. Od tego czasu jest drugą w hierarchii – po katedrze płockiej – świątynią w diecezji płockiej. Odkryte w 1994 renesansowe polichromie na sklepieniu podniosły rangę bazyliki jako zabytku, a hasło "sklepienie pułtuskie" weszło do historii sztuk. Polichromie są bezcennym zabytkiem na skalę światową. Problem stanowią zabytkowe okna, które są w bardzo złym stanie. Nieszczęsne i częściowo popękane, powodują dostawanie się wilgoci do wnętrza Kolegiaty, która niszczy zabytki. Konieczna jest pilna wymiana okien, co nie jest zadaniem łatwym, biorąc pod uwagę ich wartość historyczną. Wszelka dokumentacja jest już przygotowana, a problemem jest kwestia finansowa, dlatego zadanie to Wnioskodawca planuje sfinansować ze środków w ramach niniejszego działania.

#### Okres realizacji

2017-2025 Projekt będzie realizowany zgodnie w kilku etapach:

1. Etap I - Przygotowanie niezbędnej dokumentacji
2. Etap II - Ogłoszenie konkursu architektonicznego na wykonanie zagospodarowania Wzgórza Abrahama
3. Etap III - Wykonanie prac remontowych Rynku Pułtuskiego i Regionalnego Muzeum
4. Etap IV - Wykonanie prac w obszarze Wzgórza Abrahama.
5. Etap V - digitalizacja zbiorów Regionalnego Muzeum Pułtuska
6. Etap VI – wykonanie prac remontowych w Parku Solna

#### Szacowana wartość

3 981 754,87 zł



<b>Źródła finansowania</b>
Środki UE (EFRR) – 80% kosztów kwalifikowalnych -3 185 403,89 Wkład własny: krajowe środki publiczne (budżet gminy)–min. 20 kosztów kwalifikowanych-796 350,98 zł
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba instytucji kultury objętych wsparciem-2szt. Liczba kulturowych obszarów, instytucji kulturalnych udostępnianych dla niepełnosprawnych- 4szt
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne -4000 odwiedzin/rok
<b>Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
<p>Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia</p> <p>a) W ramach projektu nastąpi:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Upowszechnienie oferty kulturalnej - wzrost liczby korzystających powyżej 10%. Pomiar będzie dokonywany za pomocą systemu do monitorowania ilości osób odwiedzających obiekty zabytkowe.</li> <li>2. Poprawa dostępności do oferty kulturalnej, w tym dla osób niepełnosprawnych - przewidziano przystosowanie wejścia do Wieży Ratuszowej oraz Muzeum regionalnego dla osób niepełnosprawnych.</li> <li>3. Udostępnienie nowej przestrzeni - We wszystkich obiektach niniejszego projektu w okresie trwałości projektu wzrost nastąpi w stosunku do roku poprzedzającego rozpoczęcie realizacji projektu o ponad 15%</li> <li>4. Wpływ projektu na ratowanie najbardziej zagrożonych zabytków: obecnie zabytki są wyłączone częściowo z użytkowania z powodu złego stanu technicznego (podziemia Wzgórze Abrahama, podziemi pod Ratuszem), w których dzięki realizacji projektu będą mogły być realizowane funkcje kulturalne.</li> <li>5. Położenie obiektu na obszarze objętym ochroną konserwatorską - wszystkie zabytki z projektu są wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego.</li> <li>6. Długotrwałe efekty społeczno-ekonomiczne projektu a) obniżone zostaną koszty utrzymania Rynku - nowe zagospodarowanie, zwiększenie ilości koszt na odpady obniżą koszty sprzątnięcia i napraw bieżących, również remont podziemi (pod Ratuszem i Wzgórzem Abrahama) spowoduje obniżenie kosztów utrzymania i zabezpieczeń zabytków. Dodatkowo wymiana okien w Kolegiacie spowoduje zmniejszenie ulotu ciepła i zapobiegnie niszczeniu zbiorów poprzez likwidację dostępu wilgoci do wewnątrz obiektów.</li> </ol> <p>b) W remontowanych obiektach nastąpi zastosowane zostaną innowacyjne rozwiązania wpływające na efektywność energetyczną. W projekcie przewidziano wykonanie audytu energetycznego, po wykonaniu prac inwestycyjnych, który potwierdził będzie pozytywne zmiany energetyczne. Dodatkowo zainstalowane będzie na terenie rynku urządzenie fotowoltaniczne do ładowania urządzeń mobilnych</p> <p>c) Dywersyfikacja źródeł finansowania działalności - projekt przewiduje zwiększenie udziału środków pozabudżetowych w postaci zysków ze sprzedaży, znajdowania sponsorów wystaw i eksponatów (poprzez imienną opiekę nad eksponatem) oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym unijnych i europejskich.</p> <p>d) W ramach projektu utworzony zostanie co najmniej jeden etat przewodnika po podziemiach i obiektach zabytkowych da dodatni efekt ekonomiczny, gdyż spowoduje rozwój rękodzielnictwa, dzięki czemu powstawać będą produkty i usługi regionalne, które będą sprzedawane lub świadczone turystom.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>7. Godziny otwarcia - we wszystkich obiektach w ramach niniejszego projektu oferta kulturalna będzie dostępna 6 dni w tygodniu, minimum przez 8 godzin na dobę, min. do godz. 19, w tym w sobotę i niedzielę (bez wymogów czasowych)</li> <li>8. Udostępnienie zasobów w 5 z 25 Internecie - zdigitalizowane zbiory zostaną udostępnione w Internecie poprzez rozbudowaną stronę www Wnioskodawcy.</li> <li>9. Komplementarność projektu - projekt będzie komplementarny z projektem "Poprawa dostępności do zasobów kultury w Gminie Pułtusk poprzez ich rozwój i efektywne wykorzystanie" dotyczącymi ochrony, promocji i rozwoju dziedzictwa kulturowego w taki sposób, że ich rezultaty wzmacniają się wzajemnie.</li> </ol>

10. Projekty przyczyniające się do rozwoju oferty kulturalno - edukacyjnej. Oferta kulturalnoedukacyjna powstała w wyniku realizacji projektu, w porównaniu z dotychczasową działalnością kulturalnoedukacyjną, zapewnia różnorodną (w tym wzbogaconą o nowe elementy) jakość merytoryczną programu. Oznacza to, że zaproponowany program tworzy nowe formy uczestnictwa w kulturze, wprowadza nowe elementy merytoryczne, skierowany jest do nowych grup odbiorców (historycy, turyści) przyczynia się do budowania świadomości i edukacji kulturalnej, wzrostu kompetencji kulturowych oraz do wzrostu kreatywności społeczeństwa. Wprowadzone nowe elementy do oferty kulturalno-edukacyjnej nie stanowią będą pojedynczych wydarzeń, tylko ich znaczenie w kontekście całej oferty jest widoczne i znaczące.

11. Sektor kreatywny - projekt zakłada, że oferta kulturalno-edukacyjna jest tworzona i będzie realizowana we współpracy z podmiotem z sektora kreatywnego; tj; wydawcami lokalnych gazet: AGA PRESS (Kurier Pułtuski) oraz z Tygodnikiem Pułtuskim.

12. Wpływ projektu na podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu/kraju - przygotowana nowa oferta turystyczna będzie wykraczała poza główny zakres działalności wnioskodawcy - udostępnienie podziemni pod Wzgórzem Abrahama, oraz podziemni pod Ratuszem.

13. Projekty wyłonione w ramach konkursu architektonicznego, architektoniczno-urbanistycznego lub urbanistycznego - projekt zakłada wykorzystanie wyników konkursu architektonicznego na renowację Wzgórza Abrahama.

14. Projekty realizowane w partnerstwie - projekt będzie realizowany we współpracy z 2 partnerami.

Tabela III. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 3

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Remont budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacyjnych nr 2 i nr 3
<b>Podmiot realizujący</b>
Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Pułtusku
<b>Lokalizacja</b>
Obszary rewitalizacyjne: nr2- obszar między ulicami/ Wojska Polskiego, Białowiejską/ - a. ul. Wojska Polskiego 36, b. ul. Wojska Polskiego 36A, c. ul. Wojska Polskiego 36B, d. remont drogi wewnętrznej oraz budowa boiska na ul. Wojska Polskiego. nr 3 - kwartał ulic/ R. Traugutta, Kombatantów, 17 Sierpnia: a. ul. 17 Sierpnia 58, b. ul. 17 Sierpnia 60, c. ul. Romualda Traugutta 23, d. ul. 1 Romualda Traugutta 26.
<b>Opis zadań i działań</b>
Przedsięwzięcie zakłada remont i modernizację 7 budynków mieszkalnych- wielorodzinnych, administrowanych przez TBS wraz z remontem dróg wewnętrznych oraz przestrzeni wspólnej mieszkańców takich jak: boiska, skwery, place zabaw. Przedsięwzięcie obejmuje następujące zadania: zabezpieczenia dla obiektów sąsiednich, podbijanie fundamentów, wykonania podłóża na poziomie piwnic - płyta żelbetowa , izolacja budynku, osuszanie, odgrzybianie, usunięcie zasolenia ścian budynku, przemurowanie kominów ponad dachem, (ewentualne nowe kanały wentylacyjne), wymiana konstrukcji dachu i pokrycia dachowego, obróbek blacharskich, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana stropów, remont elewacji (uzupełnienie brakujących elementów, naprawa zarysowań, tynk, malowanie), odnowienie klatki schodowej, wewnętrzna instalacja elektryczna, wodno-kanalizacyjna, wymiana pionów instalacyjnych, wymiana zewnętrznych schodów wejściowych, podjazdu dla niepełnosprawnych, wykonanie sieci strukturalnych (internet, monitoring, tv, telefon), remont poziomu piwnic z wymianą stolarki drzwiowej i okiennej wraz z wykonaniem remontu schodów zewnętrznych zejściowych na poziom piwnic, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej. Docelowo dla wszystkich obiektów przewiduje się wybudowanie lokalnych ciepłowni wykorzystujących OZE wraz wykonaniem instalacji co i ccw wraz z węzłami cieplnymi.
<b>Okres realizacji</b>
2017-2025
<b>Szacowana wartość</b>
7 900 000 zł
<b>Źródła finansowania</b>
koszty przedsięwzięcia: 7,9 mln zł, w tym dofinansowanie z Banku Gospodarstwa Krajowego Szacowane -45 %3 555 000 zł/3 555 000 zł/, udział własny gminy Pułtusk w wysokości 4 345 000 zł zł-pomniejszony o ewentualną dotację za efektywność energetyczną i zastosowanie OZE/zależną od uzyskanego efekty ekologicznego/.
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba wybudowanych mieszkań
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Liczba rodzin zakwaterowanych na czas remontu/liczba mieszkańców którym poprawiły się warunki mieszkaniowe/, ilość oddanej powierzchni użytkowej,
<b>Sposób oceny (zmiernienia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia to ilość rodzin przekwaterowywanych, ilość remontów mieszkań, wskaźniki efektywności energetycznej, efektu ekologicznego-ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów PM10.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Tabela IV. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 4

Nazwa przedsięwzięcia
Przebudowa budynku mieszkalnego/rotacyjnego -18 mieszkań pu. 40m <sup>2</sup> przeznaczonych dla rodzin wysiedlanych na czas remontu/modernizacji z dotychczasowych zasobów
Podmiot realizujący
Gmina Pułtusk, Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Pułtusku.
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji nr2- między ulicami Wojska Polskiego i Białowiejską
Opis zadań i działań
Zakres przedsięwzięcia obejmie przebudowę budynku mieszkalnego/rotacyjnego/ o pow.użytk.720m <sup>2</sup> , 18 mieszkań dwu pokojowych o pow.40m <sup>2</sup>
Okres realizacji
2017-2018
Szacowana wartość
1 700 000,00 zł
Źródła finansowania
Szacowane koszty przedsięwzięcia: 1,7 mln zł, w tym dofinansowanie z Banku Gospodarstwa Krajowego-35 %-595 000 zł, udział własny gminy Pułtusk w wysokości 1 105 000 zł-pomniejszony o ewentualną dotację za efektywność energetyczną i zastosowanie OZE/zależną od uzyskanego efekty ekologicznego/.
Wskaźnik produktu
Liczba przekwaterowanych rodzin na okres remontów.
Wskaźnik rezultatu
Ilość wykonanych modernizacji i remontów mieszkań w dotychczasowych zasobach.
Sposób oceny (zmiernienia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Protokoły odbioru robót, ilość rodzin u których poprawiły się warunki mieszkaniowe. Efekt ekologiczny – zmniejszenie emisji CO <sub>2</sub> i pyłów PM10, wskaźnik efektywności energetycznej – mniejsze koszty ogrzewania.

Tabela V. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 5

Nazwa przedsięwzięcia
Strażnicy własnej dzielnicy
Podmiot realizujący
Gmina Pułtusk, MOPS, „Słonecznikowa Brać, Klub Senior Wigor ponadto Straż Miejska oraz Komenda Policji Powiatowej w Pułtusku
Lokalizacja
Obszary rewitalizacji nr1, nr2, nr3
Opis zadań i działań
<p><b>"Strażnicy własnej dzielnicy"</b></p> <p>– działanie społecznościowe, skierowane dla dzieci w wieku 8-13lat, z rejonów objętych rewitalizacją. Dzieci nosiłyby specjalne mundurki strażników i przy współpracy prawdziwych strażników miejskich podejmowali działania na rzecz społeczności lokalnej, żeby dbać o porządek i bezpieczeństwo dzielnicy. Działanie wykorzystywałoby zasoby jakim jest działająca świetlica środowiskowa „Słonecznikowa Brać”, która stanowiłaby główne miejsce realizacji. Dzieci nosiłyby mundurki, zdobywałyby sprawności, belki czy też gwiazdki. Sam mundur byłby zachęcający dla dzieci, bo by czuli się jak prawdziwi strażnicy, nadawałby rangi temu przedsięwzięciu. Niekoniecznie musieliby codziennie nosić mundury, ale np. tylko podczas realizacji jakiejś misji. Dzieci najpierw sami by zostali wyedukowani przez profesjonalnych strażników a potem oni sami by edukowali innych rówieśników, brali by udział w różnych misjach, pilnowaliby zasad obywatelskich np. aby nie niszczyć mienia publicznego, nie zaśmiecać, nie niszczyć środowiska naturalnego, przestrzegać bezpieczeństwa ruchu drogowego itp. Taki udział w misjach kształtowałby też pozytywne wzorce współżycia społecznego, uwrażliwiałby na problemy społeczne, uczyłby współpracy itd. Zdobywanie prawności czy też gwiazdek dodatkowo motywowałoby do podejmowania aktywności na rzecz swojej dzielnicy. Misje mogłyby dotyczyćby takich obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dbanie o środowisko</li> <li>- dbanie o zabytki i wspólne mienie (żeby nie niszczyć, dewastować odnowionych obiektów)</li> <li>- bezpieczeństwo w centrum miasta i w dzielnicach z których pochodzą</li> <li>- zdobycie umiejętności z pierwszej pomocy</li> <li>- pomoc osobom starszym (przy okazji integracja wielopokoleniowa), oraz inne obszary, które dotykałyby aktualnych i na bieżąco rozeznaczonych problemów.</li> </ul> <p>Dzięki takim działaniom rozwijałaby się edukacja poprzez zabawę, aktywizacja, integracja, kształtowanie postaw, które wzmacniają umiejętności społeczne oraz dają szansę na lepsze funkcjonowanie w społeczeństwie i lepsze wypełnianie ról społecznych w dorosłym życiu.</p> <p>Badania brytyjskie dowodzą, że takie zaangażowanie dzieci ma ogromne znaczenie w późniejszym życiu, wykształcają się postawy prospołeczne. I pośród tych dzieci, które w Wielkiej Brytanii uczestniczyły</p>

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

<p>w podobnym programie nie odnotowano żadnych problemów z prawem, pomimo, że niektóre pochodziły z rodzin dysfunkcyjnych, co świadczy, że taka forma edukacji poprzez zabawę jest skuteczna.</p> <p>Z uwagi na fakt, że w Pułtusku nie funkcjonuje ZHP, przedstawiona forma działań, stanowić będzie doskonałą alternatywę i wypełni lukę w prowadzeniu działań społecznościowych skierowanych do dzieci.</p> <p>Cele główne: wzmocnienie postaw prospołecznych dzieci uczestniczących w programie, zwiększenie wiedzy i umiejętności dzieci poprzez zabawę, uwrażliwienie dzieci na problemy społeczne.</p> <p>Cele dodatkowe: wzmocnienie integracji wielopokoleniowej, rozwijanie sieci współpracy z podmiotami uczestniczącymi w realizacji projektu „Strażnicy własnej dzielnicy”</p> <p>Realizatorzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w tym podmioty podległe: Świetlica środowiskowa „Słonecznikowa Brać, Klub Senior Wigor ponadto Straż Miejska i inne podmioty, które w trakcie realizacji podejmą współpracę.</p>
<b>Okres realizacji</b>
2017-2018
<b>Szacowana wartość</b>
1 500 000,00 zł
<b>Źródła finansowania</b>
<p>Szacowane koszty przedsięwzięcia: 1,5 mln zł, w tym pozyskanie dotacji z EFS w wysokości 85% kosztów projektu: wkład EFS-1 275 000 PLN, wkład własny -225 000 PLN</p> <p>Alternatywnie pozyskanie z innych źródeł np. MEN- do 50%, z budżetu Straży Miejskiej do 50%, ewentualnie MSW lub MON do 50%</p>
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba dzieci uczestnicząca w programie
<b>Wpływ na realizację Programu Rewitalizacji:</b>
<p>Projekt wpłynie na wzrost poziomu edukacji wśród dzieci i młodzieży zamieszkałych na obszarze rewitalizacji. Promowane będą postawy obywatelskie, co ma budować społeczeństwo obywatelskie. W długim okresie czasu wzrost poziomu edukacji ma wpłynąć na spadek bezrobocia i wykluczenia społecznego. Również w długim okresie czasu, efekty projektu będą dostrzegalne poza obszarem rewitalizacji, na skutek rozprzestrzeniania się dobrych praktyk w innych częściach Gminy</p>

Tabela VI. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 6

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Zmień przemoc w pomoc
<b>Podmiot realizujący</b>
Gmina Pułtusk
<b>Lokalizacja</b>
Obszary rewitalizacji nr 2 i nr 3
<b>Opis zadań i działań</b>



Stworzenie przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pułtusku wspólnej płaszczyzny pracy dla pracowników różnych instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego odbywać się będą spotkania grup roboczych, zajmujących się opracowaniem planów pomocowych dla konkretnych rodzin, z uwzględnieniem wszelkich działań ze strony różnych instytucji m.in.: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony zdrowia. Zespół Interdyscyplinarny zajmować się będzie rozpowszechnianiem informacji o możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2017 roku w prasie lokalnej ukazały się cztery artykuły dotyczące: definicji i mechanizmów przemocy w rodzinie, działań prowadzonych w ramach procedury „Niebieskiej Karty” podejmowanych na terenie Miasta i Gminy Pułtusk oraz czynników ryzyka przemocy. Został również opracowany i wydany informator pt. „Zmień przemoc w pomoc”, który rozpowszechniono w szkołach i instytucjach na terenie gminy. Informator zawiera m.in. wykaz instytucji udzielających pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy.

Z inicjatywy Zespołu Interdyscyplinarnego w dniu 28 września 2016 r. odbyła się konferencja poświęcona przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „WIDZIMY - REAGUJEMY – PRZECIWDZIAŁAMY”. W konferencji tej uczestniczyli wszyscy członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pułtusku, dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Pułtusku, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagodzy i psycholodzy z placówek oświatowych, dyrektorzy szkół z terenu Miasta i Gminy Pułtusk, dyrektorzy wszystkich jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego, pracownicy służby zdrowia, przedstawiciele Sądu i kuratorów.

Członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i członkowie grup roboczych w 2016 roku brali udział w spotkaniu warsztatowym dotyczącym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W dniu 2 listopada 2016 r. odbyło się spotkanie o charakterze roboczym poświęcone problematyce przemocy na terenie naszego powiatu, w którym brały udział instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W trakcie spotkania każda ze stron przedstawiła podejmowane działania oraz osiągnięte rezultaty w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie gminy. Przyjęto wstępny plan działania na lata 2017-2019, w celu ograniczenia występowania przemocy w rodzinie i możliwie zmniejszenia wydawania Niebieskich Kart. W planie działań znalazły się między innymi:

- trzy konferencje roczne „WIDZIMY - REAGUJEMY – PRZECIWDZIAŁAMY”
- dwanaście kwartalnych warsztatów dotyczących przemocy w rodzinie
- sześć imprez estradowych - integracyjnych organizowanych na obszarach rewitalizacyjnych, w czasie których przeprowadzane będą konkursy o tematyce przemocy w rodzinie z atrakcyjnymi nagrodami.
- opracowany zostanie nowy ogólnodostępny informator „Zmień przemoc w pomoc”

Okres realizacji

2017-2018

Szacowana wartość

1 500 000,00 zł

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

<b>Źródła finansowania</b>
Szacowane koszty przedsięwzięcia: 1,5 mln zł, w tym dofinansowanie z EFS w wysokości 85% kosztów projektu tj. 1 275 000 PLN, wkład własny-225 000 PLN
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba instytucji i osób uczestniczących w programie.
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Ilość interwencji, wykroczeń, Niebieskich kart / o ile i w jakim procencie zmniejszyła się liczba zdarzeń/
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
o ile i w jakim procencie zmniejszyła się liczba zdarzeń.

Tabela VII. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 7

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Odnowa zabytkowego centrum Pułtuska szansą na poprawę jakości życia mieszkańców
<b>Podmiot realizujący</b>
Gmina Pułtusk
<b>Lokalizacja</b>
Obszar rewitalizacji-Wyspa i Stare Miasto
<b>Opis zadań i działań</b>
<p>Zadanie 1. – Odnowienie targowiska na Rynku w Pułtusku wraz z infrastrukturą techniczną oraz remont budynku sanitarnego przy ul. Młodzieżowej: Uporządkowanie i strefowanie funkcjonalne przestrzeni rynkowej tj. przebudowa obecnego targowiska na rynku w Pułtusku z zachowaniem istniejącej nawierzchni z kamienia wraz z uzupełnieniem „małej architektury” oraz instalacją tymczasowych kramów handlowych i obiektów całorocznych, pełniących funkcję techniczną (rozdzielnia elektryczna, miejsce dla kontenerów); zaopatrzenie obiektów w infrastrukturę elektroenergetyczną, wodociągową i kanalizacyjną, oraz remont budynku sanitarnego przy ul. Młodzieżowej. Ponadto zostaną zaimplementowane zasady umieszczania zewnętrznych nośników informacji wizualnej i reklam w obszarze Rynku Miasta Pułtusk oraz wdrożone zostaną zasady oznaczenia ciągów komunikacyjnych i pieszych dla centrum Starego Miasta. Projekt przewiduje również wykonanie udogodnień w obrębie Rynku dla osób niepełnosprawnych. Przedsięwzięcie ma na celu zmianę sposobu użytkowania rynku, na którym obecnie koncentruje się działalność gospodarcza, szczególnie o charakterze usługowo-handlowym. Dzięki interwencji możliwa będzie sprzedaż produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów, pozwalających na poprawę warunków pracy i utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz miejsc dla przedsiębiorstw społecznych. W celu zwiększenia efektywności energetycznej na budynku sanitarnym zostaną zamontowane panele fotowoltaiczne.</p> <p>Zadanie 2. – Przebudowa ul. Rynek – etap II</p> <p>Przedsięwzięcie obejmuje poprawę stanu technicznego ul. Rynek w Pułtusku poprzez przebudowę odcinka od ul. Benedyktyńskiej do ul. Słowackiego. Planowany zakres prac obejmuje m.in.: roboty rozbiórkowe, ułożenie krawężników – ściek przykrawężnikowy, ułożenie nawierzchni z kostki kamiennej na podsypce cementowo-piaskowej. Dodatkowo, zostaną przebudowane ulice : Rynek ,Kotlarska, Staszica, Młodzieżowa, Konopnickiej, Gomulickiego, Szkołna, Świętojańska, most Świętojański Bulwar Spacerowy wzdłuż kanału A i kanału B, Bulwar Spacerowo – jezdny.</p>

## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Zadanie 3. – Bezpieczny Pułtusk W ramach przedsięwzięcia zostanie rozszerzony system monitoringu miejskiego z budową infrastruktury teleinformatycznej oraz zainstalowaniem 10 kamer w miejscach najbardziej wymagających objęciem monitoringiem wizyjnym oraz zostanie stworzona baza operacyjna. Zadanie przewiduje również instalację mobilnego systemu do badania ilości osób odwiedzających obiekty zabytkowe zadanie
Okres realizacji
2017-2020
Szacowana wartość
7 000 000,00 zł
Źródła finansowania
Szacowane koszty przedsięwzięcia: 7 000 000 zł, w tym dofinansowanie z RPO w wysokości 80% w kwocie 5 600 000 zł oraz udział własny gminy Pułtusk 1 400 000 zł
Wskaźnik produktu
. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją 6,5 ha
Wskaźnik rezultatu
Budynki publiczne wyremontowane na obszarach rewitalizacji 1 sz. Poprawa estetyki Rynku. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów PM10.
Sposób oceny (zmiernienia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu
Znaczna poprawa jakości życia mieszkańców. Stworzenie nowych i estetycznych miejsc pracy Powstanie nowoczesna przestrzeń publiczna z miejscami do wypoczynku, zabaw i relaksu.

Przedstawione powyżej podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią działania, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie zostaną rozwiązane zdiagnozowane problemy.

Głównym celem rewitalizacji jest poprawa warunków życia mieszkańców na obszarach rewitalizacji, przez przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom powodujących degradację obszarów wewnętrznych miasta, zapobieganie zjawiskom kryzysowym, aktywizację społeczną i gospodarczą, ochronę i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz wzmocnienie lokalnej społeczności.

Projekty 3 i 4 mimo, że bezpośrednio nie są projektami społecznymi, to przeznaczone są jednak do mieszkańców z obszarów rewitalizacji. Będą służyły wsparciu ekonomii społecznej na Mazowszu, w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w Osi 9 będą stosowane klauzule społeczne.

Część zadań będzie zlecane podwykonawcą -przedsiębiorcą społecznym, realizującym cele społeczne, zatrudniających pracowników z obszarów rewitalizacji, pracowników z mieszkań remontowanych, niepełnosprawnych, czy długotrwale bezrobotnych z obszarów rewitalizacji. Wszelkie prace porządkowe i okołobudowlane, będą zlecane mieszkańcom z obszarów rewitalizacji.

W/w projekty rewitalizacyjne zlokalizowane są na obszarach rewitalizacyjnych, wynikają z diagnozy i mają bezpośredni wpływ na cele programu.

**7.1.1. Ogólny/zbiorczy/opis innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych**

**Lista nr 2**

- 1U. Poprawa dostępności do zasobów kultury w Gminie Pułtusk
- 2U. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pułtusk.
- 3U. Zmniejszenie emisyjności gospodarki budynków użyteczności publicznej Gminy Pułtusk.
- 4U. Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 3
- 5U. Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 4
- 6U. Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 11
- 7U. Termomodernizacja budynku Miejskiego Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusk.
- 8.U Remont i adaptacja części budynku pokoszarowego na potrzeby mieszkaniowe.

Tabela 2.1U. Planowane uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 1U

Nazwa przedsięwzięcia
Poprawa dostępności do zasobów kultury w Gminie Pułtusk
Podmiot realizujący
Gmina Pułtusk w partnerstwie ze Stowarzyszenie "Wspólnota Polska" i Parafia pw. Błogosławionego Jana Pawła II
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji-Wyspa i Stare Miasto
Opis zadań i działań
<p>Niniejszy projekt dotyczy poprawy dostępności do zasobów kultury w Gminie Pułtusk poprzez ich rozwój i efektywne wykorzystanie. Celem projektu jest wzrost atrakcyjności kulturalnej Gminy Pułtusk, poprzez poprawę dostępności do zasobów kultury poprzez ich rozwój i efektywne wykorzystanie. Zakres projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Wykonanie niezbędnej dokumentacji projektowej</li> <li>2. Utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego</li> <li>3. Poprawa dostępności do zasobów kultury w Domu Polonii (Zamek Pułtuski)</li> <li>4. Modernizację Kościoła pw. Piotra i Pawła</li> <li>5. Stworzenia systemów IT służących zabezpieczeniu i poprawie dostępności do zasobów kultury</li> <li>6. Promocja projektu</li> <li>7. Rozwój czytelnictwa poprzez modernizację pomieszczeń</li> </ol> <p>Grupą docelową projektu jest ludność miejscowa - Gminy Pułtusk licząca ok 24 tys. osób oraz turyści i pielgrzymi. ok 26 tys. Projekt będzie realizowany zgodnie w kilku etapach:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Etap I - Przygotowanie niezbędnej dokumentacji</li> <li>2. Etap II - Ogłoszenie konkursu architektonicznego na wykonanie</li> <li>3. Etap III - Modernizacja pomieszczeń Biblioteki</li> </ol>

4. Etap IV - Wyposażenie Domu Polonii

5. Etap V - Remont Kościoła pw. Piotra i Pawła

Głównym celem projektu jest zahamowanie procesu degradacji obiektów zabytkowych, nadaniu im nowych funkcji oraz utrwalenia ich historycznych i artystycznych walorów, pozwalając na zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń. Celami szczegółowymi są:

1. Wzmocnienie procesów przekształcania instytucji kultury w nowoczesne centra dostępu do wiedzy i oferty kulturalnej oraz lokalne ośrodki życia społecznego.

2. Wzrost atrakcyjności turystycznej i gospodarczej Pułtuska i okolic.

3. Poprawa dostępu do zasobów kultury. Pułtusk jest jednym z najstarszych miast Mazowsza, gdyż prawa miejskie uzyskał prawdopodobnie w 1257 r. od księcia mazowieckiego Ziemowita. Od XII w. aż do 1796 r. pozostawał pod jurysdykcją biskupów płockich. Pułtusk był trzecim po Warszawie i Płocku – miastem na Mazowszu z murowanymi fortyfikacjami. Najstarsze ślady osadnictwa na wyspie pochodzą z XII wieku. Druga osada o charakterze targowym istniała na terenie obecnego Starego Miasta. Budowę grodu południowo-wschodniego krańca wyspy rozpoczęto około 1232 r. Gród był wielokrotnie niszczone przez najazdy pruskie, jaćwińskie i litewskie. W 1368 r. Litwini całkowicie spalili gród. Miasto na wyspie lokował w 1339 r. biskup Klemens Pierzchała. Pułtusk spełnia funkcje ośrodka administracji, tradycyjnie od wieków związany jest ze szkolnictwem i Polonią. Jest ważnym ośrodkiem usługowym obsługującym mieszkańców gminy i powiatu w placówkach kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej i sądownictwa. W ostatnich latach powstało wiele małych i średnich firm. Dużą wagę przywiązuje się do remontu dróg i wyglądu ulic. Mimo wielu zniszczeń wojennych, pożarów i powodzi Pułtusk zachował wiele cennych zabytków o historycznym znaczeniu, co stanowi dużą atrakcję turystyczną nie tylko w skali regionalnej, ale także krajowej i światowej. Pułtusk to także centrum Polonii, z racji zlokalizowanego w pałacu biskupim Domu Polonii, a także ośrodek akademicki z Akademią Humanistyczną, w której kształcą się studenci z Polski i zagranicy. Mimo pięknego położenia miasta, występowania wielu cennych zabytków i zainteresowania turystów, gmina boryka się z wieloma problemami związanymi z zachowaniem dziedzictwa i zwiększenia dostępności do jego zasobów. Z przeprowadzonej analizy w 2015r wynika, że 47% osób odwiedzających Pułtusk pochodzi z aglomeracji warszawskiej, 38% to mieszkańcy okolicznych miejscowości (w promieniu 40 km), a jedynie 15% to turyści z dalszych stron Polski oraz turyści zagraniczni. Wiele atrakcyjnych obiektów nie jest przystosowana do szerokiej dostępności. Zmieniły się również oczekiwania turystów i społeczeństwa. Tradycyjne formy udostępniania zasobów kultury są już nie wystarczające. Użytkownicy potrzebują komfortowych warunków, szybkiej i treściwej informacji dostępnej zarówno w formie tradycyjnej, jak i na urządzeniach mobilnych. Grupą docelową niniejszego projektu stanowią mieszkańcy regionu oraz turyści odwiedzający Gminę Pułtusk. Szczytuje się, że wielkość grupy docelowej wyniesie 50.000 osób z czego ok. 24 tys. to mieszkańcy gminy Pułtusk. W niniejszym projekcie zawarte są działania które spowodują poprawę dostępności do zasobów kultury, wpisując się jednocześnie w cele RPO WM 2014-2020: Cel główny RPO WM 2014-2020, tj. inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy oraz Cel szczegółowy 3: Zwiększona dostępność oraz rozwój zasobów kulturowych regionu.

W ramach projektu podjęte będą następujące działania inwestycyjne:

1. Utworzenie Centrum Kulturalnego - mimo licznych instytucji kultury w Pułtusku, brak jest nowoczesnego ośrodka promującego region. Istnieje duże zapotrzebowanie na nieco zapomnianą kulturę kurpiowską, która 4 z 28 na stałe jest wpisana w dzieje Pułtuska. Pułtusk to także miasto którego historię tworzyli Kurpie, Żydzi, Rosjanie i Prusacy. Konglomerat różnych kultur, spowodowało, że miasto stało się ośrodkiem multikulturalnym, jednym z nielicznych w skali Mazowsza i kraju. To w Pułtusku i okolicy możemy jeszcze spotkać się z unikatowymi potrawami jak "psiwo kozicowe", fafernuchy, rejbak czy byśki. W okolicy wyrabia się również koronki, wyszywane obrusy i ubrania, rzeźby, garncarstwo. Żywe są tradycje takie jak noc świętojańska, święcenie pól, dyngus. W ramach projektu planuje się przystosowanie zabytkowej kamienicy do funkcji Centrum Kulturalnego. Centrum Kulturalne będzie pełniło nie tylko rolę wystawową, ale będzie również promowało potrawy, wyroby i sztukę Pułtuska okolic. Będzie to miejsce, gdzie okoliczni twórcy, koła gospodyń i hobbyści będą mogli wystawiać swoje wyroby, korzystać z pomocy i promocji, a reklamować swoje produkty. W ramach projektu nastąpi również przystosowanie obiektu do korzystania przez osoby niepełnosprawne, poprzez przystosowanie podjazdu do drzwi wejściowych. Do zorganizowania Centrum konieczne jest przeprowadzenie remontu kamienicy, a także wyposażenie jej w konieczny sprzęt. Projekt architektoniczny wnętrza opracowany będzie na podstawie wyniku konkursu architektonicznego.

2. Poprawa dostępności do zasobów kultury w Domu Polonii (Zamek Pułtuski) - Zamek Pułtuski jest najbardziej rozpoznawalnym obiektem turystycznym w Pułtusku. Zabytkowy Pałac Biskupi, wraz z wiekowym parkiem, położony nad brzegami Narwi, stanowi dużą atrakcję turystyczną. Jednakże do zwiększenia atrakcyjności obiektu konieczne są inwestycje w udostępnienie nowej przestrzeni wystawienniczej. Inwestycje polegać będą na zakupie sztalug, na których prezentowane będzie malarstwo, zakupie dużego monitora (niskoenergetycznego) na którym wyświetlane będą zbiory w formie zdigitalizowanej. Do tego wykonane zostanie profesjonalne oświetlenie (niskoenergetyczne) i nagłośnienie. Inwestycja ta pozwoli na organizację interaktywnych wystaw, co zwiększy atrakcyjność kulturalną.

3. Modernizacja Kościoła Szkolnego - kościół Parafii pw. św. Jana Pawła II, oficjalna nazwa Kościół pw. św. Piotra i Pawła, lecz od stuleci kościół nazywany jest Kościołem Szkolnym, ze względu na bliskość Liceum Ogólnokształcącego, jednej z pierwszych szkół na Mazowszu (powstała w 1440r). Jest to świątynia pojezuicka i pobenedyktynska. Budowla została ukończona w 1570 roku. Rozbudowana została w 1583 roku. Po zniszczeniu kościoła przez pożar, w 1646 roku rozpoczęły się prace przy budowie nowej, istniejącej do dnia dzisiejszego, trójnawowej świątyni. Prace ciągnęły się przez wiele lat. Wieże zostały wybudowane na początku XVIII stulecia. Kościół konsekrowano w 1718 roku. Podczas pożaru Pułtuska, w 1875 roku świątynia spłonęła razem z wyposażeniem i zawaliło się sklepienie. Odbudowa trwała w latach 1875-1880. W 1880 roku dach został pokryty blachą, kościół otrzymał dzwony, ołtarze i ławki. Obecnie w ołtarzu głównym jest umieszczony obraz Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie, pędzla Wojciecha Gersona. Po bokach znajdują się metalowe figury św. Apostołów Piotra i Pawła. W kaplicy Serca Jezusowego znajduje się obraz namalowany przez M. Łubieńską, a w lewej kaplicy obraz św. Stanisława Kostki. W kościele odbywają się liczne imprezy kulturalne przygotowywane



głównie przez młodzież z Liceum i pobliskich szkół. Jest to ośrodek tętniący kulturą. Konieczne są jednak prace remontowe polegające na osuszeniu murów oraz poprawy elewacji bocznej kościoła.

4. Systemy IT służące zabezpieczeniom i poprawie dostępności do zasobów kultury - jednym z oczekiwanych, głównie przez młodsze pokolenie, atrakcji turystycznych jest dostęp do zasobów kulturowych

i zabytków w sposób zdalny. Dlatego w ramach niniejszego projektu przewidziano digitalizację zasobów archiwalnych (134 zabytków), ich opis i zdalne udostępnienie. ok 25% zabytków udostępnionych będzie w formie 3D. Dane zostaną udostępnione poprzez rozbudowaną stronę www Wnioskodawcy oraz poprzez system dostępu mobilnego w postaci tras z opisami (tekstowymi i głosowymi) zabytków. Do zabezpieczenia obiektów zabytkowych zakupiony zostanie system monitoringu wizyjnego, obejmującego obiekty niniejszego projektu. Istotnym elementem pomiaru ilości osób odwiedzających obiekty kulturalne będzie zakup systemu monitorującego zdalnie ilość osób przebywających w obiekcie lub jego otoczeniu.

5. Rozwój czytelnictwa poprzez adaptację pomieszczeń czytelni - Biblioteka Miejska to zabytkowy obiekt, który wymaga prac modernizacyjnych w postaci wymiany posadzki i prac malarskich wnętrza sal. Prace te stanowią dostosowanie istniejącego obiektu do nowych funkcji kulturowych, w tym edukacyjnych jakim jest rozwój czytelnictwa poprzez przystosowanie nowych pomieszczeń. Czytanie prasy to pożyteczne zajęcie, które zaspokaja ciekawość, dostarcza informacji, pogłębia wiedzę o świecie, pobudza do refleksji, relaksuje, czasem szokuje a czasem bawi. Jeśli do tego odbywa się w ciekawym otoczeniu to staje się prawdziwą przyjemnością. Właśnie taką „przyjemność” Wnioskodawca pragnie oferować wszystkim chętnym w nowych pomieszczeniach organizując Letnią Czytelnię, która usytuowana będzie w pomieszczeniach Biblioteki miejskiej oraz w ogrodzie bibliotecznym, wyposażonym w krzesła, leżaki i parasole słoneczne. Wielu z czytelników korzysta z wersji elektronicznej książek e-booków, tabletów i-padów itp. Dlatego też na terenie ogrodu ustawione zostanie ekologiczne urządzenie fotowoltaniczne do ładowania urządzeń mobilnych.

#### Okres realizacji

2016-2018 Projekt będzie realizowany zgodnie w kilku etapach:

1. Etap I - Przygotowanie niezbędnej dokumentacji
2. Etap II - Ogłoszenie konkursu architektonicznego na wykonanie
3. Etap III - Modernizacja pomieszczeń Biblioteki
4. Etap IV - Wyposażenie Domu Polonii
5. Etap V - Remont Kościoła pw. Piotra i Pawła

#### Szacowana wartość

3 359 523,93 zł

#### Źródła finansowania

Wkład UE-2 687 619,14 zł /dofinansowanie do 80%/

Udział własny-671 904,79 zł -20%

Projekt będzie realizowany w formule partnerstwa. Partnerami w projekcie są poza Wnioskodawcą:

1. Stowarzyszenie "Wspólnota Polska"

2. Parafia pw. Błogosławionego Jana Pawła II Szczegółowe zasady współpracy i odpowiedzialności zawarte są w umowach o partnerstwie.
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem -4 obiekty Liczba kulturowych obszarów/ miejsc / instytucji kulturalnych udostępnianych dla niepełnosprawnych - 4 szt. Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem - 4 szt.
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem. Wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa)
<b>Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
<p>Protokoły odbioru obiektów. Umowy o pracę.</p> <p>W ramach projektu nastąpi:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Upowszechnienie oferty kulturalnej - wzrost liczby korzystających powyżej 10%. Pomiar będzie dokonywany za pomocą systemu do monitorowania ilości osób odwiedzających obiekty zabytkowe.</li> <li>2. Poprawa dostępności do oferty kulturalnej, w tym dla osób niepełnosprawnych - przewidziano przystosowanie kamienicy na Centrum Kulturalne z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych.</li> <li>3. Udostępnienie nowej przestrzeni - We wszystkich obiektach niniejszego projektu w okresie trwałości projektu wzrost nastąpi w stosunku do roku poprzedzającego rozpoczęcie realizacji projektu o ponad 15%</li> <li>4. Długotrwałe efekty społeczno-ekonomiczne projektu –             <ol style="list-style-type: none"> <li>a) obniżone zostaną koszty utrzymania w Domu Polonii (oszczędne oświetlenie i niskoenergetyczny monitor). przy remoncie kamienicy dla Centrum Kulturalnego zastosowane będą materiały ograniczające ulot ciepła, stąd obniżone zostaną koszty utrzymania. Również remont kościoła, w tym nowa elewacja spowoduje zmniejszenie ulotu ciepła z wewnątrz budynku.</li> <li>b) w remontowanych obiektach nastąpi zastosowane zostaną innowacyjne rozwiązania wpływające na efektywność energetyczną. W projekcie przewidziano wykonanie audytu energetycznego, po wykonaniu prac inwestycyjnych, który potwierdzał będzie pozytywne zmiany energetyczne. Dodatkowo zainstalowane będzie na terenie ogrodów Biblioteki Publicznej urządzenie fotowoltaniczne do ładowania urządzeń mobilnych</li> <li>c) 5 z 28 dywersyfikacja źródeł finansowania działalności - projekt przewiduje zwiększenie udziału środków pozabudżetowych w postaci zysków ze sprzedaży, znajdowania sponsorów wystaw i eksponatów (poprzez imienną opiekę nad eksponatem) oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym unijnych i europejskich.</li> <li>d) w ramach projektu utworzony zostanie co najmniej jeden etat w Centrum Kulturalnym, dodatkowo, działalność Centrum da dodatni efekt ekonomiczny, gdyż spowoduje rozwój rękodzielnictwa, dzięki czemu powstawać będą produkty i usługi regionalne, które będą sprzedawane lub świadczone turystom.</li> </ol> </li> </ol>

5. Godziny otwarcia - we wszystkich obiektach w ramach niniejszego projektu oferta kulturalna będzie dostępna 6 dni w tygodniu, minimum przez 8 godzin na dobę, min. do godz. 19, w tym w sobotę i niedzielę (bez wymogów czasowych)
6. Udostępnienie zasobów w Internecie - zdigitalizowane zbiory zostaną udostępnione w Internecie poprzez rozbudowaną stronę www Wnioskodawcy.
7. Komplementarność projektu - projekt będzie komplementarny z projektem "Wzrost regionalnego potencjału turystycznego w Pułtusku poprzez ochronę obiektów zabytkowych" dotyczącymi ochrony, promocji i rozwoju dziedzictwa kulturowego w taki sposób, że ich rezultaty wzmacniają się wzajemnie.
8. Projekty przyczyniające się do rozwoju oferty kulturalno - edukacyjnej. Oferta kulturalno-edukacyjna powstała w wyniku realizacji projektu, w porównaniu z dotychczasową działalnością kulturalno-edukacyjną, zapewnia różnorodną (w tym wzbogaconą o nowe elementy) jakość merytoryczną programu (Centrum Kulturalne, nowe wystawy w Domu Polonii) oraz Letnie Czytanie w nowych zaadoptowanych pomieszczeniach biblioteki. Oznacza to, że zaproponowany program tworzy nowe formy uczestnictwa w kulturze, wprowadza nowe elementy merytoryczne, skierowany jest do nowych grup odbiorców (twórcy rękodzieła, koła gospodyń, turyści) przyczynia się do budowania świadomości i edukacji kulturalnej, wzrostu kompetencji kulturowych oraz do wzrostu kreatywności społeczeństwa. Wprowadzone nowe elementy do oferty kulturalno-edukacyjnej nie stanowią pojedynczych wydarzeń, tylko ich znaczenie w kontekście całej oferty jest widoczne i znaczące.
9. Sektor kreatywny - projekt zakłada, że oferta kulturalno-edukacyjna jest tworzona i będzie realizowana we współpracy z podmiotem z sektora kreatywnego; tj; wydawcami lokalnych gazet: AGA PRESS (Kurier Pułtuski) oraz z Tygodnikiem Pułtuskim.
10. Projekty wyłonione w ramach konkursu architektonicznego, architektoniczno-urbanistycznego lub urbanistycznego - projekt zakłada wykorzystanie wyników konkursu architektonicznego na wyposażenie Centrum Kulturalnego.
11. Projekty realizowane w partnerstwie - projekt będzie realizowany we współpracy z 2 partnerami.
12. Plan inwestycyjny dla subregionów objętych OSI problemowymi - projekt realizowany będzie w OSI ciechanowskim.
13. Zgodność projektu z programem rewitalizacji - projekt jest zgodny z programem rewitalizacji.
14. Zgodność ze Strategią OMW - projekt wynika ze Strategii OMW, gdyż przewiduje uzupełnienie oferty OMW poprzez oferty kulturalne gmin z otoczenia metropolitalnego, a tenże projekt stanowi uzupełnienie Strategii OMW
15. Zaangażowanie własnego kapitału Wnioskodawcy - wkład wnioskodawcy wynosić będzie 20% wartości środków kwalifikowanych

Tabela 2.2U. Planowane uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 2U

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pułtusku
Podmiot realizujący
Gmina Pułtusk w partnerstwie ze Starostwem Powiatowym w Pułtusku
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji
Opis zadań i działań
<p>Przedmiotem przedsięwzięcia jest rewitalizacja społeczna mieszkańców Miasta Pułtuska poprzez objęcie wsparciem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem na obszarze rewitalizowanym. Zakres działań przewidzianych do realizacji aktywizacji społecznej i zawodowej przewiduje kompleksowe, zindywidualizowane wsparcie osób zagrożonych i wykluczonych społecznie z terenu rewitalizowanego z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• aktywizacji społecznej w tym min. warsztaty psychoedukacyjne, warsztaty rozwoju osobistego,</li> <li>• aktywizacji zawodowej w tym min. tworzenie indywidualnych ścieżek rozwoju, warsztaty kompetencji zawodowych, kursy / szkolenia zawodowe podnoszące kwalifikacje zawodowe lub służące nabyciu nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, staże zawodowe u wybranych płockich pracodawców,</li> <li>• poradnictwo specjalistyczne min. prawne, pedagogiczne,</li> <li>• działania środowiskowe tym min. prowadzenie korepetycji dla dzieci i młodzieży, organizację komplementarnych w stosunku do zajęć szkolnych plenerowych warsztatów edukacyjnych (np. związanych z chemicznymi i fizycznymi właściwościami wody, badaniem jej czystości), organizację plenerowych koncertów muzycznych i widowisk artystycznych, organizację zajęć, zawodów, turniejów sportowych dla całych rodzin promujących zdrowy tryb życia oraz zdrową rywalizację sportową (np. turniej biegowy, zawody rowerowe, kajakowe, piłki plażowej).</li> </ul> <p>Osiągnięcie celu głównego będzie możliwe poprzez stworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Podstawowym zadaniem OIK będzie podejmowanie działań na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą w celu zapobiegania lub pogłębiania się występujących dysfunkcji:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa:             <ul style="list-style-type: none"> <li>- poradnictwo prawne,</li> <li>- poradnictwo rodzinne,</li> <li>- poradnictwo i wsparcie psychologiczne,</li> <li>- udzielanie niezbędnych informacji.</li> </ul> </li> <li>2. Świadczenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.</li> <li>3. Współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami i instytucjami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii.</li> <li>4. Przygotowanie szkoleń z zakresu przemocy i agresji dla osób i instytucji pracujących z dziećmi, młodzieżą i rodzinami.</li> <li>5. Przygotowanie i opracowanie dokumentów niezbędnych do realizacji świadczeń i usług.</li> <li>6. Analiza i ocena zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy i Powiatu</li> <li>7. Udział w opracowywaniu miejskiej i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.</li> <li>8. Organizowanie różnych imprez aktywizujących środowisko lokalne i integrujących różne grupy społeczne.</li> </ol> <p>Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzrostu kompetencji i umiejętności społecznych oraz interpersonalnych, a także pozwoli na nabycie umiejętności poruszania się po rynku pracy bądź nabycie/podniesienie/zmianę posiadanych kwalifikacji zawodowych. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się także do wzrostu poczucia tożsamości społeczności lokalnej z zamieszkiwaną przestrzenią, odbudowy więzi społecznych, integracji mieszkańców oraz wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Działania podejmowane w ramach przedsięwzięcia realizowane będą</p>

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

z wykorzystaniem infrastruktury odnowionej w ramach projektów infrastrukturalnych. Dzięki temu zapewniona zostanie kompleksowość podejmowanej interwencji na rewitalizowanym podobszarze.
<b>Okres realizacji</b>
2017-2018
<b>Szacowana wartość</b>
2 000 000,00 zł
<b>Źródła finansowania</b>
środki zewnętrzne (EFS – RPO WM 2014-2020 85%-1 700 000 PLN środki własne/budżet miasta oraz Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku solidarnie po 50%,-150 000 pln+150 000 PLN/
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 460 osób
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 100 os. Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które poprawiły kompetencje społeczne w programie – 200 os.
<b>Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
Ocena efektów realizacji przedsięwzięcia będzie odbywać się na dwóch poziomach: na poziomie przedsięwzięcia oraz na poziomie programu. Na poziomie przedsięwzięcia efekty realizacji będą oceniane za pomocą wskaźników produktu i rezultatu na podstawie list obecności, dokumentacji projektowej oraz za pomocą ewaluacji, która będzie przeprowadzana na podstawie rozmów, ankiet przeprowadzanych wśród beneficjentów, jak również na podstawie informacji uzyskanych od pracowników instytucji współpracujących, takich jak MOPS, placówki edukacyjne, ośrodki socjoterapii, Policja, itp. -W celu oceny stopnia osiągnięcia celu nadrzędnego programu zakłada się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które zostaną przeprowadzone za pomocą katalogu wskaźników dotyczących sfer: społecznej, technicznej i gospodarczej wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych mierzonych wskaźnikami: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności, Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, Liczba przestępstw na 1 tys. ludności, Odsetek bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych, Suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na rodzinę, Liczba niebieskich kart na 100 mieszkańców oraz Udział osób do 18 r.ż. korzystających z dożywiania w ogólnej liczbie ludności.

Tabela 2.3 U. Planowane uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 3U

Nazwa przedsięwzięcia
Zmniejszenie emisyjności gospodarki budynków użyteczności publicznej Gminy Pułtusk
Podmiot realizujący
Towarzystwo Budownictwa Społecznego Pułtusk
Lokalizacja
Wyspa i Stare Miasto
Opis zadań i działań
<p>Przedsięwzięcie polega na termomodernizacji wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i wymianą oświetlenia na energooszczędne budynków Strona 43 z 100 użyteczności publicznej na terenie Gminy Pułtusk, w tym m.in.: Publiczna Szkoła Podstawowa w Bobach, Publiczna Szkoła Podstawowa w Płocochowie, Zespół Szkolno Przedszkolny w Przemiarowie, Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Pułtusku, Pułtуска Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela, Publiczne Gimnazjum nr 1 w Pułtusku, Hala sportowa przy PG nr 1, Zespół Szkół nr 2 w Pułtusku, Hala Sportowa przy ZS nr 2, Zespół Szkół nr 4 w Pułtusku, Hala Sportowa – przy ZS Nr 4 w Pułtusku, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pułtusku i Siłownia. Budynki użyteczności publicznej objęte przedsięwzięciem nie spełniają aktualnych norm termoizolacyjnych, przyczyniając się do niekorzystnego wpływu na jakość środowiska atmosferycznego. Planowane do realizacji działania będą skutkować poprawą efektywności energetycznej określonej dla energii końcowej. Dzięki realizacji przedsięwzięcia nastąpi zmniejszenie zapotrzebowania na energię, co poza wymierną korzyścią ekonomiczną związaną z obniżeniem kosztów eksploatacyjnych, przyczyni się do zmniejszenia ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Pułtusk, jednakże oddziaływał będzie pozytywnie na cały region, grupą docelową będą natomiast mieszkańcy Gminy Pułtusk. Prace w projekcie polegać będą: na ociepleniu ścian zewnętrznych warstwą styropianu, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, ociepleniu stropodachów, modernizacji instalacji c.o., modernizacji instalacji wentylacji, zastosowaniu pomp ciepła, wymianie oświetlenia na energooszczędne, montażu instalacji fotowoltaicznej i modernizacji źródeł ciepła. Gmina Pułtusk, zgodnie z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pułtusk stawia przed sobą trzy główne cele strategiczne, jakim są redukcja emisji CO<sub>2</sub>, redukcja zużycia energii finalnej oraz wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Działania, które zostały założone podczas realizacji przedsięwzięcia przyczynią się do rozwiązania problemów nie tylko w kwestii środowiska naturalnego, ale także w dziedzinie edukacji, warunków kształcenia, co będzie miało wymierny wpływ na poziom nauczania.</p> <p>Najważniejszymi celami szczegółowymi przedmiotowego projektu są:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zmniejszenie zapotrzebowania na energię,</li> <li>• efektywność energetyczna,</li> <li>• zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych,</li> <li>• tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju regionu poprzez utrzymanie jakości powietrza na terenie Gminy Pułtusk,</li> <li>• wzrost jakości życia w regionie poprzez poprawę jakości powietrza, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na paliwa nieodnawialne użytkowane na cele grzewcze,</li> <li>• redukcja zanieczyszczeń do atmosfery,</li> <li>• wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,</li> <li>• poprawa warunków użytkowania obiektów użyteczności publicznej.</li> </ul> <p>Cele społeczne, jakie zostaną osiągnięte dzięki przedmiotowej inwestycji związane będą z poprawą stanu zdrowia wszystkich mieszkańców regionu oraz poprawą warunków kształcenia i pobytu w jednostkach oświatowych objętych projektem. Poprawiające się warunki techniczne obiektów przyczynią się do wzrostu jakości kształcenia, a także zwiększą bezpieczeństwo użytkowania infrastruktury edukacyjnej. Realizacja projektu wpisuje się w dokumenty strategiczne, a zwłaszcza:</p> <p>1. Strategię rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne Mazowsze, poprzez realizację zapisu o zapewnieniu trwałego i zrównoważonego rozwoju, podnoszeniu standardów</p>



funkcjonowania infrastruktury społecznej, zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.
2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa – realizacja głównych celów rozwoju województwa mazowieckiego, poprzez:
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego
- podwyższenie konkurencyjności przestrzeni województwa;
- poprawę spójności terytorialnej województwa;
- kształtowanie struktur przestrzennych zapewniających poprawę i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych województwa.
W sposób szczególny projekt wpisuje się w zapisy Planu mówiące o ograniczaniu niskiej emisji (powierzchniowej) gazów ze źródeł rozproszonych, kontynuację redukcji emisji ze źródeł punktowych do powietrza oraz o wykorzystaniu zasobów energii odnawialnej.
<b>Okres realizacji</b>
Zadanie przewidziane jest do realizacji w dwóch etapach: Etap I –opracowanie dokumentacji technicznej w 2016 r. Etap II – roboty budowlane, lata 2017 – 2019.
<b>Szacowana wartość</b>
7,5 mln zł
<b>Źródła finansowania</b>
Szacowane koszty przedsięwzięcia: 7,5 mln zł, w tym dofinansowanie z RPO w wysokości 80% w kwocie 6 mln zł oraz udział własny w wysokości 1,5 mln zł.
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 8 szt.
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej – 6 000 kW
<b>Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
Poprzez realizację przedsięwzięcia nastąpi znacząca redukcja CO <sub>2</sub> do atmosfery, jak również innych szkodliwych substancji, w tym CO, NOx i pyłów, dzięki czemu znacząco poprawi się stan środowiska naturalnego, poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa efektywności energetycznej, zmniejszenie wydatków na ogrzewanie.

Tabela 2.4U. Planowane uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 4U

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 3
<b>Podmiot realizujący</b>
Spółka inwestorów prywatnych
<b>Lokalizacja</b>
Obszar rewitalizacji nr1-Wyspa i Stare Miasto -dz.nr113/1 obręb 14
<b>Opis zadań i działań</b>
<p>Przedsięwzięcie polega:</p> <p>Zakres robot- wykonanie otworów okiennych (kukawek) od strony rynku i podwórza - remont poddasza (generalny, wyjciowo-stan surowy), malowanie obiektu 140m koszt x 85zl (tynk renowacyjny Baumix, malowanie farbami Keim) =11.900zl</p> <p>Zakres robot -1. Kukawki- przod/ tył budynku, 2. Generalny remont poddasza: podogi (wylewki, podłogówka, deska podłogowa), ściany-tynki, gładzie, malowanie, ocieplanie poddasza (folia, wełna, folia, płyta GK) Elektryka - położenie kabli, montaż włączników, wyjścia kuchnia, sprzęt AGD etc. 4. Hydraulika-odpływ/przypływ wody, kanalizacja, ogrzewanie CO, kuchnia woda H-C, łazienka, kominek z płaszczem wodnym, armatura-montaż, 5. Klatka schodowa - schody drewniane, klatka (zgoda konserwatora jest w aktach), ściany-tynk, malowanie</p> <p>Zakres robót - remont klatka schodowa, schody z parteru na piętro, ścianka działowa na strychu budynku.</p>
<b>Okres realizacji</b>
<p>Zadanie przewidziane jest do realizacji w dwóch etapach:</p> <p>Etap I –opracowanie dokumentacji technicznej w 2017 r.</p> <p>Etap II – roboty budowlane, lata 2018 – 2019.</p>
<b>Szacowana wartość</b>
<p>a.189.823,00 zł</p> <p>b. 196.937,00 zł</p> <p>c.30.260,00 zł</p> <p>Razem: 417.020 zł</p>
<b>Źródła finansowania</b>
Szacowane koszty przedsięwzięcia: 417 020,00-fundusze własne inwestora, z możliwością dofinansowania do 50% kosztów kwalifikowanych
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
<p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej – 1 200 kW, ilość nowych stanowisk pracy, liczba zatrudnionych osób, wskaźniki efektywności energetycznej, efektu ekologicznego-ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów PM10.</p>
<b>Sposób oceny (zmiernienia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
<p>Interwencja ma na celu zmianę sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni miejskich (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą szczególnie o charakterze:</p> <p>usługowo-handlowym,</p> <p>sprzedaży produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów,</p> <p>pozwalających na poprawę warunków pracy i utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz miejsc dla przedsiębiorstw społecznych;</p> <p>Ponadto wspierane będą zintegrowane przedsięwzięcia polegające na: renowacji, rewaloryzacji, modernizacji, adaptacji i wyposażeniu istniejącej zabudowy na cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne, kulturowe, rekreacyjne oraz mieszkalne (ze szczególnym naciskiem na poprawę</p>

Tabela 2.5U. Planowane uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 5U

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 4
<b>Podmiot realizujący</b>
Inwestor prywatny
<b>Lokalizacja</b>
Obszar rewitalizacji nr1-Wyspa i Stare Miasto -ul. Rynek 4, dz.nr155 obręb 14
<b>Opis zadań i działań</b>
<p>Przedsięwzięcie polega:</p> <p>Zakres robot- Generalny remont, parteru, piętra: podogi (wylewki, podłogówka, deska podłogowa), ściany-tynki, gładzie, malowanie, ocieplenie poddasza (folia, wełna, folia, płyta GK) Elektryka- położenie kabli, montaż włączników, wyjścia kuchnia, sprzęt AGD etc. Hydraulika-odpływ/przyływ wody, kanalizacja, ogrzewanie CO, kuchnia woda H-C, łazienka, armatura-montaż, ściany-tynk, malowanie</p> <p>Na parterze wykonanie lokali użytkowych - przebudowa na kawiarnię</p> <p>Zagospodarowanie terenu - parkingi, roboty rozbiórkowe</p>
<b>Okres realizacji</b>
<p>Zadanie przewidziane jest do realizacji w dwóch etapach:</p> <p>Etap I –opracowanie dokumentacji technicznej w 2017 r.</p> <p>Etap II – roboty budowlane, lata 2018 – 2020</p>
<b>Szacowana wartość</b>
500 000 zł
<b>Źródła finansowania</b>
Szacowane koszty przedsięwzięcia: 500 000 zł.-: -fundusze własne inwestora, z możliwością dofinansowania do 50% kosztów kwalifikowanych
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej – 1 000 kW, wskaźniki efektywności energetycznej, efektu ekologicznego-ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów PM10, powstanie nowych stanowisk pracy, wzrost zatrudnienia, poprawa estetyki przestrzeni publicznej.
<b>Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
<p>Interwencja ma na celu zmianę sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni miejskich (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą szczególnie o charakterze:</p> <p>usługowo-handlowym,</p> <p>sprzedaży produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów, pozwalających na poprawę warunków pracy i utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz miejsc dla przedsiębiorstw społecznych;</p> <p>Ponadto wspierane będą zintegrowane przedsięwzięcia polegające na: renowacji, rewaloryzacji, modernizacji, adaptacji i wyposażeniu istniejącej zabudowy na cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne, kulturowe, rekreacyjne oraz mieszkalne (ze szczególnym naciskiem na poprawę</p>

Tabela 2.6U. Planowane uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 6U

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 11
<b>Podmiot realizujący</b>
Inwestor prywatny
<b>Lokalizacja</b>
Obszar rewitalizacji nr1-Wyspa i Stare Miasto -dz.nr117 obręb 14
<b>Opis zadań i działań</b>
<p>Przedsięwzięcie polega:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kukawki- przód/ tył budynku,</li> <li>2. Generalny remont piwnicy, parteru, piętra i poddasza: podłogi (wylewki, podłogówka, deska podłogowa), Ściany - tynki, gładzie, malowanie, ocieplenie poddasza (folia, wełna, folia, płyta GK Elektryka- położenie kabli, montaż włączników, wyjścia kuchnia, sprzęt AGD etc. Hydraulika-odpływ/przypływ wody, kanalizacja, ogrzewanie CO, kuchnia woda H-C, łazienka, armatura- montaż, Klatka schodowa- schody drewniane, klatka (zgoda konserwatora jest w aktach), ściany - tynk, malowanie</li> </ol> <p>Na parterze wykonanie lokali użytkowych i I piętro lokale biurowe, poddasze - mieszkania Zagospodarowanie terenu - parkingi, roboty rozbiórkowe</p>
<b>Okres realizacji</b>
<p>Zadanie przewidziane jest do realizacji w dwóch etapach:</p> <p>Etap I –opracowanie dokumentacji technicznej w 2017 r.</p> <p>Etap II – roboty budowlane, lata 2018 – 2020</p>
<b>Szacowana wartość</b>
850 000,00 zł
<b>Źródła finansowania</b>
Szacowane koszty przedsięwzięcia: 850 000,00 zł. -fundusze własne inwestora, z możliwością dofinansowania do 50% kosztów kwalifikowanych
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
<p>Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej – 1 400 kW, wskaźniki efektywności energetycznej, efektu ekologicznego-ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów PM10. Nowe stanowiska pracy, wzrost zatrudnienia, poprawa estetyki przestrzeni publicznej, poprawa jakości życia mieszkańców.</p> <p>Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</p> <p>Interwencja ma na celu zmianę sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni miejskich (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą szczególnie o charakterze:</p> <p>usługowo-handlowym,</p> <p>sprzedaży produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów, pozwalających na poprawę warunków pracy i utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz miejsc dla przedsiębiorstw społecznych;</p> <p>Ponadto wspierane będą zintegrowane przedsięwzięcia polegające na: renowacji, rewitalizacji, modernizacji, adaptacji i wyposażeniu istniejącej zabudowy na cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne, kulturowe, rekreacyjne oraz mieszkalne (ze szczególnym naciskiem na poprawę</p>

Tabela 2.7U. Planowane uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 7U

Nazwa przedsięwzięcia
Termomodernizacja budynku Miejskiego Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku.
Podmiot realizujący
Gmina Pułtusk
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji-Wyspa i Stare Miasto
Opis zadań i działań
<p>Zakres przedsięwzięcia obejmie prace przy obiekcie znajdującym się w strefie ochrony konserwatorskiej. Planowany zakres prac obejmuje: remont sali kinowej (244 m<sup>2</sup>), wymianę i docieplenie dachu oraz remont elewacji budynku, wymianę oświetlenia na energooszczędne, wykonanie systemu zarządzania energią w budynku, modernizację systemu c.o. Łączna powierzchnia użytkowa podlegająca przebudowie – 1484,53 m<sup>2</sup> Głównym celem przedsięwzięcia jest zwiększenie efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej – Miejskiego Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku. Realizacja przedsięwzięcia przyniesie znaczne oszczędności ekonomiczne. Zmniejszenie zużycia paliwa i energii i przyczyni się także do redukcji gazów cieplarnianych. Działania te przyczynią się do wzrostu atrakcyjności regionu, będą sprzyjać podnoszeniu regionalnego potencjału turystycznego, co z kolei przełoży się na pobudzenie wzrostu gospodarczego Mazowsza. Realizacja projektu wpisuje się w dokumenty strategiczne, a zwłaszcza:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Strategię rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne Mazowsze, poprzez realizację zapisu o zapewnieniu trwałego i zrównoważonego rozwoju, podnoszeniu standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz kreowaniu miast jako centrów aktywności kulturalnej.</li> <li>2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa – realizacja głównych celów rozwoju województwa mazowieckiego, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> <li>- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego;</li> <li>- podwyższenie konkurencyjności przestrzeni województwa;</li> <li>- poprawę spójności terytorialnej województwa;</li> <li>- kształtowanie struktur przestrzennych zapewniających poprawę i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych województwa.</li> </ul> </li> </ol> <p>W sposób szczególny projekt wpisuje się w zapisy Planu mówiące o zarządzaniu zasobami dziedzictwa, ochronie i eksponowaniu przestrzennych świadectw dziedzictwa, zwłaszcza najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej regionu.</p>
Okres realizacji
2017-2025
Szacowana wartość
3 500 000,00 zł
Źródła finansowania

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Szacowane koszty przedsięwzięcia: 3,5 mln zł, w tym dofinansowanie z RPO w wysokości 80% w kwocie 2,8 mln zł oraz udział własny gminy Pułtusk w wysokości 0,7 mln zł.
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej – 3 200 kW, wskaźniki efektywności energetycznej, efektu ekologicznego-ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów PM10.
<b>Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu</b>
Planowane do realizacji przedsięwzięcie prowadzi do uzyskania oszczędności zużycia energii, przyniesie optymalizację kosztów jej zużycia, prowadząc tym samym do zmniejszenia zjawiska ubóstwa energetycznego. Ponadto planowany zakres prac przy budynku MCKiS w Pułtusku przyczyni się do zahamowania procesu degradacji obiektu oraz utrwalenia jego historycznych i artystycznych walorów, pozwalając na zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy dostępu do zasobów kultury, wzmocnienia funkcji edukacyjnych i zwiększenia poziomu uczestnictwa mieszkańców Gminy Pułtusk w życiu kulturalnym.



Tabela 2.8 U. Planowane uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przedsięwzięcie nr 8 U

<b>Nazwa przedsięwzięcia</b>
Remont i adaptacja części budynku pokoszarowego na potrzeby mieszkalne.
<b>Podmiot realizujący</b>
Gmina Pułtusk, Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Pułtusku
<b>Lokalizacja</b>
Obszar rewitalizacji nr 2.
<b>Opis zadań i działań</b>
<p>Przedsięwzięcie polega:</p> <p>Na remoncie części budynku pokoszarowego i adaptacja całej kondygnacji na potrzeby mieszkalne. Wymieniony zostanie dach, stropy ostatniej kondygnacji, adaptacja całej kondygnacji na cele mieszkalne-około 4 000 m2 powierzchni użytkowej, powstanie 60 mieszkań na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych.</p>
<b>Okres realizacji</b>
<p>Zadanie przewidziane jest do realizacji w dwóch etapach:</p> <p>Etap I –opracowanie dokumentacji technicznej w 2017 r.</p> <p>Etap II – roboty budowlane, lata 2018 – 2020</p>
<b>Szacowana wartość</b>
7 850 000,00 zł
<b>Źródła finansowania</b>
Szacowane koszty przedsięwzięcia: 7 850 000,00 zł. –do 80% dofinansowanie w ramach EFRR = 6 280 000 PLN, udział własny 20% =1 570 000 PLN
<b>Wskaźnik produktu</b>
Liczba uzyskanych mieszkań po wykonanej adaptacji kondygnacji około 60.
<b>Wskaźnik rezultatu</b>
Liczba rodzin/osób, które otrzymały nowe mieszkania
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do przyjętych celów programu rewitalizacji.
wspierane będą zintegrowane przedsięwzięcia polegające na: renowacji, rewaloryzacji, modernizacji, adaptacji i wyposażeniu istniejącej zabudowy na cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne, kulturowe, rekreacyjne oraz mieszkalne (ze szczególnym naciskiem na poprawę efektywności energetycznej).

## 8. Mechanizmy integrowania działań

### **Komplementarność problemowa**

Projekty przewidziane do realizacji w ramach GPR wzajemnie się dopełniają i dotyczą wszystkich sektorów. Założenia GPR są spójne z celami dokumentów strategicznych na obszarze województwa mazowieckiego, powiatu pułtuskiego i w samym mieście Pułtusk. Szczególny nacisk w procesach planowania rewitalizacji został położony na rewitalizację społeczną obszaru. Wzmocnienia wymaga sektor gospodarczy w Pułtusku. Realizacja projektów mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu i promowanie postaw przedsiębiorczych oraz działania inwestycyjne na obszarze będą się uzupełniały i doprowadzą do osiągnięcia zakładanych celów GPR. Założeniem jest by inwestycje służyły celom społecznym. Projekty społeczne mają na celu ograniczenie lub eliminację negatywnych zjawisk w postaci bezrobocia i ubóstwa. Wsparciem dla tych działań są projekty tworzące nową infrastrukturę, a także rozbudowującą już istniejącą. Wskaźniki rezultatu będą zaś podstawą systemu ewaluacji. Monitorowanie i ocena procesu rewitalizacji dotyczyć będzie wpływu działań na osiągnięcie wskaźników regionalnych. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne umieszczone na liście nr.1, są komplementarne do przedsięwzięć uzupełniających figurujących na liście nr.2. Np. podstawowe przedsięwzięcie nr 7- „odnowa zabytkowego centrum Pułtuska szansą na poprawę jakości życia mieszkańców” znakomicie uzupełnia się z przedsięwzięciami z listy nr.2:4,5 i 6/remonty zabytkowych kamienic na Rynku/.

### **Komplementarność przestrzenna**

Komplementarność przestrzenna została zachowana dzięki koncentracji wszystkich działań rewitalizacyjnych na obszarach rewitalizacji. Działania służą przywróceniu lub nadania nowych funkcji zdegradowanym obszarom, w tym także rozbudowie niezbędnej infrastruktury społecznej/powstające nowe skwery, place zabaw, świetlice środowiskowe, czy nawet przedszkola społeczne/

Wszystkie działania są ze sobą ściśle powiązane i oddziałują na trzy obszary rewitalizacji.

Np. wszystkie przedsięwzięcia odnowy i remontów budynków/kamienic dotyczą Rynku/obsz.rew.nr.1/ i obszarów rewitalizacyjnych nr.2 i 3./remonty bud. komunalnych/

### **Komplementarność proceduralno – instytucjonalna**

Zaplanowano efektywny system zarządzania rewitalizacją, spójność działań i procedur oraz wypracowanie trwałych standardów w zakresie wdrażania i monitoringu. Opracowano wzór raportu z realizacji, wzory sprawozdań i plan monitoringu GPR w kolejnych latach. Przydzielono obowiązki realizacyjne do odpowiednich wydziałów w strukturze Urzędu Miasta, powołano pełnomocnika d/s rewitalizacji i Pułtuskim Komitet Rewitalizacyjny.

Proces rewitalizacji zapoczątkowany niniejszym dokumentem będzie angażował interesariuszy do współdziałania w realizacji celów rewitalizacji w mieście. W przypadku realizacji inwestycji finansowa-

nych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, podmiot starający się o dofinansowanie z zewnętrznych źródeł, powinien uzyskać akceptację Pułtuskiego Komitetu Rewitalizacji, który zgodnie z Ustawą, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą prezydenta miasta.

Podmiot zainteresowany realizacją projektu zgodnego z Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Pułtusk do 2025r. jest zobowiązany przedłożyć w Urzędzie Miasta, krótką metrykę projektu, wskazującą na jego zgodność z celami dokumentu oraz zawierającą podstawowe informacje potrzebne do harmonogramu Gminnego Programu Rewitalizacji. Po niezwłocznych obradach i decyzji Komitetu, projekt można dołączyć do GPR Miasta. Stąd coroczne raporty mogą być wskazaniem do uzupełnienia harmonogramu inwestycji w dokumencie i przeprowadzenia ponownych procedur konsultacyjnych oraz wynikających z Ustawy procedur oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu.

Przedkładana do Urzędu Miasta metryka projektu obligatoryjnie musi zawierać następujące elementy, umożliwiające stwierdzenie jego zgodności z Gminnym Programem Rewitalizacji:

- tytuł projektu,
- wskazanie beneficjenta projektu (podmiot odpowiedzialny za jego realizację),
- przedmiot/zakres inwestycji,
- wskazanie obszaru rewitalizacji zgodnego z Gminnym Programem Rewitalizacji,
- wskazanie zgodności z konkretnymi celami Gminnego Programu Rewitalizacji,
- wartość projektu w PLN,
- okres rzeczowej realizacji projektu,
- stan przygotowania dokumentacji projektowej,
- przewidywane źródła finansowania projektu.

### ***Komplementarność międzyokresowa***

Miasto Pułtusk podjęło się rewitalizacji w latach poprzednich w ramach realizacji LPR.

Wykonano część zaplanowanych remontów na Wyspie i Starym Mieście i wiele zadań zaplanowanych, a nie wykonanych została wpisana do realizacji w opracowywanym GPR. Na przykład: remonty kamienic na Rynku, przebudowa ciągów komunikacyjnych, prace modernizacyjne i renowacyjne na Wyspie i Starym Mieście celem zahamowania procesu degradacji obiektów zabytkowych oraz nadania im nowych funkcji kulturowych i edukacyjnych, wykonany remont Ratusza.

Podstawowe przedsięwzięcie nr 6- „Zmień przemoc w pomoc” -jest kontynuacją a działań zapoczątkowanych w 2016r przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Komplementarność międzyokresowa została zachowana dzięki integracji działań już realizowanych na terenie gminy opisanych w WPF, z przedsięwzięciami zaplanowanymi w GPR.

### **Komplementarność projektów współfinansowanych z EFRR i EFS.**

Rewitalizacja to nie tylko remont istniejących budynków, ale przede wszystkim narzędzie społecznego i gospodarczego ożywienia zdegradowanych obszarów. Dlatego też Gminny Program Rewitalizacji obejmuje działania w sposób kompleksowy, uwzględnia projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków: EFRR-remonty budynków, budowa mieszkań rotacyjnych; EFS-projekty społeczne /zmniejszenie bezrobocia, OIK, Strażnicy własnej dzielnicy, Zmień przemoc w pomoc/; Fundusze prywatne-remonty kamienic z prywatnych funduszy właścicieli kamienic; Fundusze Fundacji i Stowarzyszeń.

W ramach prac remontowo-budowlanych zastosowane będą wytyczne dotyczące klauzul społecznych. Na przykład: angażowane będą przedsiębiorstwa społeczne zatrudniające pracowników z obszarów rewitalizacji, zatrudniających osoby z niepełnosprawnością, itp.

## 9. Szacunkowe ramy finansowe GPR

### i wskazanie środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Każde przedsięwzięcie rewitalizacyjne wymaga finansowania. Dlatego tak ważnym zadaniem samorządu jest analiza pod kątem wszystkich możliwości finansowania, a następnie skonstruowanie montażu finansowego dla wszystkich interwencji. Pierwszym źródłem finansowania interwencji rewitalizacyjnych służących interesowi publicznemu powinien być budżet miasta. Jednak z powodu szerokiego zakresu i kosztocłonności takich działań, samorząd lokalny musi pozyskiwać dodatkowe środki z różnych źródeł. Rolą władz miejskich powinno być nie tylko pozyskiwanie środków zewnętrznych (np. z funduszy europejskich, środków funduszy ochrony środowiska itd.), ale także angażowanie w proces kapitału prywatnego (przedsiębiorstw, mieszkańców, wspólnot mieszkaniowych, banków), jak i wykorzystanie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego (ppp). Samorząd gminny powinien zachęcać do szerokiego udziału przedsiębiorców i mieszkańców (wspólnot mieszkaniowych) w proces rewitalizacji poprzez tworzenie warunków współpracy oraz wskazanie dostępnych zachęt finansowych. Rewitalizacja centralnych obszarów miast tworzy warunki do osiągania korzyści z inwestycji komercyjnych, które powinny być konstruowane w formule ppp. Wynagrodzeniem inwestora za wkład w inwestycję publiczną może być tutaj prawo do korzystania z określonych preferencji i zysków (atrakcyjna lokalizacja, powiązanie z dużymi potokami ludzi, lokalizacja w „odnowionym centrum” itp.). Najbardziej znaczącym źródłem wspierania działań rewitalizacyjnych miast w perspektywie roku 2020 są fundusze europejskie wydatkowane w ramach Umowy Partnerstwa. Działania rewitalizacyjne są realizowane przez dotacje i instrumenty zwrotne. Promowaną formą wsparcia są projekty hybrydowe, łączące fundusze europejskie z formułą partnerstwa publiczno-prywatnego. Głównym źródłem wsparcia przedsięwzięć rewitalizacyjnych z funduszy UE są środki w ramach regionalnych programów operacyjnych (RPO), natomiast dodatkowym, komplementarnym źródłem finansowania są środki krajowych programów operacyjnych (KPO). W ramach Celu Tematycznego 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją; rewitalizacji dedykowano Priorytet Inwestycyjny 9.b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Oprócz Priorytetu Inwestycyjnego 9b na projekty rewitalizacyjne mogą zostać przeznaczone środki z innych priorytetów inwestycyjnych zarówno RPO jak i KPO, w szczególności bezpośrednio związane z rewitalizacją: 2a, 2c, 3a, 4iii, 4c, 4e, 4v, 6c, 6e, 6iv, 7d, 8i, 8ii, 8iii, 9a, 9i, 9iv, 9v. Ponadto, w ramach Kontraktów Terytorialnych dla wszystkich województw, została przeznaczona specjalna pula środków z budżetu państwa na dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych. Specjalnym instrumentem w ramach programów operacyjnych, ukierunkowanym na rozwój obszarów miejskich (obszarów funkcjonalnych miast) są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Działania rewitalizacyjne mogą być częścią zamierzeń realizowanych poprzez ZIT. W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 wspiera się finansowanie działań planistycznych i strategicznych na poziomie lokalnym. Udzielane dotacje przeznaczone są na przygotowanie lub aktualizację programów rewitalizacji. W ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej z udziałem Polski, w ramach komponentów transnarodowego i międzyregionalnego, realizowane są przedsięwzięcia związane z rewitalizacją. W programie transnarodowym Europa Środkowa 2014-2020 planuje się działania m.in. dla poprawy gospodarki niskoemisyjnej.

W programie międzyregionalnym INTERREG Europa będzie wspierana współpraca instytucji publicznych (również szczebli regionalnego i lokalnego) w realizacji projektów rewitalizacyjnych.

Skala środków na cele rewitalizacyjne pochodzących z funduszy unijnych w perspektywie 2014-2020 jest znacząca, jednak w miarę wyczerpywania się środków europejskich zwiększać się będzie znaczenie finansowania krajowego. W przedsięwzięciach rewitalizacyjnych mogą mieć zastosowanie instrumenty dłużne (np. kredyty, pożyczki, obligacje miejskie), poręczenia i gwarancje. Istotnym elementem, który należy także uwzględnić w strukturze finansowania rewitalizacji są środki na działania społeczne, którymi dysponują urzędy pracy, ośrodki pomocy społecznej, centra oraz instytucje wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej i in. Podobnie należy postrzegać instytucje rządowe i samorządowe oraz ich oddziały, dysponujące instrumentami i środkami mogącymi stanowić ważny komponent w finansowaniu rewitalizacji (np. Fundusz Termomodernizacji i Remontów, Fundusz Dopłat, program Mieszkanie dla Młodych, program społecznego budownictwa mieszkań na wynajem o umiarkowanym czynszu, rządowy program wsparcia budownictwa socjalnego, programy typu: LEMUR, KAWKA, BOCIAN, SOWA, środki wspierające przedsiębiorczość, Program „Świetlica-Dzieci-Praca”, projekty pilotażowe „Aktywny samorząd” itd.). Fundusze krajowe powinny być koordynowane ze sobą i powinny preferować projekty będące elementem działań kompleksowych. Nie należy planować działań przekraczających możliwości finansowych beneficjenta lub w oparciu o niepewne środki finansowe i nieracjonalnie wysokie prognozy przychodów z planowanych inwestycji. Projekty obejmujące cele publiczne powinny posiadać zabezpieczenie wkładu finansowego w wieloletniej prognozie finansowej i uwzględnić rezerwy dla nieprzewidzianych wydatków przy modernizacji zdekapitalizowanej zabudowy. Na poziomie krajowym będą podejmowane działania na rzecz możliwości budowy i rozwijania krajowego systemu finansowania rewitalizacji, zwłaszcza po zakończeniu perspektywy finansowej 2014-2020. Należy dążyć do wypracowywania i upowszechniania nowych oraz rozwijania dotychczasowych instrumentów finansowych, które będą służyć samorządom i innym interesariuszom w realizacji procesów rewitalizacji.

Na projekty rewitalizacyjne na Mazowszu w RPO WM 2014-2020 wyda się ponad 270 mln euro.

Środki z Unii Europejskiej to około 206 mln euro. w tym:

-180 mln euro z EFRR;

-26 mln euro z EFS

Ponad 3 mln zł jest możliwe do pozyskania z budżetu państwa, który będzie stanowił część wkładu własnego beneficjentów.





#### Wsparcie rewitalizacji w regionalnych programach operacyjnych

1) W zakresie rewitalizacji głównym zadaniem IZ RPO jest takie zaprojektowanie rozwiązań, aby umożliwić realizację skoordynowanych projektów rewitalizacyjnych obejmujących różne sfery i działania w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych. IZ RPO zapewnia, że projekty rewitalizacyjne współfinansowane z RPO są zgodne z celami RPO i zachowują logikę interwencji w zakresie rewitalizacji.

2) Obligatoryjnym warunkiem wydatkowania przez IZ RPO środków z EFRR w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, jest przeznaczenie ich tylko i wyłącznie na realizację projektów rewitalizacyjnych.

3) W ramach systemu wdrażania RPO, IZ RPO tworzy warunki umożliwiające skuteczną realizację projektów rewitalizacyjnych oraz monitoruje i ocenia program operacyjny pod względem skuteczności i efektywności wsparcia projektów rewitalizacyjnych. W tym celu formułuje preferencje w dostępie do środków dla projektów rewitalizacyjnych w ramach innych priorytetów inwestycyjnych niż 9b (poprzez dodatkowe punkty przyznawane w trakcie oceny projektów lub wyższy poziom dofinansowania lub konkursy poświęcone wyłącznie projektom rewitalizacyjnym a także jeśli IZ RPO zdecyduje – innego rodzaju preferencje) oraz może określić inne zachęty i ułatwienia wykorzystując np.:

- a. odpowiednie dla rewitalizacji zastosowanie szczególnych rodzajów projektów określonych ustawą (art. 32-35): projektu zintegrowanego (ze względu na charakter procesów rewitalizacji najbardziej rekomendowany), projektu partnerskiego, projektu grantowego oraz projektu hybrydowego;
- b. wykorzystanie możliwości zastosowania trybu pozakonkursowego dla wyboru do dofinansowania projektów rewitalizacyjnych (np. na obszarach objętych realizacją ZIT);
- c. koordynację i synchronizowanie naborów wniosków w komplementarnych priorytetach inwestycyjnych.

Tabela 1. Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach regionalnych programów operacyjnych

Cele Tematyczne oraz Priorytety Inwestycyjne
Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP
3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej
7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu
Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników
8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

#### Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w krajowych programach operacyjnych

1) W zakresie rewitalizacji głównym zadaniem IZ KPO jest takie zaprojektowanie rozwiązań w systemie realizacji KPO, które będą wspierać i promować realizację projektów rewitalizacyjnych obejmujących różne sfery i przyczyniających się do kompleksowej i skoordynowanej rewitalizacji obszarów zdegradowanych. 12

2) Dla zapewnienia szerszego zaangażowania środków UE w działania rewitalizacyjne IZ KPO opracowuje system preferencji dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych.

3) Preferencje dla wsparcia rewitalizacji są wprowadzane poprzez:

a. Kryteria oceny projektów stosowane w konkursowym trybie wyboru projektów rewitalizacyjnych IZ KPO wprowadza preferencje dla projektów rewitalizacyjnych poprzez odpowiednie konstruowanie kryteriów ich oceny (IZ KPO przedstawia KM propozycje odpowiednich kryteriów wyboru projektów). Preferencje w tym zakresie np. w postaci przyznawania dodatkowych punktów, mogą wynikać m.in. z adresowania projektów do grupy docelowej z określonych obszarów rewitalizacji, realizacji projektów na danym obszarze rewitalizacji, czy komplementarności z projektami zrealizowanymi, realizowanymi lub planowanymi do realizacji na danym obszarze rewitalizacji; lub

b. Konkursy dotyczące projektów realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji IZ KPO przygotowuje konkursy dedykowane dla projektów rewitalizacyjnych; lub

c. Profilowanie kryteriów dla projektów innych niż rewitalizacyjne wybieranych w trybie konkursowym lub pozakonkursowym. Przy wyborze projektów w trybie konkursowym lub pozakonkursowym

możliwe jest stosowanie (IZ KPO przedstawia KM propozycje odpowiednich kryteriów wyboru projektów) kryteriów wyboru ukierunkowujących (profilujących) te projekty na realizację działań wspierających proces rewitalizacji, zwłaszcza gdy projekt ma np. charakter horyzontalny i jest współfinansowany ze środków EFS.

4) Preferencje dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych stosuje się w szczególności do projektów z priorytetów inwestycyjnych w poszczególnych programach operacyjnych, wskazanych w Tabeli 2.

Tabela 2. Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Wschodnia	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

5) W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach

operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

a. wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;

b. wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

6) Warunki wsparcia procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 określa ten program oraz inne dokumenty ustanawiające warunki wdrażania tego programu.

Wykorzystanie instrumentów finansowych we wsparciu projektów rewitalizacyjnych

1) Przepisy rozporządzenia ogólnego oraz rozporządzenia delegowanego ustanawiają szczególne przypadki w zakresie finansowania projektów z zakresu rozwoju obszarów miejskich, w tym rewitalizacji poprzez instrumenty finansowe. Należą do nich:

a. możliwość wniesienia wkładów rzeczowych w postaci gruntów lub nieruchomości, jeżeli dane grunty lub nieruchomości stanowią część inwestycji wspieranej w ramach instrumentu finansowego;

b. możliwość finansowania zakupu gruntów zabudowanych i niezabudowanych w wysokości do 20% wartości wsparcia otrzymanego przez ostatecznego odbiorcę ze środków programu operacyjnego w ramach projektu; w przypadku gwarancji procent ten ma zastosowanie do kwoty pożyczki lub innego instrumentu podziału ryzyka;

c. możliwość reorganizacji portfela dłużnego w odniesieniu do infrastruktury stanowiącej część nowej inwestycji, w maksymalnej wysokości 20% całkowitej kwoty wsparcia programu z instrumentu finansowego dla inwestycji.

2) Instrumenty finansowe mogą być łączone z dotacjami, w tym z dotacjami na spłatę odsetek, dotacjami na opłaty gwarancyjne oraz dotacjami na wsparcie techniczne do celów technicznego przygotowania przyszłej inwestycji na korzyść ostatecznego odbiorcy. Łączone wsparcie może dotyczyć także tego samego przedmiotu wydatku pod warunkiem, że suma wszystkich połączonych form wsparcia nie przekracza całkowitej kwoty tego wydatku. Rozwiązania przyjęte na poziomie przepisów UE przewidują nowe, dodatkowe możliwości w zakresie montażu finansowego projektów rewitalizacyjnych, w ramach których mogą być łączone różne formy finansowego wspierania projektów, umożliwiając optymalne wykorzystanie środków publicznych i podporządkowanie efektywnej realizacji celów w zakresie rewitalizacji

### Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2016-2025

Skuteczna realizacja przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wymaga zapewnienia odpowiednich źródeł ich finansowania. Jednym z wymagań stawianych programom rewitalizacji jest zapewnienie komplementarności źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, która oznacza konieczność umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia z różnych funduszy europejskich (tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności), a także zdolność łączenia prywatnych oraz publicznych źródeł finansowania. Silna koordynacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych współfinansowanych zwłaszcza z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego jest niezbędna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszaru rewitalizacji.

Władze Pułtuska i jego jednostki organizacyjne będą ubiegać się o dofinansowanie zadań z zakresu edukacji, kultury, infrastruktury technicznej i społecznej, ponadto będą wspierać przedsiębiorców aplikujących o środki pomocowe na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej np. poprzez promowanie i rozpowszechnianie informacji o realizowanych projektach unijnych.

Miasto i Gmina Pułtusk jest świadome roli, jaką odegrają pozyskane fundusze w jego rozwoju społeczno-gospodarczym. Dostrzega ogromną szansę na rozwój społeczny, sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz infrastruktury zarówno społecznej, jak i technicznej. Miasto liczy również na pozyskanie inwestorów zewnętrznych, co z kolei jest szansą na jeszcze szybszy rozwój oraz zwiększenie dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych.

Na realizację projektów wpisanych do GPR, władze miasta przewidują pozyskanie środków finansowych z następujących źródeł:

- z budżetu państwa,
- z programów pomocowych Unii Europejskiej,
- z programów Rządu RP,
- z fundacji zagranicznych,
- z instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych,
- z polskich fundacji i organizacji,
- z rządowych programów wspierających integrację europejską,
- od inwestorów lokalnych, krajowych i zagranicznych,
- z wkładu prywatnego,
- z innych źródeł.



GPR zakłada, iż na dochody budżetu składać się będą:

- dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie zawartych porozumień,
- dochody własne, do których zalicza się:
  - podatki i opłaty lokalne;
  - udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa; o dochody z majątku miasta;
  - odsetki od środków na rachunkach bankowych;
  - pozostałe dochody.

Gminny Program Rewitalizacji zakłada w ramach komplementarności uzupełnienie i łączenie form wsparcia (EFRR, EFS, FS, publiczne środki krajowe) oraz tworzenie warunków do włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji. Projekty przewidziane w ramach GPR realizują cele rewitalizacji we wszystkich omawianych w Ustawie sferach. Przewidziano działania do finansowania w ramach środków z różnych źródeł, w tym również z budżetu miasta. Lista projektów zawiera projekty przewidziane do realizacji przez Miasto Pułtusk, MOPS, TBS, Muzeum Regionalne, Bibliotekę, Starostwo Powiatowe i GDDKiA.

Możliwe jest wpisanie do GPR projektów innych interesariuszy rewitalizacji tj. przedsiębiorców, grup społecznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów.

W GPR występują przedsięwzięcia inwestorów prywatnych, stowarzyszeń i fundacji/Dom Polonia, Wodniacy, itd./

**Indykatywne ramy finansowe planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych**

**/Lista nr1/**

Poz.	Zadanie	Lata	Nakłady (zł)
1	Zmniejszenie bezrobocia przez poprawę zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2017-2025	1 200 000 zł EFS-960 000 /80%/ kraj-180 000 /15%/ wkład własny-60 000 / 5%/
2	Wzrost regionalnego potencjału turystycznego w Pułtusku poprzez ochronę obiektów zabytkowych	2017-2025	3 981 754,87zł : -EFRR-80%kosztów kwalifikowalnych-3 185 403,89zł, budżet gminy 20%-796 350,98zł
3	Remont budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacyjnych nr2 i nr3	2017-2025	7 900 000 zł, w tym dofinansowanie z Banku Gospodarstwa Krajowego Szacowane -45% = 3 555 000 zł, udział własny gminy Pułtusk w wysokości 4 345 000 zł- pomniejszony o ewentualną dotację za efektywność energetyczną i zastosowanie OZE/zależną od uzyskanego efekty ekologicznego/.
4	Przebudowa budynku mieszkalnego-rotacyjnego 18 mieszkań	2017-2019	1 700 000zł; w tym BGK 35%=595 000 zł, wkład własny 1 105 000 zł
5	Strażnicy własnej dzielnicy	2017-2025	1 500 000zł, w tym: EFS-85%=1 275 000zł,wkł.wł.225 000 zł
6	Zmień przemoc w pomoc	2017-2025	. 1 500 000 zł, w tym: EFS-85%=1 275 000, wkł.wł.225 000
7	Odnowa zabytkowego centrum Pułtuską szansą na poprawę jakości życia mieszkańców.	2017-2025	7 000 000 zł,w tym dofinansowanie z RPO w wysokości 80% w kwocie 5 600 000 zł oraz udział własny gminy Pułtusk 1 400 000 zł.

**Indykatywne ramy finansowe planowanych uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych  
/Lista nr2/**

Poz.	Zadanie	Lata	Nakłady (zł)
1	Poprawa dostępności do zasobów kultury w Gminie Pułtusk	2017-2025	3 359 523,93 zł, w tym EFRR 2 687 619,79/80%/, budżet gminy 671 904,79 /20%/
2	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pułtusku	2017-2025	2 000 000 zł EFS-1 700 000 /85%/ Powiat-150 000/7,5%/ Miasto-150 000/7,5%/
3	Zmniejszenie emisyjności gospodarki budynków użyteczności publicznej Gminy Pułtusk.	2017-2025	Szacowane koszty przedsięwzięcia: 7,5 mln zł, w tym dofinansowanie z RPO w wysokości 80% w kwocie 6 mln zł oraz udział własny w wysokości 1,5 mln zł.
4	Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 3	2017-2019	Koszt 417 020 zł-fundusze własne inwestora.
5	Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 4	2017-2025	Koszt 500 000zł-fundusze własne inwestora.
6	Remont zabytkowych kamienic ul. Rynek 11	2017-2025	Koszt 850 000zł-fundusze własne inwestora.
7	Termomodernizacja budynku Miejskiego Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusku.	2017-2025	Szacowane koszty przedsięwzięcia: 3,5 mln zł, w tym dofinansowanie z RPO w wysokości 80% w kwocie 2,8 mln zł oraz udział własny gminy Pułtusk w wysokości 0,7 mln zł.
8	Remont i adaptacja części budynku pokoszarowego na potrzeby mieszkaniowe.	2017-2025	Szacowane koszty przedsięwzięcia:7850 000zł –do 80% dofinansowanie w ramach EFRR = 6 280 000 PLN, udział własny 20% = 1570 000 PLN

## 10. Struktura zarządzania i system wdrażania GPR

Dla zapewnienia optymalnych rozwiązań w zakresie realizacji procesów rewitalizacyjnych powołany będzie pełnomocnik ds. rewitalizacji oraz jego zastępca. Do zadań pełnomocnika ds. rewitalizacji w szczególności należeć będzie:

- a) koordynacja i prowadzenie prac komitetu ds. rewitalizacji,
- b) koordynacja procesu opracowywania programu,
- c) koordynacja konsultacji społecznych i innych form partycypacji społecznej,
- d) współpraca z zewnętrznymi ekspertami przy tworzeniu programu,
- e) koordynacja prac dotyczących prowadzenia promocji programu i udzielanie informacji odnośnie procesu opracowywania programu,
- f) współpraca z interesariuszami programu,
- g) przedkładanie sprawozdań z postępów prac nad opracowaniem programu,
- h) przedstawienie opracowanego programu rewitalizacji do akceptacji burmistrza gminy Pułtusk i przedłożenie pod Rady Gminy Pułtusk.

Do udziału w pracach zespołu pełnomocnik ds. rewitalizacji może zapraszać przedstawicieli różnych środowisk oraz specjalistów z zakresu działań podejmowanych na obszarze objętym procesami rewitalizacji. Pełnomocnik będzie osobą zatrudnioną na pełnym etacie w Urzędzie Gminy Pułtusk.

### System wdrażania programu

Pierwszym etapem wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Gminy. Ewentualność nowelizacji dokumentu również wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały. Wszelkie dokumenty ewaluacyjne, sprawozdania z realizacji inwestycji oraz sprawozdania okresowe realizacji Programu będą adresowane do Rady Gminy. Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu należy skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiązać się będzie z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania, a także monitoring i ocenę programu. Głównym zadaniem organów Gminy Pułtusk w zarządzaniu Gminnym Programem Rewitalizacji jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocenie z punktu widzenia lo-

kalnej strategii rozwoju. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji Programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp. Szczególne znaczenie odgrywać w tym względzie będzie wyodrębniona jednostka, tj. Pułtuski Komitet Rewitalizacji, będący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Pułtusk w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

Pełnić będzie również funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji (w tym koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Pułtusk) zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Gminy w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Podjęcie przedmiotowej uchwały poprzedzone zostanie konsultacjami społecznymi. Po przyjęciu uchwały, poszczególni członkowie Komitetu Rewitalizacji niezwłocznie zostaną powołani przez Burmistrza Pułtuska. W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in.:

- a. 5 przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Pułtusku/gminnych jednostek organizacyjnych / spółek gminnych wskazanych przez Burmistrza Miasta Pułtusk;
- b. 3 mieszkańców – mieszkających na obszarze rewitalizacji;
- c. 1 przedstawiciel podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze gminy Pułtusk;
- d. 2 przedstawicieli podmiotów prowadzących na obszarze gminy Pułtusk działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych;
- e. 1 przedstawiciel właścicieli / użytkowników wieczystych nieruchomości / podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych;
- f. 1 mieszkaniec gminy Pułtusk inny niż wymieniony w pkt 1-5, 7-8;
- g. 1 przedstawiciel Rady Miejskiej w Pułtusku wskazany przez Radę Miejską;
- h. 1 przedstawiciel środowiska architektów i urbanistów.

Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmować będą m.in.

- koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Miejskiej, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- opiniowanie propozycji zmian przedstawianych przez Burmistrza Radzie Miejskiej w zakresie Gminnego Programu Rewitalizacji,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez beneficjentów/partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,

- promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym, celem rozszerzania partnerstwa i partycypacji społecznej

- współpraca z Burmistrzem w zakresie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji. Ze względu na cel i charakter Gminny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowaniu nowych projektów – będzie on aktualizowany.

Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców obszarów kryzysowych, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu miasta oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Komitet Rewitalizacji jako koordynator i inicjator współpracy pomiędzy interesariuszami z obszaru poddawanej rewitalizacji odpowiedzialny będzie za zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to społeczności lokalnej na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie, a także działanie na rzecz własnych interesów. Ponadto społeczność lokalna jest w stanie dostarczyć istotnych i rzetelnych informacji nt. potrzeb i problemów na obszarze, które są trudne lub wręcz niemożliwe do wychycenia podczas przeprowadzania wstępnych analiz. Należy zatem umożliwić wymianę informacji i dyskusję o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja.

W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie, mieszkańcy Pułtuska. Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych będą m. in.:

- spotkania i spacer studyjne, zwłaszcza z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego,
- informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane za pośrednictwem tablic ogłoszeń oraz podstrony internetowej rewitalizacji,
- spotkania, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- informatory, ulotki, informacje w prasie,
- poczta elektroniczna,
- współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi.

O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż na 7 dni przed terminem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w mieście oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Pułtuska.



Formami konsultacji społecznych są:

- 1) zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy;
- 2) spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Konsultacje społeczne prowadzi się z wykorzystaniem co najmniej dwóch form opisanych powyżej. Termin wyznaczony na składanie uwag nie może być krótszy niż 21 dni od dnia powiadomienia o terminie konsultacji. Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku, gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom. Niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych opracowuje się informację podsumowującą jej przebieg, zawierającą dane o miejscu i czasie jej przeprowadzenia i omówienie jej przebiegu, wraz ze wskazaniem ewentualnych uwag.

Głównym celem działalności promocyjnej Gminnego Programu Rewitalizacji jest poinformowanie możliwie szerokiej grupy beneficjentów pośrednich (mieszkańców, turystów) o projektach rewitalizacyjnych, a także budowanie platformy współpracy dla przedsiębiorców lokalnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych odnośnie partnerstwa na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i wzmocnienia potencjału Pułtuska. Partycypacja społeczna powinna być zatem ukierunkowana na:

- wzmocnianie potencjału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji Pułtuska, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowego spojrzenia na problemy związane z rozwojem lokalnym.

## 11. System monitorowania i modyfikacji GPR

W celu zapewnienia prawidłowości realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji konieczne jest zastosowanie systemu monitorowania postępów. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi prewencję możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu:

– Monitoring rzeczowy – polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji.

– Monitoring finansowy – umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego będzie pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji. Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji.

Wskazuje się na pięć zasadniczych celów monitoringu rewitalizacji:

- poznanie skali problemu, jakim są w miastach obszary zdegradowane, wymagające rewitalizacji, zarówno dla obszarów mieszkalnictwa jak i terenów przemysłowych, powojkowych, składowisk i innych. Identyfikacja obszarów kryzysowych jest niezbędna do konstruowania polityki miejskiej,

- identyfikacja zakresu działań rewitalizacyjnych w miastach w skali regionu i kraju. Władze lokalne starają się objąć interwencją w postaci rewitalizacji najbardziej zdegradowane i najważniejsze obszary w mieście. Niezbędne jest zatem poznanie zarówno w skali regionu, jak i kraju – jaka część obszarów zdegradowanych obejmowana jest rewitalizacją i do jakich zmian chcą doprowadzić władze lokalne i jakich używają narzędzi,

- obserwacja długookresowych trendów rozwojowych i znaczenia działań rewitalizacyjnych w stymulacji pozytywnych i odwracaniu negatywnych trendów,

- weryfikacja zgodności z uchwalonym programem, a także kontekstu, wpływającego na powodzenie poszczególnych projektów i programów,

- informowanie społeczności lokalnych o przebiegu procesu rewitalizacji i wynikach monitorowania w celu wzmocnienia poczucia partnerstwa, aktywizowania podmiotów, w tym interesariuszy zmarginalizowanych lub wykluczonych oraz wzmocnienia odpowiedzialności.

W ramach monitoringu rewitalizacji należy wyróżnić dwa systemy:

- monitorowanie obszarów w mieście dla zidentyfikowania obszarów kryzysowych,
- monitorowanie procesu rewitalizacji.

Identyfikacja obszarów kryzysowych w mieście odbywać się powinna na podstawie szczegółowej analizy danych istniejących w zakresie występowania negatywnych zjawisk społecznych, jak i czynników kryzysowych wymienianych w *Ustawie o rewitalizacji*.

Wykonanie monitoringu obszarów można wykonywać cyklicznie, co kilka lat.

Monitorowanie i ocena procesu rewitalizacji zakłada:

- ewaluację ex-ante na etapie przygotowywania programu rewitalizacji,
- stały monitoring realizacji rzeczowo-finansowej programu oraz monitoring zmienności uwarunkowań zewnętrznych,

- coroczne raporty z monitoringu,

- ewaluacja ex-post datowana na okres do trzech lat po zakończeniu realizacji programu rewitalizacji.

Ze względu na charakter działań rewitalizacyjnych i finansowanie ze źródeł zewnętrznych należy założyć, że projekty i przez to sam proces rewitalizacji, podlegać będzie monitoringowi przeznaczonemu dla każdego z projektów wraz z niezbędnymi kontrolami instytucji zarządzających programami dofinansowującymi.

Procedury monitorowania procesu rewitalizacji rozpoczęte zostały już na etapie opracowywania szczegółów dotyczących każdego z projektów wymienionych w harmonogramie. Działania te będą kontynuowane w czasie działań przygotowawczych (opracowywanie dokumentacji aplikacyjnej dla każdego z projektów) oraz podczas realizacji każdego z projektów. Monitoring będzie też prowadzony przez każdego operatora/realizatora projektu w porozumieniu z władzami miasta. Zadaniem operatora jest zbieranie informacji od uczestników procesu (wykonawcy, beneficjenci ostateczni, partnerzy i inni).

Szczegółowo będą monitorowane takie kwestie jak:

- zgodność postępów prac z przyjętym w gminnym programie rewitalizacji harmonogramem rzeczowo-finansowym,
- zmienność uwarunkowań wewnątrz i na zewnątrz obszaru rewitalizacji (tzw. monitorowanie widnokągu).

Wychwytywane na bieżąco niezgodności z harmonogramem będą stawały się przedmiotem analiz i pozwolą na szybkie podjęcie środków zaradczych. Dla płynności procesowej istotnym efektem monitoringu jest wczesna identyfikacja nieprzewidzianych zdarzeń i ryzyka projektowego oraz ocena wpływu na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji.

Do operatorów/realizatorów projektu należeć będzie przygotowanie cyklicznych, przynajmniej raz w roku, raportów z monitorowania. Dokument będzie zawierał przegląd postępów realizacji projektów, m.in. wskaźników produktu i rezultatu (produktów wytworzonych w ramach projektu oraz efektów rzeczowych inwestycji i działań zgodnie z listami wskaźników funkcjonującymi w konkursach na dofinansowanie w poszczególnych programach).

Ewaluacji podlegać będzie cały proces rewitalizacji. Jednocześnie oceniany będzie proces monitorowania pod kątem jakości i trafności dostarczanych informacji. Rekomendacje zawarte w corocznych raportach z monitorowania będą stanowiły podstawę do przygotowania poprawek i usprawnień w procedurach realizacyjnych. Zadaniem monitoringu jest dostarczanie informacji na temat postępu prac w kontekście zmieniającego się otoczenia. Przygotowywane przez operatorów/realizatorów raporty z monitorowania to narzędzie oceny postępu prac. Procesowi rewitalizacji projektów będą towarzyszyły różnego rodzaju procedury kontrolne (finansowe, przeciwpożarowe, technologiczne itp.) Ewaluacja ex-post ma za zadanie pokazać, w jaki sposób program rewitalizacji wpłynął na przemiany na obszarze rewitalizowanym. Dzięki wnioskowi z ewaluacji możliwe będzie uniknięcie wielu błędów w przyszłości oraz udoskonalenie systemu planowania i zarządzania procesem rewitalizacji.

Każdemu z projektów, przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025, na etapie programowania zostały przyporządkowane podstawowe informacje dotyczące celów, kosztów realizacji, angażowanych partnerów, źródeł finansowania oraz wskaźników produktu i rezultatu. Dla poszczególnych projektów na potrzeby aplikowania o dofinansowanie niezbędne jest opracowanie dodatkowych analiz jak np.: studia wykonalności, analizy oddziaływania na środowisko itp. Brak pewności dofinansowania projektów i ryzyko administracyjne dla projektów stanowi trudność w tworzeniu zintegrowanego planu.

System monitorowania procesu rewitalizacji na etapie realizacji powinien składać się z trzech elementów:

- stałego monitoringu,
- corocznych raportów z monitorowania,
- ewaluacji ex-post, sporządzonej po zakończeniu rewitalizacji.

Monitorowanie pokaże osobom realizującym Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025 wiarygodne, rzetelne informacje o stanie zaawansowania prac, postępach, uchybieniach

w realizacji zadań, zmianie zakresu zadań czy też o zaniechaniu realizacji zadania wraz z przyczynami i uzasadnieniem takiego stanu rzeczy.

Monitorowanie procesów rewitalizacji skupić się powinno w trzech obszarach:

- monitorowanie postępu prac (monitoring rzeczowy),
- monitorowanie realizacji budżetu (monitoring finansowy),
- monitorowanie widnokągu zmienności uwarunkowań zewnętrznych (monitoring ryzyk)

Monitoring rzeczowy dostarcza danych, obrazujących postępy we wdrażaniu Programu umożliwiającą ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w Programie.

Pozwala na porównanie stanu faktycznego z zakładanym w oparciu o skwantyfikowane dane – wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania.

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji programu, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych środków. Polega on na porównaniu faktycznie poniesionych wydatków w stosunku do przewidywanych wydatków. Monitorowanie odbywa się w oparciu o sprawozdania z realizacji projektów: okresowe, roczne i końcowe.

Zakres informacji w sprawozdaniach powinien zawierać:

- wydatki poniesione na realizację zadania (w tym procent realizacji zadania) z określeniem udziału własnego i źródeł zewnętrznych w finansowaniu,
- wydatki poniesione przez partnerów, którzy włączyli się w realizację zadania.

Monitorowanie widnokągu (zmienności uwarunkowań zewnętrznych) polegać będzie na określaniu ryzyk dla projektów, rozumianych jako przewidywane zdarzenia mające wpływ na realizację celu projektu. Realizacja założonych systemów monitoringu przewiduje zatem wysoki poziom współpracy Miasta Pułtusk z interesariuszami rewitalizacji, a szczególnie z realizatorami projektów.

Narzędzia monitoringu

W ramach istniejących systemów monitoringu można zastosować istniejące wzory sprawozdań narzucone na realizatorów projektów przez wytyczne programowe, z których pozyskano środki. Ważne, by poziom szczegółowości sprawozdania zawierał wymagane przez monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji dane. Zadaniem operatora/realizatora projektu jest dopełnienie obowiązku przekazania danych do raportu z monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji w postaci sprawozdań.

## Raport z monitorowania

System monitoringu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025 przewiduje sporządzenie raportu co najmniej raz w roku. Informacje niezbędne do przygotowania raportu zbierane są w trybie ciągłym przez komórkę Urzędu Miasta wyznaczoną do tych zadań.

Raport winien zawierać:

- efekty rzeczowe podjętych działań, w tym etapy poszczególnych projektów,
- dane dotyczące realizacji budżetu, w tym informację o podjętych zobowiązaniach,
- analizę najważniejszych, nieplanowanych zdarzeń i ich wpływ (pozytywny lub negatywny) na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji.

Raport z monitoringu pełni kilka funkcji:

- sprawozdawczą,
- kontrolną,
- zarządzania jakością,
- zarządzania zmianą,
- zarządzania partycypacją.

Raporty przygotowywane w trakcie realizacji Programu będą jednymi z kluczowych dokumentów w procesie ewaluacji ex-post. Każdy raport powinien zawierać streszczenie przygotowane według jednolitego wzoru.

Odpowiedzialny za w/w działania będzie Komitet Rewitalizacji. Będzie on dokonywał ewaluacji poszczególnych projektów, a także corocznej ewaluacji realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji. W roku 2022 zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z prognozowanymi, a także zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenie kierunków rewitalizacji na następne lata. Komitet Rewitalizacji wykona wzór karty oceny projektów, która będzie wypełniana przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Umożliwi to skwantyfikowanie wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Mając do dyspozycji karty projektów zrealizowanych już inwestycji, ocenić będzie można ich skuteczność, oszacować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.



Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

L.p.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2023 r.
1.	Udział (%) osób pobierające zasiłki stałe w ogólnej liczbie ludności/obszar rewitalizacji/	404 15,12 %	144 mniej o 260 spadek do poziomu wskaźnika w gminie wynoszącego 5,40%
2.	Poziom (%) przestępczości	129 4,82%	71 spadek o 58 zdarzeń do poziomu przestępstw w gminie wynoszącego 2,66%
3.	Poziom bezrobocia	466 osób 29,12 %	208 osób, mniej o 258 osób Spadek o 21,32% do poziomu bezrobocia w gminie wynoszącego 7,78%

Dane z pozycji 1-wskaźniki monitorowane przez MOPS z częstotliwością co 12 miesięcy.

Wskaźnik z poz.2-monitorowany przez Straż Miejską i Policję co 6 miesięcy.

Wskaźnik z poz.3-poziomu bezrobocia monitorowany przez PUP z częstotliwością co 12 miesięcy.

## 12. Partycypacja społeczna

Zgodnie z art. 5.1 Ustawy o rewitalizacji Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Miasto Pułtusk postawiło silny akcent na partycypację społeczną, a więc realne włączenie społeczeństwa we wszystkie etapy procesu rewitalizacji – od planowania, przez realizację, po ocenę działań. Zidentyfikowana została grupa interesariuszy, głównie mieszkańcy rewitalizowanego obszaru, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, wspólnoty mieszkaniowe, władze samorządowe gminy, jednostki organizacyjne gminy Pułtusk, społeczność akademicka miasta, osoby i podmioty zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą lub społeczną. Wypracowane mechanizmy włączenia mieszkańców zostały opisane w relacjach ze spotkań, debat obywatelskich, warsztatów, spacerów studyjnych. Największym osiągnięciem jest uzyskanie deklaracji mieszkańców obszarów zdegradowanych przeznaczonych do rewitalizacji włączenia się w prace remontowe, porządkowe terenów zieleni, czy wykonanie we własnym zakresie mini placów zabaw dla dzieci, ogródków przed blokami. Najbardziej aktywnymi są mieszkańcy budynku ze wspólnymi łazienkami na korytarzach przy ul. Romualda Traugutta 26 /obszar rewitalizacyjny nr 3/, którzy bardzo aktywnie uczestniczyli na każdym spotkaniu konsultacyjnym. Mieszkańcy wyraźnie wskazali na potrzeby remontowe i modernizacyjne budynków mieszkalnych, a szczególnie na likwidację wspólnych łazienek na korytarzach. Zadanie takie zostało wpisane do GPR razem z zadaniem budowy mieszkań rotacyjnych do których będą przenoszeni mieszkańcy remontowanych mieszkań. Dużą aktywnością wykazali się mieszkańcy obszaru rewitalizacyjnego nr.2/bloki pokoszarowe/, którzy wspólnie z radnym zamieszkałym na tym terenie, deklarowali czynną pomoc przy remontach klatek, budowie boiska i przy blokowych ogródkach rekreacyjnych. W wyniku konsultacji społecznych, spaceru studyjnego i przeprowadzonych szkoleń, zgłosili się do programu prywatni właściciele kamienic zlokalizowanych na Rynku i w jego bezpośrednim sąsiedztwie, którzy zadeklarowali przeprowadzenie remontów i modernizację posiadanych obiektów, w wyniku czego powstaną nowe miejsca pracy i otworzą się nowe przestrzenie publiczne. Deklaracje takie złożyły również Stowarzyszenia i Fundacje np. remonty nadbrzeży, stancy i terenów Domu Polonii. W pracach Komitetu Rewitalizacji biorą udział radni Rady Miejskiej oraz przedstawiciele społeczności lokalnej zamieszkałej na terenach rewitalizowanych oraz przedstawiciele przedsiębiorców i NGO.

### **13. Przestrzeń publiczna. Specjalna Strefa Rewitalizacji/SSR/ i Miejscowy Plan Rewitalizacji/MPR/**

W opracowaniu często będziemy mówić o ładzie przestrzennym i obszarze przestrzeni publicznej, co należy rozumieć pod tymi pojęciami wg. Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- „ład przestrzenny” – należy przez to rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne;

„obszar przestrzeni publicznej” – należy przez to rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;

Co się składa na pojęcie przestrzeni publicznej:

Zewnętrzne przestrzenie otwarte, stanowiące podstawę struktury przestrzennej miasta.

Elementy systemu przestrzeni publicznej to przede wszystkim: ulice, aleje, place, skwery, bulwary, tereny zieleni miejskiej, ciągi piesze i pieszo-jezdne.

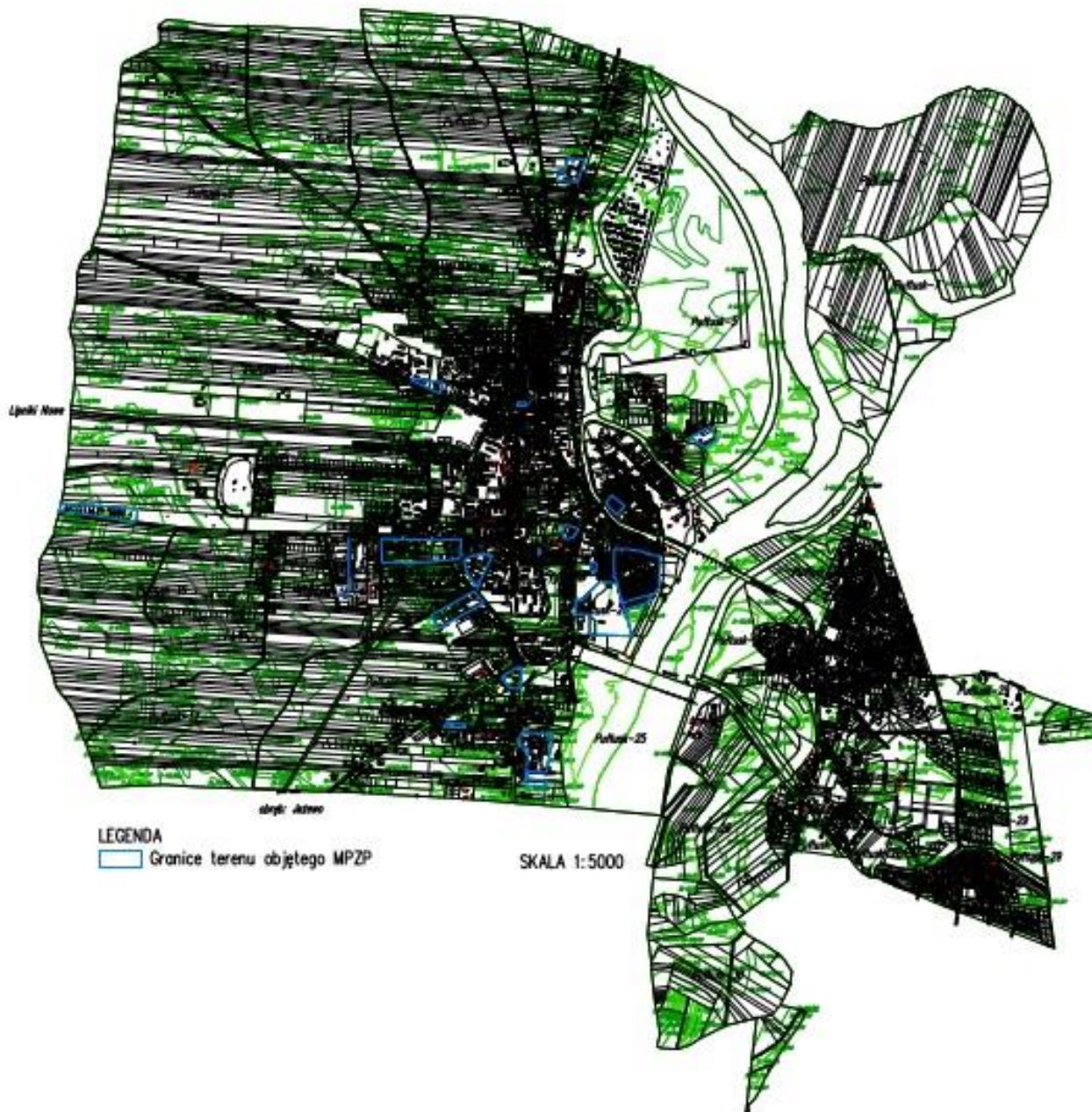
Obszary przestrzeni publicznej zlokalizowane w centrach miast mają kluczowe znaczenie ze względu na koncentrację w funkcji o charakterze ogólnomiejskim, a w dużych miastach – także regionalnym i ponadregionalnym.

Można stwierdzić, że centrum miasta w dużej części składa się z obszarów przestrzeni publicznej o różnej formie, sposobie zagospodarowania i funkcji.

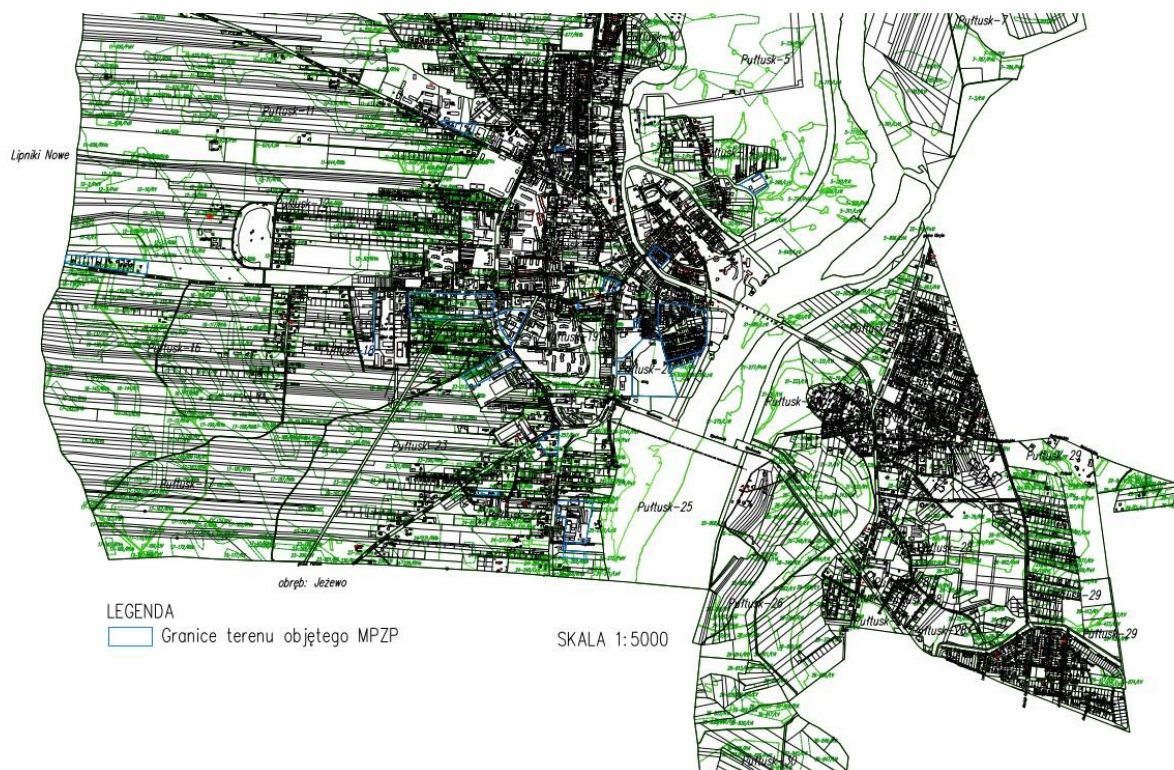
Dobrze utrzymane, zadbane przestrzenie publiczne działają jak magnes-przyciągają mieszkańców, którzy chętnie tam przebywają i utożsamiają się z miejscem. Dzięki temu poprawia się jakość życia i wzrasta poczucie integracji społecznej.

Inwestycje władz lokalnych w przestrzeń publiczną tworzą zagospodarowanie o wysokiej jakości, znacznych walorach estetycznych, funkcjonalnych, a czasem też kulturowych i środowiskowych – czyli odnoszą się do realizacji celów rewitalizacji z zakresu problematyki przestrzennej, a zarazem przyciągają do obszaru nowe inwestycje gospodarcze oraz klientów, zainteresowanych korzystaniem z nowo urządzonych, atrakcyjnych przestrzeni publicznych oraz rozbudowanej oferty usługowej – przyczyniając się do ożywienia społeczno-gospodarczego.

## OBSZARY OBJĘTE MIEJSCOWYM PLANEM ZAGOSPODAROWANI PRZESTRZENNEGO







Obszary objęte Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego zaznaczone są na mapie kolorem niebieskim. Niestety MPZP w niewielkim stopniu pokrywają obszary wymagające wsparcia.

W tej sytuacji w celu umożliwienia wyprowadzenia zjawisk kryzysowych z terenów zdegradowanych, wydaje się być koniecznym rozważenie przez Radę Miejską uchwalenie na wniosek burmistrza uchwał w sprawie ustanowienia na obszarze (lub podobszarach) rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz Miejscowego Planu Rewitalizacji.

Konieczność ustanowienia SSR musi wynikać z gminnego programu rewitalizacji. Strefę ustanawia się w drodze uchwały Rady Miejskiej, stanowi akt prawa miejscowego. Strefę powołuje się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, podejmowanych w ścisłym związku z celami rewitalizacji. Jest obszarem stosowania szczególnych norm prawnych z zakresu planowania przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, mieszkalnictwa, prawa podatkowego oraz cywilnego. Ze względu na swój specyficzny zakres rozwiązań prawnych SSR można powołać maksymalnie na 10 lat bez możliwości jej przedłużenia. Konsultacje w sprawie uchwalenia SSR nie są ustawowo wymagane, ponieważ charakter strefy określa Gminny Program Rewitalizacji.

## Główne założenia SSR

Spółeczne Budownictwo Czynszowe (SBC) celem publicznym.

Budowa lub przebudowa budynków, służących rozwojowi społecznego budownictwa czynszowego, wykonywana na obszarze Strefy (SSR) oraz przewidziana w gminnym programie rewitalizacji w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych, stanowi cel publiczny w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Cel publiczny to prawna kategoria działań, głównie o charakterze inwestycyjnym (budowlanym), w ramach których możliwe jest między innymi dokonanie wywłaszczenia nieruchomości.

„Czasowe” wypowiedzenie umowy najmu

Na obszarze Strefy wójt, burmistrz albo prezydent miasta może wypowiedzieć umowę najmu lokalu wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, jeżeli opróżnienie lokalu jest niezbędne do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, polegającego na remoncie, przebudowie albo budowie obiektu. Na gminie ciąży obowiązek zapewnienia lokalu zamiennego, a także obowiązek pokrycia kosztów przeprowadzki. Po zakończeniu wykonywania remontu, przebudowy albo budowy, lokator jest uprawniony do zawarcia nowej umowy najmu tego samego lokalu, a jeżeli jest to niemożliwe z uwagi na przebudowę lokalu, zmianę sposobu jego użytkowania lub brak zgody lokatora – innego lokalu. Zakaz wydawania warunków zabudowy.

Rada gminy może ustanowić na obszarze Strefy zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy dla wszystkich albo określonych (w uchwale) zmian sposobu zagospodarowania terenu.

Dotacje na remonty.

W przypadku nieruchomości położonych na obszarze Strefy gmina może udzielić na rzecz ich właścicieli lub użytkowników wieczystych dotacji w wysokości nieprzekraczającej 50% nakładów koniecznych na wykonanie:

- 1) robót budowlanych polegających na remoncie lub przebudowie,
- 2) prac konserwatorskich i restauratorskich.

Łatwiejsze wywłaszczenie bez depozytu.

SSR ułatwia procedury dotyczące sposobu postępowania w przypadku wywłaszczenia nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym. Gmina m.in. nie składa do depozytu sądowego odszkodowania, które wynika z przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.



Tryb bezprzetargowy.

Ustawa o rewitalizacji umożliwia udzielania w trybie bezprzetargowym zamówień publicznych na działania wynikające z gminnego programu rewitalizacji, które realizowane są na obszarze SSR.

Miejscowy Plan Rewitalizacji stanowi szczególną formę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze rewitalizacji. Dzięki MPR można regulować m.in. jakość nowej architektury, przestrzeni publicznej, a także regulować możliwość powstawania obiektów wielkopowierzchniowych oraz ich liczbę. Plan, co niezwykle istotne, umożliwia gminom kształtowanie pasa drogowego jako przestrzeni publicznej, przewidując środki, mające na celu uspokojenie ruchu lub wprowadzenie przestrzeni wspólnych. Na obszarach, gdzie obowiązuje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, Miejscowy Plan Rewitalizacji zastępuje go. MPR można uchwalić dla całości albo tylko części obszaru rewitalizacji. Nowością jest, że w trakcie powstawania MPR, sporządza się i publikuje wizualizacje projektowanych rozwiązań tego planu, składające się co najmniej z koncepcji urbanistycznej obszaru objętego planem, modelu struktury przestrzennej tego obszaru oraz widoków elewacji. Za pomocą koncepcji urbanistycznej możliwa jest szczegółowa regulacja warunków zagospodarowania terenów szczególnie cennych. Projekt uchwały wraz z prognozą skutków finansowych musi zostać zaopiniowany przez Pułtuski Komitet Rewitalizacji.

W Miejscowym Planie Rewitalizacji można zawrzeć w zależności od potrzeb:

1. ustalenia dotyczące charakterystycznych cech elewacji budynków;
2. szczegółowe ustalenia dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni publicznych, w tym urządzania i sytuowania zieleni, koncepcji organizacji ruchu na drogach publicznych oraz przekrojów ulic;
3. określenie zakazów i ograniczeń dotyczących działalności handlowej lub usługowej
4. określenie maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, w tym obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o wskazanej w planie powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalną liczbę;
5. określenie zakresu niezbędnej do wybudowania infrastruktury technicznej, społecznej lub lokali mieszkalnych, w przypadku, gdy z nieruchomością powiązано obowiązek zawarcia umowy urbanistycznej; 6. określenie zasad kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą.

W miejscowym planie rewitalizacji można określić, w odniesieniu do nieruchomości niezabudowanej, że warunkiem realizacji na niej inwestycji głównej jest zobowiązanie się inwestora do budowy na swój koszt i do nieodpłatnego przekazania na rzecz gminy inwestycji uzupełniających w postaci infrastruktury technicznej, społecznej lub lokali mieszkalnych. Wymiar zobowiązań inwestora jest proporcjonalny do wzrostu wartości nieruchomości w wyniku uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji. W ramach inwestycji

## Gminny Program Rewitalizacji Miasta Pułtusk na lata 2016-2025

uzupełniających możliwe jest również zobowiązanie inwestora do budowy na swój koszt i do nieodpłatnego przekazania na rzecz gminy lokali innych niż mieszkalne, przeznaczonych na potrzeby działalności kulturalnej, społecznej, edukacyjnej lub sportowej, wykonywanej przez podmioty prowadzące działalność na obszarze rewitalizacji, których głównym celem nie jest osiągnięcie zysku.

## 14. Ocena oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programów rewitalizacji wynika z art. 46 oraz 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu. Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko jest jednym z elementów postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, która obejmuje w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Prognoza powinna określać oraz analizować i oceniać:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji programu rewitalizacji,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji programu rewitalizacji, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia programu rewitalizacji oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza powinna przedstawiać również:

– rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji programu rewitalizacji, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

– cele i geograficzny zasięg programu rewitalizacji oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w programie rewitalizacji wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Beneficjent ma obowiązek przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu rewitalizacji lub uzyskania dokumentu wskazującego na możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny. W przypadku konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, jej zakres i stopień szczegółowości zgodnie z art. 51 ustawy ooś, powinien zostać uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. Organ opracowujący projekt programu rewitalizacji musi poddać go wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy, o których mowa w art. 57 i 58 ooś.

Właściwe organy wydają opinię w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii. Ponadto Organ opracowujący projekt programu rewitalizacji musi zapewnić możliwość udziału społeczeństwa, zgodnie z przepisami ustawy ooś. W opracowaniu programu rewitalizacji bierze pod się pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinii organów opiniujących oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy ooś;
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski;
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem WOOŚ-1.410.653.2016.ARM z dnia 24 października 2016r., po zapoznaniu się z przedłożonym projektem „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Pułtuska”, stwierdził co następuje:

Przedmiotowy projekt nie jest dokumentem, dla którego wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

RDOŚ pismem WSTC.600.22.2016.GD z dnia 24 października 2016 r. - opiniuje pozytywnie projekt GPR Miasta Pułtuska.